

УНИВЕРЗИТЕТ ОДБРАНЕ У БЕОГРАДУ
ВОЈНА АКАДЕМИЈА

ИЗВЕШТАЈ О САМОВРЕДНОВАЊУ
ВОЈНЕ АКАДЕМИЈЕ

Београд, новембар 2024. године

САЖЕТАК

Поступак самовредновања Војне академије Универзитета одбране у Београду је спровео Одбор за самовредновање Војне академије у периоду септембар-новембар 2024. године. Чланове Одбора за самовредновање је именовало Наставно-научно веће Војне академије на седници одржаној 27.06.2024. године.

За председника Одбора је именован пк доц. др Драган Јевтић, који је руководио и координирао рад Одбора. За заменика председника именован је пк доц. др Дарко Лукић. Остали чланови Одбора су поступак самовредновања спроводили у оквиру тимова, следећег састава:

Тим 1 - пк ред. проф. др Радован Каркалић и пп мр Драшко Живковић (Стандард 1: Стратегија обезбеђења квалитета; Стандард 2: Стандарди и поступци за обезбеђење квалитета; Стандард 3: Систем обезбеђења квалитета).

Тим 2 - пп доц. др Предраг Добратић, дипл. инж., пп мс Душко Тешић, мј Бојан Шљукић и кп мс Момир Дракулић, мас. инж., (Стандард 4: Квалитет студијског програма).

Тим 3 – пп НПН Миладин Живковић и мј Душан Јанковић (Стандард 5: Квалитет наставног процеса).

Тим 4 - пп Небојша Гаћеша. и вс Тања Младеновић (Стандард 6: Квалитет научноистраживачког, уметничког и стручног рада).

Тим 5 – пп НПН Ненад Милосављевић и мј мс Бранислав Николић (Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника).

Тим 6 - пп Синиша Бунчић, вс мср НСЈ Јелена Јовичић и кадет Мина Ђоровић (Стандард 8: Квалитет студената).

Тим 7 - вс мс Славица Ђурић и вс мс асистент Јасмина Вујадиновић (Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса).

Тим 8 - мј Мирослав Јовановић и вс др НСЈ Сања Коларевић (Стандард 10: Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке).

Тим 9 - пк Слађан Вељковић (Стандард 11: Квалитет простора и опреме).

Тим 10 - пп Драган Аврамовић (Стандард 12: Финансирање).

Тим 11 – пп мс Душко Тешић и кадет Милош Стаматовић (Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета).

Тим 12 – пп др ван. проф Марјан Маринковић и вс др НФиС Лела Марић (Стандард 14: Систематско праћење и периодична провера квалитета).

Тим 13 – пк доц. др Љубомир Дуловић и пп Синиша Бунчић (Стандард 15: Квалитет докторских студија).

Извештај о самовредновању Војне академије је написан у складу са *Правилником о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа и студијских програма* („Сл. гласник РС“ број 13/19), *Правилником о самовредновању* („СВЛ“ број 42/21) и *Правилником о обезбеђењу квалитета* („СВЛ“ број 41/21) које је издао Универзитет одбране у Београду, као и другим нормативним актима.

Овај Извештаја о самовредновању Војне академије представља редовни трогодишњи поступак самовредновања, који обухвата школске 2021/2022, 2022/2023 и 2023/2024. године.

У извештају су презентовани резултати самовредновања свих делатности Војне академије који су од виталног интереса за њено функционисање. Форма извештаја је урађена према стандардима и поступцима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа. У складу са прописаном формом извештаја, дати су одговори на испуњеност сваког стандарда појединачно, уз прилагање потребних доказа у виду документације. За сваки стандард појединачно приказани су уопштени закључци, као и предложене мере и активности за унапређење квалитета Војне академије.

У оквиру сваког стандарда дат је (а) опис стања, анализа и процена стандарда, (б) анализа предности, слабости, могућности које могу позитивно да утичу на побољшање стандарда, као и опасности и препреке које могу негативно да утичу на побољшање стандарда и укупну активност Војна академије (SWOT анализа), (в) предлог мера и активности за унапређење квалитета и (д) показатељи и прилози.

На основу овог извештаја Војна академија може да сагледа своје слабости, као и интерне и екстерне опасности и да, на основу својих снага и шанси, развија стратегију даљег развоја и унапређења квалитета студијских програма, наставе и ненаставног рада.

Војна академија чврсто стоји на путу да континуирано прати нове идеје, трендове и принципе у развоју европског високошколског образовања, настојећи да се са својим истраживачким и образовним активностима, програмима и концепцијом даље афирмише и буде препознатљива на регионалном и међународном плану, као научна, истраживачка и стручна високообразовна институција у области одбране и безбедности.

Овај извештај служиће и за спољашњу проверу квалитета Војне академије од стране Комисије за акредитацију и проверу квалитета у високом образовању Републике Србије, односно Националног акредитационог тела (НАТ).

Одбор за самовредновање Војне академије

САДРЖАЈ

УВОД	4
Стандард 1: Стратегија обезбеђења квалитета.....	9
Стандард 2: Стандарди и поступци за обезбеђење квалитета	14
Стандард 3: Систем обезбеђења квалитета	18
Стандард 5: Квалитет наставног процеса	31
Стандард 6: Квалитет научноистраживачког и стручног рада	40
Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника	47
Стандард 8: Квалитет кадета и студената	53
Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса	58
Стандард 10: Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке	62
Стандард 11: Квалитет простора и опреме.....	66
Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета.....	77
Стандард 14: Систематско праћење и периодична провера квалитета	81
Стандард 15: Квалитет докторских студија	85

УВОД

1. ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ВОЈНОЈ АКАДЕМИЈИ

Војна академија је високошколска јединица Универзитета одбране у Београду која обавља делатност високог образовања кроз академске студије првог, другог и трећег степена из више научних области у оквиру образовно-научних поља друштвено-хуманистичких наука, техничко-технолошких наука, природно-математичких наука студијских програма.

Војна академија обавља и научноистраживачки рад кроз основна, примењена и развојна истраживања која су у функцији унапређења и осавремењивања образовања у систему одбране.

Поред тога, Војна академија организује и реализује школовање слушалаца за резервне официре родова и служби Војске Србије, као и бројне курсеве стручног оспособљавања и усавршавања кадра за потребе Министарства одбране и Војске Србије и других институција. Такође, Војна академија учествује у организацији и реализацији каријерних облика усавршавања официра за обављање одређених дужности у Министарству одбране и Војсци Србије.

Војна академија поседује изузетну инфраструктурну и материјалну базу из различитих области која омогућава висококвалитетну реализацију наставе. Наставне просторије су опремљене савременим наставним средствима и у потпуности задовољавају услове за реализацију свих облика наставе. Највећи део наставе реализује се у два објекта површине 4.700 m² и 6.397 m². У наведеним објектима налазе се учионице, предаваонице, кабинети и лабораторије. Учионице, предаваонице, кабинети и лабораторије опремљени су опремом која се активно користи у наставном процесу. Опрема је разноврсна и у складу је са наменом наставног простора, као што су: шеме, пресеци делова и склопова, комплетни технички системи и разни симулациони софтвери и модели. Лабораторије су опремљене мерним уређајима, апаратурама и уређајима неопходним за извођење наставе према плану и програму.

Војна академија располаже и са адекватним простором за смештај интернатског типа, као и простором за рад наставног и ненаставног особља, тј. Војна академија поседује комплетну пратећу инфраструктуру за несметан живот и рад кадета и свих запослених.

Значајни инфраструктурни капацитети Војне академија су Спортски центар површине 2.179 m² и спортски терени у кругу касарне површине 8.530 m², који обезбеђују све потребне услове за реализацију спортских садржаја. Спортски центар поседује базен, теретану са кардио центром, сале за борење, гимнастику и друге просторије за реализацију различитих спортских садржаја. Од спољашњих спортских терена Војна академија поседује фудбалско игралиште са атлетском стазом, терене за рукомет, мали фудбал, кошарку, одбојку, гимнастику и полигон пешадијских препрека. Војна академија, између осталог поседује изузетно модернизовану пиштољску стрељану површине 833 m², која у потпуности задовољава реализацију свих наставних садржаја из домена симулационог и бојевог гађања.

Војна академија поседује модерно опремљену библиотеку са читаоницом, која у својим фондовима има преко 828.000 наслова из области и предмета који се изучавају на академији. Поред тога, Војна академија поседује директан приступ интернет мрежи са протоком од 100 Mb/s.

2. ОСНИВАЊЕ И РАЗВОЈ ВОЈНЕ АКАДЕМИЈЕ

Од када је Кнежевина Србија стекла аутономан положај у оквиру Турског царства било је више покушаја да се оснује војна школа. У децембру 1837. године почела је са радом Војна академија, али је убрзо њен рад прекинут. Неколико година касније Илија Гарашанин је предложио да се у Београду оснује *Артилеријска школа* и на тај начин унапреди војна спрема Кнежевине Србије. Државни Савет усвојио је тај предлог, а кнез Александар Карађорђевић га је одобрио 18.03.1850. године. Пројекат за формирање школе израдио је Александар Франтишек Зах, који је постао и њен први управник. Артилеријска школа је прва војна високошколска установа у Србији, чије традиције данас наставља Војна академија у Београду.

Искуства из Српско-Турских ратова (1876. - 1878. године) и увећање државне територије након Берлинског конгреса из 1878. године наметали су потребу да се Артилеријска школа у Србији реорганизује. Министар војни, генералштабни потпуковник Јован Мишковић, одредио је комисију која је израдила *Пројект Закона о устројству Војне академије*. Народна скупштина је усвојила *Закон о устројству Војне академије*, а кнез Милан Обреновић га је потврдио 30.01.1880. године. Војна академија у Београду школовала је офицере све до Априлског рата 1941. године, уз повремене прекиде за време Балканских ратова и Првог светског рата.

У току Другог светског рата, одлуком Врховног штаба Народноослободилачке војске и Партизанских одреда Југославије, од 21.11.1944. године, основана је Војна академија Демократске Федеративне Југославије. Већ наредне године Војна академија је из основа реорганизована. Наредном Генералштаба ЈА од 31.07.1945. године, Војна академија је расформирана као јединствена општевојна установа, а питомци наставили школовање у посебним Војним училиштима по видовима и родовима. У 15 Војних училишта, распоређених на читавој територији Демократске Федеративне Југославије настава је отпочела новембра 1945. године. Традицију Војне академије наставило је Пешадијско војно училиште које је било лоцирано у Сарајеву.

Пешадијско војно училиште је 1952. године премештено из Сарајева у Београд, и преименовано у Војну академију ЈНА, која је школовала офицере свих родова Копнене војске. Да би назив више одговарао намени, Војна академија ЈНА је 1964. године преименована у Војну академију Копнене војске. Упоредо са Војном академијом КоВ у Београду, развијале су се и остале Војне академије видова, родова и служби лоциране на простору бивше СФРЈ: Војна академија копнене војске, Војнотехничка академија, Ваздухопловна војна академија и Морнаричка академија. После 1992. године целокупно војно школство је лоцирано у Београду и реорганизовано тако да су у Војној академији школовани офицери родова, а у Војнотехничкој академији офицери служби. Јединствена Војна академија, намењена школовању официра свих родова и служби, формирана је 2000. године. Седиште Војне академије је у Београду у Касарни „Генерал Јован Мишковић”, у част некадашњег председника Српске Краљевске академије наука.

Основна концепција рада и плански развој војног образовања је резултирао да у данашње време Војна академија представља модерну високошколску научно-образовну институцију, која константно развија и унапређује студијске програме и програме каријерних облика усавршавања, пратећи образовне потребе Министарства одбране и Војске Србије, потребе партнерских земаља и друштвене заједнице, савремене трендове у европском образовном простору у области одбране и своје кадровске и материјалне капацитете.

3. ДЕЛАТНОСТ ВОЈНЕ АКАДЕМИЈЕ

Циљ школовања у Војној академији је образовање и оспособљавање кадета и официра за одговарајуће дужности у роду - служби (у складу са мисијама и задацима Војске Србије) и стицање знања неопходних за даље усавршавање.

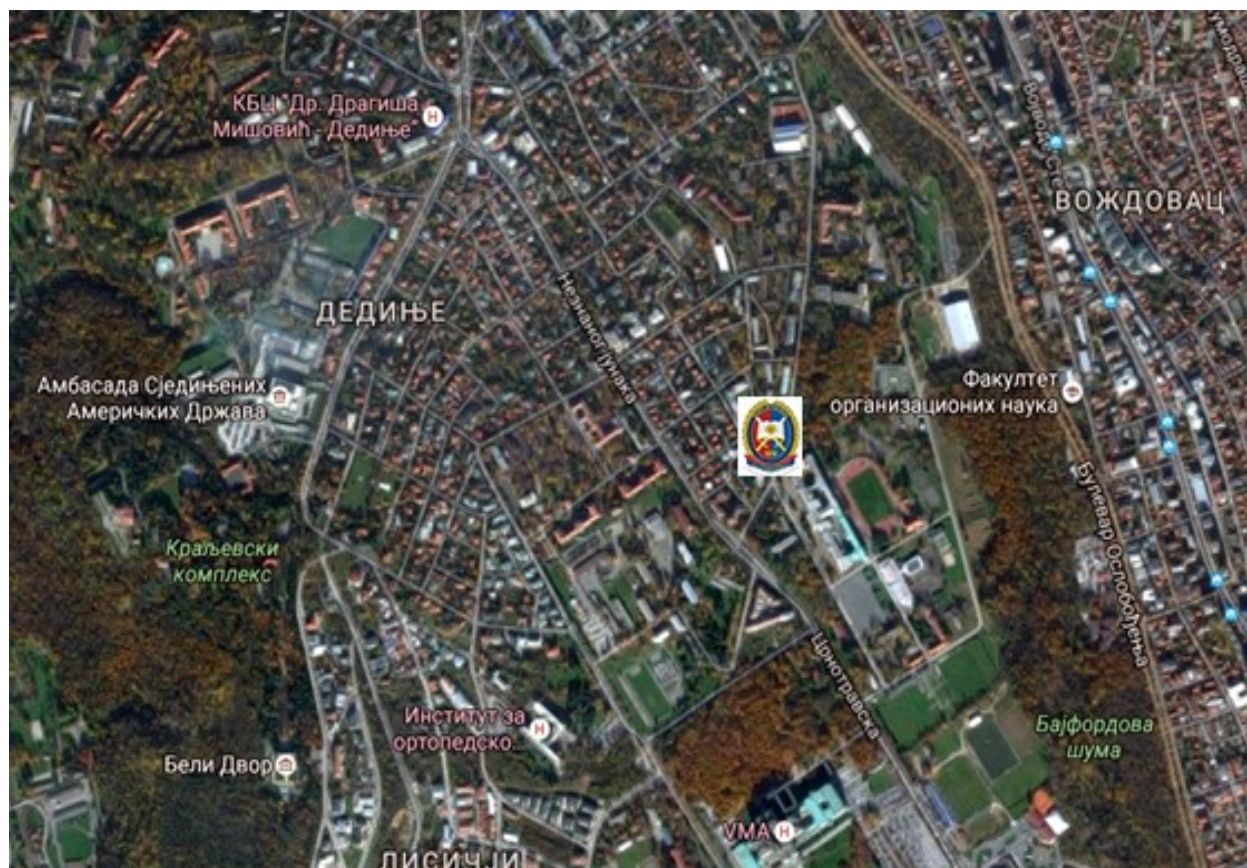
Војна академија је образовно-научна установа у којој се:

- стиче високо образовање на основним академским студијама, интегрисаним академским студијама, мастер академским студијама и докторским студијама;
- организује последипломско стручно (каријерно) усавршавање;
- школују слушаоци за резервне официре и
- организују основна, примењена и развојна истраживања значајна за подизање квалитета високошколске наставе, оспособљавање научног и наставног кадра и увођење кадета и студената у научни рад.

4. ЛОКАЦИЈА ВОЈНЕ АКАДЕМИЈЕ

Седиште Војне академије је у Касарни „Генерал Јован Мишковић” у Београду, општина Вождовац, у насељу Бањица, улица Вељка Лукића Курјака 33. Касарна се налази на катастарској парцели површине око 50 ha, и омеђена је улицама: Вељка Лукића Курјака, са севера; Булевар ослобођења, са истока; Црнотравска, са запада и стадионом ФК „Рад” са јужне стране.

Касарна се налази у јужном делу ширег градског језгра, окружена пријатним парковима и у близини познатих београдских културних, спортских и здравствених установа. У непосредној близини је и Војномедицинска академија, затим Спортски центар Бањица, стадиони фудбалских клубова Црвена Звезда и Партизан и многи други објекти.

Слика 1. Положај Војне академије

До ужег градског језгра потребно је око 10 минута возње врло добро развијеном мрежом линија градског превоза (линије тролејбуса 40 и 41, као и аутобуса 59, 78 и 94). Аутомобилом се може стићи аутопутем Београд - Ниш, преко искључења код Мостарске петље или Аутокоманде.

У Касарни „Генерал Јован Мишковић” постоје смештајни капацитети интернатског типа, савремени спортски центар (фудбалски стадион са атлетском стазом и трибинама, затворени базен, теретана, више спортских сала, терени за кошарку, мали фудбал, тенис и друге спортове), као и сва потребна пратећа инфраструктура (ресторан, амбуланта, више угоститељских објеката) за несметан живот и рад кадета, студената, слушалаца, полазника, наставног и ненаставног особља.

5. МИСИЈА ВОЈНЕ АКАДЕМИЈЕ

Мисија Војне академије је да кроз образовање, научноистраживачки рад и учешће у развоју друштвене заједнице, омогући највише академске стандарде и обезбеди стицање знања и вештина значајних за друштвени развој, тј.: *„Системом војног образовања изградити идентитет професионалног официра - лидера, часног, оданог, оспособљеног и спремног за интелектуалне и етичке изазове официрског позива у служби отаџбине, Републике Србије“*.

Мисија Војне академије је дефинисана општим актима и *Стратегијом обезбеђења квалитета*, а остварује се постизањем високог квалитета запослених, савременом опремом и простором, као и одговарајућим амбијентом за учење, истраживање и развој. Да би остварила своју мисију, Војна академија је трајно опредељена да тежи унапређењу квалитета високог образовања и укључивању у јединствен европски и светски простор високог образовања у области одбране и безбедности.

Мисија Војне академије јесте оптимално задовољавање потреба за високошколским образовањем младих људи, научноистраживачким радом и преносом нових технологија, процеса и вештина у јединице и установе Војске Србије и Министарства одбране, односно привреду и друштвену заједницу, као и дугорочно задовољавање потреба заједнице за развојем компетентних људских ресурса ради одрживог развоја.

Мисија Војне академије је да као референтна образовно-научна установа у региону организује, спроводи и перманентно унапређује све видове и нивое високошколског образовања и научноистраживачки и стручни рад у пољима техничко-технолошких, природно-математичких и друштвено-хуманистичких наука, која су релевантна за интердисциплинарна и мултидисциплинарна подручја која развија.

6. ВИЗИЈА ВОЈНЕ АКАДЕМИЈЕ

Војна академија ће настојати да својим образовним, научноистраживачким и уметничким активностима, програмима и концепцијом буде препозната на регионалном и међународном плану као водећа научноистраживачка, стручна и високообразовна институција.

Војна академија је чврсто опредељена да непрекидно и систематски ради на унапређењу квалитета својих студијских програма, наставе, истраживања, уџбеника и литературе, опреме, ненаставне подршке и вредновања наставе од стране кадета, односно студената.

У циљу остварења ове визије Војна академија ће:

- неговати култ знања и академске честитости,

- пробудити у кадетима, односно студентима трајну љубав за учењем и усавршавањем,
- подржавати истраживачки дух кадета, студената, наставника и сарадника,
- афирмисати отвореност и разноликост и учити из ње,
- настојати да се као равноправни партнер укључи у европске образовне и истраживачке токове и постане лидер у реализацији квалитетног високообразовног процеса,
- да омогући стварање додате вредности у образовној и научноистраживачкој делатности на начин компатибилан са трендовима образовања у Европи и свету, уз максимално и стално иновирање наставних садржаја и примену савремених метода и техника у образовању и научноистраживачком раду,
- да обједињава сопствене научне, стручне и друге ресурсе и ресурсе из окружења, и обезбеди задовољство запослених одрживошћу саме установе, на дужи рок.

Такође, Војна академија је опредељена да обезбеди:

- висок квалитет наставе,
- висок квалитет наставног и другог особља,
- висок квалитет научноистраживачког рада,
- висок квалитет опреме,
- испуњење захтева кадета, односно студената и
- задовољење захтева друштва за потребама високообразованих и оспособљених официра различитих профила.

Дугорочни циљеви који се остварују спровођењем *Стратегије обезбеђења квалитета* су:

- континуирано унапређење квалитета високог образовања у Војној академији,
- повећање ефикасности студија применом мера за обезбеђење квалитета,
- континуирано унапређење квалитета студијских програма,
- континуирано унапређење квалитета наставе и наставног процеса,
- континуирано унапређење квалитета и обима научноистраживачких активности,
- континуирано унапређење квалитета простора и опреме,
- обезбеђивање значајне улоге кадета, односно студената у процесу обезбеђења и континуираног унапређења квалитета,
- коришћење савремених технологија у наставном и научноистраживачком раду,
- оптимално коришћење ресурса,
- систематско праћење, периодична провера и континуирано унапређење система квалитета у Војној академији.

Стандард 1: Стратегија обезбеђења квалитета

а) Опис стања, анализа и процена стандарда 1

Војна академија, као део Универзитета одбране у Београду (у даљем тексту: Војна академија) је високошколска образовна и научноистраживачка институција која 175 година представља историјски запис нашег народа и стратешку компоненту снаге српске државе последња два века.

Војна академија је једна од водећих наставних, научноистраживачких и стручних установа у пољу друштвено-хуманистичких, техничко-технолошких и природно-математичких наука у домену одбране и безбедности. Школовање у Војној академији је комплексан процес који подразумева образовање, војну обуку и васпитање будућих официра.

Војна академија се налази у систему високог образовања Републике Србије у оквиру којег има акредитоване студијске програме за основне академске, мастер академске и докторске академске студије. Студијски програми Војне академије конципирани су тако да својим кадетима, будућим официрима, дају сва потребна знања и вештине које им омогућавају да постану командири у јединицама Војске Србије. Студијски програми пружају потребна академска и стручна знања, са добром мером теорије и праксе, и подстичу будуће офицере да се развијају као личности.

Непрекидним подизањем стандарда, изменама и сталном доградњом наставних планова и програма, увођењем бројних нових садржаја и нових технологија у процес школовања, модернизациојм инфраструктуре и обнављањем материјалне базе наставе, будући официри имају све предуслове за стицање стручних знања која ће им омогућити рад на функционалним дужностима у Војсци Србије у све три мисије, што за Војну академију представља приоритет.

Војна академија континуирано развија научноистраживачку делатност и остварује наставну и образовну делатност високог квалитета, у складу са *Законом о високом образовању* Републике Србије, поштујући вредности и принципе савременог европског универзитетског образовања и имајући у виду стандарде и смернице Националног савета за високо образовање, а у циљу задовољења потреба кадета, студената, запослених, Министарства одбране, Војске Србије и друштва у целини.

У *Стратегији обезбеђења квалитета Војне академије* (СВЛ 28/24) дефинисани су приоритети високог образовања у области обезбеђења квалитета у Војној академији, као и начин њиховог остварења. *Стратегија обезбеђења квалитета* садржи опредељење Војне академије да непрекидно и систематски ради на унапређењу квалитета својих студијских програма. Овим основним и општим развојним документом у области обезбеђења квалитета дефинисани су мисија, визија, циљеви, опредељења и принципи институционалног система обезбеђења и унапређивања квалитета, утврђене су области обезбеђења квалитета и субјекти система обезбеђења квалитета, као и мере за обезбеђење квалитета.

Усвајањем *Стратегије обезбеђења квалитета* Војна академија се определила да континуирано прати нове идеје, трендове и принципе у развоју европског високошколског образовања, настојећи да се својим истраживачким и образовним активностима, програмима и концепцијом даље афирмише и буде препознатљива на регионалном и међународном плану, као научна, истраживачка, стручна високообразовна институција. То значи да *Стратегија обезбеђења квалитета* Војне академије садржи мере за обезбеђење квалитета, субјекте обезбеђења квалитета (стручна тела, студенте, ненаставно особље) и њихова права и обавезе у том поступку, области обезбеђења квалитета (студијски програми, настава, истраживање, вредновање студената, уџбеници и литература, ресурси,

ненаставна подршка, процес управљања), опредељење за изградњу организационе културе квалитета уз повезаност образовне, научноистраживачке, уметничке и стручне делатности у Војној академији.

Циљ *Стратегије обезбеђења квалитета* Војне академије јесте остваривање високих стандарда квалитета образовног, научноистраживачког и стручног рада, као и реализовање постављених циљева високог образовања и визије даљег развоја високог образовања у Војној академији. Области континуираног обезбеђења, контроле и унапређивања квалитета су: студијски програми, наставни процес, наставно особље, научноистраживачки рад, вредновање кадета, односно студената, уџбеници, литература и друга наставна средства, библиотечки и информатички ресурси, просторни капацитет и опрема, ненаставно особље, улога студената у процесу обезбеђења квалитета, процес управљања, финансирање и јавност и транспарентност рада.

Субјекти обезбеђења и континуираног праћења квалитета су: Савет Војне академије, начелник, декан, начелници департмана, продекани, секретар Војне академије, Наставно-научно веће, већа образовно-научних поља, Комисија за обезбеђење квалитета, Одбор за самовредновање, Одбор за организовање и спровођење кадетског, односно студентског вредновања, носиоци (руководиоци) студијских програма, наставници, истраживачи, сарадници, ненаставно особље, Кадетски парламент, кадети и студенти. Сви наведени субјекти обезбеђења квалитета Војне академије имају право и обавезу да учествују у процесу и поступцима обезбеђења и континуираног праћења квалитета.

У *Стратегији обезбеђења квалитета* Војне академије дефинисане су најважније мере за обезбеђење квалитета:

- дефинисање предмета и процеса рада, и на основу тога, успостављање и развој система менаџмента квалитета Војне академије;
- утврђивање области менаџмента квалитета: студијски програми, настава, наставно особље, истраживање, оцењивање кадета, односно студената, уџбеници и литература, библиотека, информациони ресурси, простор и опрема, ненаставно особље, процес управљања и јавност рада;
- начин самовредновања и оцене квалитета студијских програма и установе, у складу са стандардима Националног савета за високо образовање, у интервалима од највише три године, у складу са општим актом Војне академије;
- акредитација Војне академије, у складу са стандардима Националног савета за високо образовање у прописаном року, од стране домаћег и иностраног акредитационог тела;
- спољашња провера квалитета, у складу са стандардима Националног савета за високо образовање, коју спроводи Комисија за акредитацију и проверу квалитета, а евентуално и друго ангажовано тело;
- коришћење савремених сазнања, као и резултата стручног и научног рада у наставном процесу и, тиме, остваривање високог степена јединства образовног, стручног и научног рада;
- сарадња са домаћим образовним, научним и другим институцијама која се одликује задовољством других заинтересованих страна као учесника у тој сарадњи;
- међународна сарадња у виду извођења заједничких студијских програма, научних и истраживачко-развојних пројеката, као и размене наставника, кадета и студената;
- стална сарадња са организационим целинама система одбране, послодавцима и лицима која су завршила студије у Војној академији, у циљу добијања повратних информација о квалитету студијских програма и компетенција које су стекли завршетком студија (тзв. примена стечених знања у пракси);
- установљавање сталног тела за праћење и контролу квалитета у Војној академији -

Комисија за обезбеђење квалитета, која има задатак да стално прати, контролише и развија систем квалитета Војне академије, да предлаже мере за побољшање квалитета и даљег развоја високог образовања и да најмање једном годишње подноси извештај Наставно-научном већу Војне академије;

- анализа и оцена квалитета и степена успешности у остваривању постављених циљева и задатака, као и обезбеђење људских ресурса и инфраструктуре за прикупљање и обраду релевантних података;
- публикавање резултата вредновања квалитета на интернет страници Војне академије;
- стална промоција и изградња културе квалитета у Војној академији кроз иновацију знања, радионице, контакте и размену искустава и информација са другим домаћим и међународним институцијама.

Усвајањем *Стратегије обезбеђења квалитета* Војна академија се определила за стабилан, ефикасан, флексибилан, целовит и транспарентан систем обезбеђења и управљања квалитетом, који ће гарантовати усклађеност квалитета научноистраживачког и наставног рада са успостављеним стандардима. Овај систем ће омогућити непрекидно и ефикасно праћење, процену, развој и унапређивање квалитета у обављању свих делатности Војне академије, као и развијање културе квалитета.

б) Процена испуњености стандарда 1 (SWOT анализа)

За SWOT анализу Стандарда 1 - *Стратегија обезбеђења квалитета* издвојени су утицајни фактори на основу анализе елемената Стандарда 1, дефинисаних *Упутством за припрему извештаја за самовредновање* (опредељење високошколске установе за унапређење квалитета и изградњу организационе културе квалитета; мере за обезбеђење квалитета; субјекти обезбеђења квалитета; области обезбеђења квалитета и повезаност образовне, научноистраживачке и стручне делатности). За уочене и груписане факторе SWOT анализе стандарда 1. извршена је и квантификација њиховог значаја.

Р.бр.	КАТЕГОРИЈЕ ПРОЦЕНЕ	ВРЕДНОСТ
S – Предности		
1.	Постоји Стратегија обезбеђења квалитета Војне академије као стратешки развојни документ у области обезбеђења квалитета и јавно је публикована на интернет страници Војне академије. Рад на изради нове је у завршној фази.	+++
2.	Стратегијом обезбеђења квалитета Војне академије обухваћене су све области обезбеђења квалитета, које су предвиђене Стандардом 1.	+++
3.	У Стратегији обезбеђења квалитета Војне академије експлицитно је изражено трајно опредељење за унапређење квалитета и изградњу организационе културе квалитета, уз поштовање међународних стандарда.	++
4.	Сагласност и подршка усвојеној Стратегији обезбеђења квалитета Војне академије од стране свих субјеката (представници МО и ВС) за обезбеђење квалитета.	+++
5.	Наставно особље препознаје своју улогу у процесу унапређења квалитета.	+++
W – Слабости		
1.	Значајан део послова у оквиру успостављеног система менаџмента квалитетом обавља се поред редовних активности.	+++
2.	Стратегија обезбеђења квалитета се преиспитује периодично.	++

Р.бр.	КАТЕГОРИЈЕ ПРОЦЕНЕ	ВРЕДНОСТ
3.	Недовољна свест појединих наставника о значају добро дефинисане стратегије обезбеђења квалитета.	++
4.	Неинформисаност о активностима за унапређење квалитета у Војној академији.	+++
О – Могућности		
1.	Запослени су упознати са Стратегијом обезбеђења квалитета, али се периодично информишу о унапређењу - верују да се иновирање редовно спроводи.	+++
Т – Опасности		
1.	Свест о значају добро дефинисане Стратегији углавном се своди на лични савестан рад појединца и савесно поступање у оквиру личних надлежности и компетенција.	+++

Мапирањем повезаности идентификованих и евалуираних фактора и анализом најутицајнијих релевантних комбинација фактора, изведени су закључци из SWOT анализе, на основу којих су дефинисане мере и активности за унапређење стандарда 1.

в) Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 1

У складу са изведеним закључцима SWOT анализе за стандард 1, њиховом разрадом и конкретизацијом, предложене су следеће мере и активности за унапређење квалитета:

- Стратегију обезбеђења квалитета Војне академије усмерити у правцу искоришћења унутрашњих снага, ради неутралисања потенцијалних претњи из окружења.
- Редовно преиспитивати Стратегију обезбеђења квалитета и по потреби је иновирати и допуњавати, како би се обезбедила што боља основа за израду нових акционих планова у области обезбеђења квалитета у Војној академији.
- Континуирано подизати свест о значају *Стратегије обезбеђења квалитета*.
- Периодично преиспитивати *Стратегију обезбеђења квалитета* и све остале документе који из ње проистичу.
- Дефинисати приоритетне области обезбеђења квалитета због ограничених финансијских средстава за интензивно спровођење предвиђених мера за обезбеђење квалитета и ограничених могућности за обезбеђење кадровских и других ресурса,
- Укључивањем великог броја новопроизведених доктора наука и мастера у процесу обезбеђења квалитета и у рад органа за обезбеђење квалитета искористити њихову енергију и мотивацију и новим идејама допринети унапређењу способности Војне академије на пољу унапређења и имплементације *Стратегије обезбеђења квалитета*.
- У координацији са Управом J-1 ВС и СЈР МО успоставити повратну везу и саморегулацију процеса перманентног управљања *Стратегијом обезбеђења квалитета* и дефинисати елементе Акционог плана имплементације стратегије, путем повратних информација о компетенцијама свршених кадета и студената.
- Дефинисати системске мере, дугорочног карактера, којима ће се спречити појава осипања наставног и ненаставног особља и тако спречити потенцијално угрожавање система обезбеђења квалитета.
- Сагледати могућност за формирање одговарајуће организационе целине у чијој ће надлежности бити послови обезбеђења квалитета, па тако обезбедити услове за имплементацију стратегије квалитета.

- Војна академија у наредном периоду мора радити на увођењу међународних стандарда квалитета из серије *ISO 9000:2000*, којим ће обезбедити једнообразност процедура, записа и других докумената креирања, иновирања, пружања и контроле услуга у области високошколског образовања.
- Искористити предности које пружа самовредновање у циљу унапређења *Стратегије обезбеђења квалитета* и свих процеса везаних за унапређење квалитета.
- Планирати материјалне услове и средства за имплементацију појединих процедура, уз награђивање извршилаца.

г) Показатељи и прилози за стандард 1

[Прилог 1.1.](#) Стратегија обезбеђења квалитета.

[Прилог 1.2.](#) Мере и субјекти обезбеђења квалитета.

Стандард 2: Стандарди и поступци за обезбеђење квалитета

а) Опис стања, анализа и процена стандарда 2

У складу са изменама *Закона о високом образовању*, који је ступио на снагу 07.10.2017. године, Војна академија је изменила и свој конститутивни документ - *Статут Војне академије (СВЛ 29/21)*, чиме је испунила своју законску обавезу да усклади своја општа акта са законом и свим његовима изменама.

Данас је у Војној академији, по питању стандарда и поступака за обезбеђење квалитета, у примени више нормативних докумената. Основни општи акти којима се уређују питања и поступци за обезбеђење квалитета су:

- *Правилник о обезбеђењу квалитета* („Службени војни лист“, бр. 41/21);
- *Правилник о самовредновању* („Службени војни лист“, бр. 42/21);
- *Правилник о кадетском, односно студентском вредновању квалитета студија и педагошког рада наставника* („Службени војни лист“, бр. 43/21).

Правилником о обезбеђењу квалитета уређени су субјекти и области обезбеђења квалитета, стандарди квалитета и поступци за њихову примену, као и друга питања од значаја за унапређење и развој квалитета. Овим правилником дефинисани су и показатељи за квалитет стандарда и поступака за обезбеђење квалитета, а за сваку од дефинисаних области обезбеђења квалитета дата су упутства и основне одреднице за успостављање и примену стандарда и поступака обезбеђења квалитета. Поред тога, дефинисани су и показатељи квалитета у свим областима обезбеђења квалитета.

Правилником о самовредновању уређен је начин и поступак самовредновања и оцене квалитета на Универзитету одбране и високошколским јединицама из његовог састава.

Правилником о кадетском односно студентском вредновању квалитета студија и педагошког рада наставника уређене су области, методе и стандарди поступка вредновања квалитета студија, наставног процеса, као и педагошког рада наставника од стране кадета односно студената.

Стандардима и поступцима за обезбеђење квалитета Војне академије дефинисан је ниво квалитета рада Војне академије у свим областима квалитета, а за сваку област су истакнути циљ стандарда, критеријум оцене, начин и врста оцењивања, ниво квалитета и субјекти обезбеђења квалитета надлежни за примену и периодичност оцењивања.

Сви општи акти су јавно доступни на сајту Војне академије и Универзитета одбране (<http://www.va.mod.gov.rs> и <http://www.uo.mod.gov.rs>).

У периоду који је претходио акредитацији, Војна академија је предузимала одређене мере за контролу, оцењивање и обезбеђење квалитета. Те мере и поступци за обезбеђење квалитета нису били строго стандардизовани, нити имплементирани у целовит систем обезбеђења квалитета (какав у Војној академији постоји сада), али су подразумевали темељне и интензивне расправе у које су били укључени наставници, сарадници, ненаставно особље и студенти.

У расправама и анализама долазило се до значајних закључака о потребним корекцијама и унапређењима квалитета различитих аспеката функционисања Војне академије. На основу тих закључака предузимане су корективне мере, које су се првенствено односиле на студијске програме, курикулуме, наставни процес и научноистраживачки рад. Више пута су спроведене измене студијских програма, а уведени су и нови профили и нови облици и нивои студирања.

Захваљујући предузетим реформама Војна академија је процедуру акредитације у високом образовању дочекала оспособљена и спремна да одговори на захтеве пред којима се наша. У том смислу, одређена унапређења студијских програма спроведена су и у циљу задовољавања стандарда које је прописао Национални савет за високо образовање, при чему се истовремено тежило усклађивању са захтевима и потребама које су идентификоване као неопходне за изградњу целовитог система обезбеђења квалитета.

Иако је Војна академија од свог настанка посвећена школовању висококвалитетних официра Војске Србије и постизању врхунских научних резултата, формални приступ стандардизацији и обезбеђењу квалитета наставног процеса и научних достигнућа почео је тек са првим циклусом акредитације у Републици Србији, 2008. године. Тада су, усвајањем Политике обезбеђења квалитета Војне академије, постављене основе формалног и системског управљања квалитетом.

б) Процена испуњености стандарда 2 (SWOT анализа)

За SWOT анализу стандарда 2 - Стандарди и поступци за обезбеђење квалитета издвојени су утицајни фактори на основу анализе елемената стандарда 2, дефинисаних Упутством за припрему извештаја за самовредновање (стандарди за унапређење квалитета установе; стандарди за унапређење квалитета студијских програма; поступци за обезбеђење квалитета). За уочене и груписане факторе SWOT анализе стандарда 2. извршена је квантификација њиховог значаја.

Р.бр.	КАТЕГОРИЈЕ ПРОЦЕНЕ	ВРЕДНОСТ
S – Предности		
1.	Стандарди квалитета и надлежности субјеката у систему мера обезбеђења квалитета постављени су и уређени општим актима Војне академије.	+++
2.	Стандарди квалитета доступни су јавности на интернет страници Војне академије.	++
3.	Војна академија периодично преиспитује и унапређује начине и поступке за обезбеђење квалитета.	++
W – Слабости		
1.	Прописани су послови свих стручних органа и комисија, али су додељени лицима која их раде поред своје редовне дужности.	+++
2.	Могућности Комисије за обезбеђење квалитета су ограничене, а све активност се реализују усвајањем одлукама на наставно-научном већу ВА.	+++
3.	Особље је упознато са пословима унапређења квалитета у мери у којој је укључено у неко од стручних тела.	+++
4.	Ваннаставне обавезе значајно утичу на квалитет научно-наставног процеса.	+++
5.	У претходном периоду нису одржаване јавне расправе, радионице, семинари и вршена едукација припадника ВА из области обезбеђења квалитета.	+++
O – Могућности		
1.	Спремност и жеља кадета да се Војна академија мења и унапређује.	++
2.	Континуирано праћење реализације Стандарда и поступака за обезбеђење квалитета.	++

3.	Повећање отворености менаџмента Војне академије за увођење нових метода у области обезбеђења квалитета.	+
4.	Јасно препознат значај Комисије за обезбеђење квалитета.	++
5.	Процес спољашње провере квалитета представља повод и подстицај за изналажење нових начина за унапређење квалитета.	++
6.	Примена искустава страних армија и војних академија на пољу обезбеђења квалитета.	+
7.	Применљивост резултата на основу учешћа у међународним пројектима.	+
8.	Вишегодишња успешна сарадња са организационим целинама Министарства одбране и Војске Србије у наставном процесу.	+++
9.	Могућност сарадње са другим високошколским установама у области управљања квалитетом.	++
10.	Опређеност за изградњу и унапређење квалитета и активна улога свих заинтересованих страна у процесу обезбеђења квалитета.	+++
11.	Формирање групе која би се бавила искључиво питањима контроле квалитета.	++
12.	Углед Војне академије у друштву, посебно у популацији ученика средњих школа.	++
Т – Опасности		
1.	Војна академија се препознаје као војна јединица, а не као високошколска и научноистраживачка установа.	+++
2.	Смањење броја наставника и сарадника услед организацијско-формацијских промена.	+++
3.	Недовољна мотивисаност припадника МО и ВС, као и лица из цивилства, за рад на местима наставника и сарадника Војне академије.	+++
4.	Ограничена финансијска средства за интензивно спровођење предвиђених мера за обезбеђење квалитета.	+++
5.	Велики број наметнутих задатака, поред редовних, који нису из области обезбеђења квалитета.	+++

Након анализе свих показатеља изведени су закључци и дефинисане су мере и активности за унапређење Стандарда 2. Из SWOT анализе Стандарда 2 може се закључити да Војна академија, у будућем периоду, треба да се фокусира на елиминисање сопствених слабости по питању стандарда и поступака за обезбеђење квалитета, првенствено у циљу ублажавања потенцијалних претњи из окружења. Уколико би се ангажовањем унутрашњих снага Војне академије искористиле шансе у окружењу, створили би се услови за брзо превазилажење тренутних слабости, што би у крајњем исходу резултирало потпуном нормативном уређеношћу стандарда и поступака за обезбеђење квалитета и успостављању најбоље праксе у њиховој примени.

в) Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 2

У складу с изведеним закључцима SWOT анализе за Стандард 2, њиховом разрадом и конкретизацијом, предложене су следеће мере и активности за унапређење стандарда и поступака за обезбеђење квалитета:

- Спровести редовне ревизије свих донетих општих аката из области обезбеђења квалитета прикупљањем повратних информација из праксе и одржавањем јавних расправа.
- У сарадњи са Министарством одбране и Војском Србије, успоставити систем

континуиране едукације из домена обезбеђења квалитета, а посебно из домена примене стандарда и поступака обезбеђења квалитета.

- Успоставити радно-стимулативне и друге механизме мотивације наставног особља и кадета односно студената, као главне покретачке снаге и подршке примени стандарда и поступака за обезбеђење квалитета.
- Комисија за обезбеђење квалитета и Одбори за самовредновање морају непрекидно пратити остваривање свих задатака у оквиру унапређивања и обезбеђивања квалитета, као и евалуирати имплементацију акционих планова обезбеђења квалитета.
- Дефинисање међусобне контроле субјеката укључених у процес обезбеђења квалитета и стриктна примена донетих општих аката.
- Подизање свести кадета и студената, наставника и ненаставног особља о важности процеса самовредновања.
- Сви запослени у Војној академији, у складу са својим обавезама и пословним функцијама, треба да дају допринос испуњавању овог стандарда у целини.

г) Показатељи и прилози за стандард 2

[Прилог 2.1](#) Одлука за организовање и спровођење самовредновања Војне академије

[Прилог 2.2](#) Одбор за самовредновање - стандарди и тимови

[Прилог 2.3](#) Одбор за кадетско односно студентско вредновање

[Прилог 2.4](#) Комисија за обезбеђење квалитета

[Прилог 2.5](#) Комисија за обезбеђење квалитета - кадети

[Прилог 2.6](#) Правилник о кадетском односно студентском вредновању

[Прилог 2.7](#) Правилник о обезбеђењу квалитета

[Прилог 2.8](#) Правилник о самовредновању

[Прилог 2.9](#) Стандарди и поступци за обезбеђење квалитета Војне академије

Стандард 3: Систем обезбеђења квалитета

а) Опис стања, анализа и процена стандарда 3

Систем обезбеђења квалитета Војне академије дефинисан је у *Статуту Универзитета одбране* (СВЛ бр. 22/20), *Статуту Војне академије* (СВЛ бр. 29/21), *Стратегији обезбеђења квалитета* (СВЛ бр. 28/24), *Правилнику о обезбеђењу квалитета* (СВЛ бр. 41/21), *Правилнику о самовредновању* (СВЛ бр. 42/21) и *Правилнику о кадетском, односно студентском вредновању квалитета студија и педагошког рада наставника* (СВЛ бр. 43/21). Израђен је *Предлог акционог плана за спровођење Стратегије обезбеђења квалитета Војне академије* и исти ће бити усвојен на првој седници Наставно-научног већа Војне академије.

Сви послови и задаци наставника, сарадника, кадета, студената, стручних органа, надлежних катедри, комисија за обезбеђење квалитета и стандарда и поступака за обезбеђење квалитета су дефинисани *Статутом Војне академије* и активно се примењују у пракси. Војна академија својим Статутом утврђује све послове и задатке наставника, сарадника, кадета, студената, стручних органа, катедри и комисије за обезбеђење квалитета у доношењу и спровођењу стратегије, начина и поступака за обезбеђење квалитета. Праћење и обезбеђивање квалитета рада Војне академије засновано је на обезбеђивању новог система који омогућава: транспарентност, унутрашњу и спољашњу оцену квалитета, компарацију квалитета рада, развој културе квалитета, развијање свести о важности постизања стандарда квалитета, предузимање академских и административних мера у циљу превазилажења уочених слабости и проблема итд.

Систем обезбеђења квалитета успостављен је образовањем надлежних органа и комисија, пратећом документацијом, одређивањем области обезбеђења квалитета, стандардима и поступцима за обезбеђење квалитета и дефинисањем надлежности, задатака и улога сваког субјекта у систему обезбеђења квалитета.

Сви субјекти обезбеђења квалитета у Војној академији имају право и обавезу да учествују у процесу и поступцима обезбеђења и континуираног праћења квалитета. У *Статуту Војне академије* регулисан је рад Комисије за обезбеђење квалитета. Дефинисано је да Комисија учествује у доношењу и спровођењу стратегије, стандарда и поступка за обезбеђење квалитета. Комисију за обезбеђење квалитета чини седам чланова, и то: четири члана из образовно-научних поља, који се бирају из реда наставног особља Војне академије, на предлог већа научних поља; два члана која се бирају из реда кадета, односно студената на предлог Кадетског парламента и један члан из реда ненаставног особља, на предлог Секретаријата Академије.

Чланови комисије за обезбеђење квалитета Војне академије су: пуковник доц. др Небојша Христов, пуковник ванр. проф. др Негован Иванковић, потпуковник доц. др Дамир Пројовић, капетан фрегате доц. др Слободан Радојевић, потпуковник Маринко Дивковић, кд Дарко Божић и кд Давид Кевић.

Одбор за самовредновање Војне академије одговоран је за спровођење поступка самовредновања и израду одговарајућег извештаја. Одбор броји 27 чланова, а то су: пк доц. др Драган Јевтић - председник, пк доц. др Дарко Лукић - заменик председника, пк проф. др Радован Каркалић, пп Драшко Живковић, пп доц. др Предраг Добратић, мј Бојан Шљукић, кп Момир Дракулић, пп Душко Тешић, пп Миладин Живковић, мј Душан Јанковић, пп Небојша Гаћеша, вс Тања Младеновић, пп Ненад Милосављевић, мј Бранислав Николић, пп Синиша Бунчић, вс Јелена Јовичић, вс Славица Ђурић, вс Јасмина Вујадиновић, мј Мирослав Јовановић, вс Сања Коларевић, пк Слађан Вељковић, пп Драган Аврамовић, пп Марјан Маринковић, вс Лела Марић, пк Љубомир Дуловић, кадет Мина Ђоровић и кадет Милош Стаматовић.

Одбор за самовредновање Војне академије, на основу *Плана за самовредновање Војне академије* има задатак да спроведе поступак самовредновања Војне академије у складу са *Правилником о самовредновању*, према дефинисаним стандардима. Након спроведеног самовредновања, систематизације и обраде добијених података, Одбор за самовредновање Војне академије доставиће Извештај о самовредновању Комисији за обезбеђење квалитета Војне академије, која наведени извештај, са својим мишљењем, доставља Наставно-научном већу Војне академије. Наставно-научно веће Војне академије разматра Извештај о самовредновању и мишљење Комисије за обезбеђење квалитета Војне академије и доноси одлуку, у складу са *Правилником о самовредновању*.

Након усвајања Извештаја о самовредновању приступа се дефинисању корективних и превентивних мера, поступака и активности Војне академије, услед откривања неусаглашености у остваривању система квалитета. Примена корективних и превентивних мера обезбеђује остваривање стандарда који гарантују задовољавајући ниво квалитета у свим областима образовног, стручног и научноистраживачког рада Војне академије.

Статутом Војне академије, Стратегијом обезбеђења квалитета и Правилником о кадетском, односно студентском вредновању квалитета студија и педагошког рада наставника гарантовано је учешће кадета, односно студената у спровођењу стратегије, стандарда и процеса обезбеђења квалитета. Активна улога кадета, односно студената у процесу обезбеђења квалитета остварује се кроз рад Кадетског парламента, учешће представника кадета, односно студената у раду органа за обезбеђење квалитета, периодично оцењивање квалитета студијских програма, наставног процеса, литературе, библиотечких и информатичких ресурса, педагошког рада наставника и сарадника и услова рада, путем анкетирања и изражавањем мишљења о свим општим актима Војне академије.

Кадетско, односно студентско вредновање педагошког рада наставника и сарадника спроводи се сваке школске године у редовном термину наставе, у семестру у коме се завршава настава из одређеног предмета. Кадети односно студенти вреднују педагошки рад сваког наставника и сарадника за сваки предмет понаособ, попуњавањем Упитника за вредновање педагошког рада наставника, односно сарадника. Чланови овог одбора су: пуковник ванр. проф. др Драган Трифковић - председник, мајор Душан Јанковић, потпуковник мр Небојша Мишић, потпуковник Ђорђе Ђукић, мајор мс Владимир Ристић, поручник Светлана Стојновић, војни службеник доц. др Јасмина Милошевић Столић, војни службеник мср Ненад Јеремић, војни службеник мс Младен Ђорић, кадет Милош Стаматовић и кадет Мина Ђоровић.

Након спроведеног поступка кадетског, односно студентског вредновања Одбор за спровођење кадетског, односно студентског вредновања обрађује податке, анализира их и припрема извештај о укупним резултатима анкетирања, као и посебне извештаје о резултатима вредновања педагошког рада за сваког наставника и сарадника чија је садржина наведена у Индивидуалном статистичком извештају о вредновању педагошког рада наставника Универзитета обране у Београду.

Стандарди за обезбеђење квалитета садрже минимални ниво квалитета рада Војне академије, којима се обезбеђује остваривање мисије и циљева. У *Стратегији обезбеђења квалитета* одређени су поступци за обезбеђење квалитета, који обухватају стандардне поступке за праћење и контролу квалитета, као и систем подстицајних и корективних мера чија примена обезбеђује остваривање стандарда који гарантују задовољавајући ниво квалитета свих сегмената образовног и научног рада Војне академије.

Успостављањем система обезбеђења квалитета, усвајањем одговарајућих општих аката и конституисањем одговарајућих комисија као органа обезбеђивања квалитета, испуњен је Стандард 3.

б) Процена испуњености стандарда 3 (SWOT анализа)

За потребе SWOT анализе Система обезбеђења квалитета издвојени су утицајни фактори посматрањем елемената Стандарда 3, дефинисаних Упутством за припрему извештаја за самовредновање:

- утврђивање надлежности, послова и задатака наставника, кадета, студената, Катедри, стручних органа и комисије за обезбеђење квалитета у складу са *Статутом Војне академије*;
- дефинисање посебних мера за обезбеђење учешћа кадета, односно студената у доношењу и спровођењу *Стратегије обезбеђења квалитета*;
- формирање Комисије за обезбеђење квалитета из редова наставника, сарадника, ненаставног особља, кадета, односно студената;
- редовност у прикупљању и евалуацији података који се односе на квалитет;
- укључивање резултата анкета у мере које се предузимају за унапређење квалитета и доношење превентивних и корективних мера на основу анализе процене испуњавања стандарда за обезбеђење квалитета.

Р.бр.	КАТЕГОРИЈЕ ПРОЦЕНЕ	ВРЕДНОСТ
S – Предности		
1.	Успостављањем институционалног система обезбеђења квалитета, усвајањем одговарајућих општих аката и конституисањем одговарајућих комисија као органа обезбеђивања квалитета, остварене су полазне основе за испуњење захтева стандарда 3.	+++
2.	Надлежности органа управљања и Комисије за обезбеђење квалитета јасно су дефинисане Статутом и осталим општим актима Војне академије.	+++
3.	Мере за обезбеђење квалитета и субјекти обезбеђења квалитета су јасно дефинисани.	++
4.	Традиционално су добри и колегијални односи између наставника и кадета, односно студената, уз узајамно уважавање.	++
5.	Представници кадета, односно студената су чланови Комисије за обезбеђење квалитета и Одбора за самовредновање.	+++
W – Слабости		
1.	Услед недовољне попуњености формацијских места наставника и сарадника и великог оптерећења, недостаје времена појединих субјеката за реализацију потпуне провере квалитета и предлагање корективних мера за унапређење квалитета.	+++
2.	Слаба мотивисаност кадета за укључивање у процесе који им одмах не доносе жељене промене.	++
O – Могућности		
1.	Додатна едукација свих субјеката обезбеђења квалитета у циљу постизања бољих резултата по питању обезбеђења квалитета.	+++
T – Опасности		
1.	Ограничена финансијска средства за интензивно спровођење предвиђених мера за обезбеђење квалитета.	++
2.	Ограничене могућности за обезбеђење кадровских и других ресурса чији би примарни послови били послови обезбеђења квалитета.	++
3.	Осипање наставничког кадра и ненаставног особља услед организацијско-формацијских промена.	+++

в) Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 3

- Имајући у виду чињеницу да су остварене полазне основе за испуњење захтева Стандарда 3, успостављени систем обезбеђења квалитета у Војној академији потребно је одржавати и даље развијати.
- Спровести одговарајуће облике додатне едукације свих субјеката обезбеђења квалитета, у циљу остваривања што бољих услова за функционисање система обезбеђења квалитета у циљу доследне примене свих предвиђених мера обезбеђења квалитета, систематског праћења и контроле, оцене успешности њиховог спровођења и ефеката корективних и превентивних мера.
- Изградити транспарентан систем обезбеђења квалитета који ће почивати на механизмима мотивације појединаца који доприносе унапређењу квалитета Војне академије, те тако спречити предвиђено осипање наставног кадра.
- У наредном периоду потребно је инсистирати на доследној примени превентивних и корективних мера за унапређење система квалитета, од стране свих релевантних субјеката обезбеђења квалитета у оквиру надлежности дефинисаних *Статутом Војне академије* и осталим општим актима Војне академије.
- Утемељити институцију цикличног самовредновања и акционог планирања ради успостављања система који обухвата континуитет следећих активности: планирање обезбеђења квалитета, спровођење поступака обезбеђења квалитета, провера квалитета и унапређење квалитета.
- Унапређење динамике спровођења анкета (након реализације сваког семестра) и стандардизација њихове анализе и приказа добијених резултата.

Стандард 4: Квалитет студијских програма

а) Опис стања, анализа и процена стандарда 4

Војна академија је први пут акредитована 2009. године у складу са *Законом о високом образовању*, што је обележило значајан корак у њеном развоју. Прва генерација кадета уписана је на основне академске студије у школској 2008/2009. години, на мастер академске студије у школској 2010/2011. години, док су први студенти докторских студија уписани школске 2011/2012. године.

Закључно са 2006. годином, основне академске студије на Војној академији биле су организоване по смеровима, где је сваки смер имао свој специфичан наставни план и програм. У зависности од смера, студије су трајале четири или пет година, након чега су студенти добијали звања попут дипломираног инжењера или економисте, као и дипломираног официра, према наставном плану и програму из 1997. године.

Међутим, током 2006. године, дошло је до значајних измена у наставним плановима и програмима основних академских студија у складу са европским и домаћим трендовима. Тиме је трајање студија на свим смеровима смањено на четири године. Ове измене су биле основа за развој нових студијских програма, који су први пут акредитовани 2009. године. Током 2010. године извршене су додатне модификације и унапређења тих програма, а нови студијски програми су развијани и акредитовани у наредним годинама, закључно са 2023. годином.

У складу са [Уредбом о оснивању Војне академије](#) и добијеним [Дозволама за рад](#), ова институција пружа образовање на основним академским студијама (ОАС), интегрисаним академским студијама (ИАС), мастер академским студијама (МАС) и докторским академским студијама (ДАС). Студијски програми академије обухватају две области: друштвено-хуманистичке науке и техничко-технолошке науке, што омогућава разноврсност у образовању и усмеравању кадета.

До краја школске 2015/2016. године, Војна академија је реализовала и различите видове последипломског образовања, попут специјалистичких и магистарских студија, као и одбране докторских дисертација које су започете по старим наставним плановима и прописима. Овај вид образовања спровођен је у складу са ранијим законима и правилима (*Закон о војним школама и научноистраживачким установама* (СВЛ бр. 27/94), *Правилник о организовању последипломских студија, начину полагања усменог докторског испита и одбрани докторске дисертације у високим војним школама* (СВЛ 5/95), *Статут Војне академије* (СВЛ бр. 2/2001)) која су била на снази пре доношења *Закона о високом образовању* и *Закона о војном образовању*.

Војна академија се, кроз акредитације и унапређења студијских програма, константно прилагођава савременим стандардима образовања, пружајући квалитетно и разноврсно образовање кадетима. Ове измене омогућавају академији да остане у корак са трендовима у области образовања, како на националном тако и на међународном нивоу.

Војна академија је акредитовала следеће студијске програме (подаци су преузети са званичног сајта НАТО PC):

Табела 1. Преглед акредитованих студијских програма

Војна академија			
Адреса: Павла Јуришића Штурма 33, Београд		Акредитација установе:	
WWW: www.va.mod.gov.rs		27.03.2009., 21.03.2014., 04.02.2021.	
БР	НП	ПРОГРАМ	ДАТУМ БС
1	ДХ	ОАС - МЕНАџМЕНТ У ОДБРАНИ	2009. 150
		ОАС4 - МЕНАџМЕНТ У ОДБРАНИ	2014. 150
2	ТТ	ОАС - ВОЈНОЕЛЕКТРОНСКО ИНЖЕЊЕРСТВО	2011. 70
		ОАС4 - ВОЈНОЕЛЕКТРОНСКО ИНЖЕЊЕРСТВО	2014. 70
3	ТТ	ОАС - ВОЈНОЕЛЕКТРОНСКО ИНЖЕЊЕРСТВО	11.02.2021. 80
4	ТТ	ОАС - ВОЈНОМАШИНСКО ИНЖЕЊЕРСТВО	2009. 40
		ОАС1 - ВОЈНОМАШИНСКО ИНЖЕЊЕРСТВО	2014. 60
5	ТТ	ОАС - ВОЈНОМАШИНСКО ИНЖЕЊЕРСТВО	18.02.2021. 60
6	ТТ	ОАС - ВОЈНОХЕМИЈСКО ИНЖЕЊЕРСТВО	2009. 40
			2017. 15
7	ТТ	ОАС - ВОЈНО ВАЗДУХОПЛОВСТВО	2009. 30
8	ТТ	ОАС - ВОЈНО ВАЗДУХОПЛОВСТВО	04.02.2021. 16
9	ТТ	ОАС - ЛОГИСТИКА ОДБРАНЕ	2011. 60
		ОАС4 - ЛОГИСТИКА ОДБРАНЕ	2016. 60
10	ТТ	ОАС4 - ВОЈНОГОДЕТСКО ИНЖЕЊЕРСТВО	2015. 30
11	ДХ	ОАС4 - ЈАВНЕ ФИНАНСИЈЕ	2013. 50
12	ПМ	ОАС4 - АТОМСКО-БИОЛОШКО-ХЕМИЈСКА ОДБРАНА	2014. 15
13	ТТ	ОАС4 - ПРОТИВВАЗДУХОПЛОВНА ОДБРАНА	2014. 30
14	ТТ	ОАС - ТЕХНОЛОШКО ИНЖЕЊЕРСТВО МАТЕРИЈАЛА И ЗАШТИТЕ	04.02.2021. 20
15	ДХ	ОАС - КОПНЕНА ВОЈСКА	11.02.2021. 150
16	ТТ	ОАС - ВОЈНОСОБРАЂАЈНО ИНЖЕЊЕРСТВО	11.02.2021. 10
17	ТТ	ОАС - ВОЈНОИНДУСТРИЈСКО ИНЖЕЊЕРСТВО (ЗСП СА ФАКУЛТЕТОМ ИНЖЕЊЕРСКИХ НАУКА ИЗ КРАГУЈЕВЦА)	13.01.2022. 40
18	ДХ	ОАС - ЕКОНОМИЈА ОДБРАНЕ	24.02.2022. 25
19	ДХ	ОАС - УПРАВЉАЊЕ ОДБРАНОМ	2018. 25
20	ТТ	ОАС - ВОЈНО ВАЗДУХОПЛОВСТВО	2014. 30
21	ТТ	ОАС - ВОЈНОЕЛЕКТРОНСКО ИНЖЕЊЕРСТВО	2009. 30
		ОАС1 - ВОЈНОЕЛЕКТРОНСКО ИНЖЕЊЕРСТВО	2014. 32
22	ТТ	ОАС - ВОЈНОЕЛЕКТРОНСКО ИНЖЕЊЕРСТВО И ОДБРАНА У САЈБЕР ПРОСТОРУ	03.10.2019. 32
23	ТТ	ОАС - ВОЈНОМАШИНСКО ИНЖЕЊЕРСТВО	2009. 20
		ОАС1 - ВОЈНОМАШИНСКО ИНЖЕЊЕРСТВО	2014. 30
24	ТТ	ОАС - ВОЈНОМАШИНСКО ИНЖЕЊЕРСТВО	04.02.2021. 30
25	ТТ	ОАС - ВОЈНОХЕМИЈСКО ИНЖЕЊЕРСТВО	2009. 10
			2017. 10
26	ДХ	ОАС - МЕНАџМЕНТ У ОДБРАНИ	2009. 50
27	ДХ	ОАС - БЕЗБЕДНОСИ МЕНАџМЕНТ У ОДБРАНИ	2015. 30
28	ДХ	ОАС - ВОЈНИ МЕНАџМЕНТ	2018. 25
29	ДХ	ОАС - ВОЈНИ МЕНАџМЕНТ	2012. 50
30	ДХ	ОАС1 - ЈАВНЕ ФИНАНСИЈЕ	23.11.2018. 50
			2013. 25
31	ПМ	ОАС1 - АТОМСКО-БИОЛОШКО-ХЕМИЈСКА ОДБРАНА	2014. 10
32	ТТ	ОАС1 - ВОЈНОГОДЕТСКО ИНЖЕЊЕРСТВО	2015. 10
33	ТТ	ОАС1 - ФОРЕНЗИЧКО ИНЖЕЊЕРСТВО НА СРПСКОМ И ЕНГЛЕСКОМ ЈЕЗИКУ	2015. 10
34	ТТ	ОАС1 - ЛОГИСТИКА ОДБРАНЕ	2016. 16
35	ДХ	ОАС - УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА У СЛУЧАЈУ ПРИРОДНИХ КАТАСТРОФА	01.08.2019. 25
36	ТТ	ОАС - ТЕХНОЛОШКО ИНЖЕЊЕРСТВО МАТЕРИЈАЛА И ЗАШТИТЕ	04.02.2021. 20
37	ТТ	ОАС - ВОЈНОИНДУСТРИЈСКО ИНЖЕЊЕРСТВО (ЗСП СА ФАКУЛТЕТОМ ИНЖЕЊЕРСКИХ НАУКА ИЗ КРАГУЈЕВЦА)	13.01.2022. 16
38	ДХ	ОАС - ЕКОНОМИЈА ОДБРАНЕ	15.11.2022. 15
39	ДХ	ОАС - ВОЈНЕ НАУКЕ	04.04.2023. 30
40	ТТ	ОАС - ВОЈНОМАШИНСКО ИНЖЕЊЕРСТВО	2009. 5
			2014. 10
41	ТТ	ОАС - ВОЈНОМАШИНСКО ИНЖЕЊЕРСТВО	11.02.2021. 10
42	ТТ	ОАС - ВОЈНОЕЛЕКТРОНСКО ИНЖЕЊЕРСТВО	2017. 10
43	ДХ	ОАС - МЕНАџМЕНТ У ОДБРАНИ	2009. 5
			2015. 5
44	ПМ	ОАС - АТОМСКО-БИОЛОШКО-ХЕМИЈСКА ОДБРАНА	2015. 5
45	ДХ	ОАС - ЈАВНЕ ФИНАНСИЈЕ	2016. 3
46	ТТ	ОАС - ТЕХНОЛОШКО ИНЖЕЊЕРСТВО МАТЕРИЈАЛА И ЗАШТИТЕ	04.02.2021. 5
47	ДХ	ОАС - ВОЈНЕ НАУКЕ	04.04.2023. 8

Студијски програми Војне академије у потпуности су усклађени са *Законом о високом образовању* и стандардима за акредитацију, узимајући у обзир принципе Европског простора високог образовања. Ови програми се доносе по утврђеној процедури која је дефинисана [Правилником о доношењу студијског програма Универзитета одбране](#) (Службени војни лист 37/21). Поступак подразумева проверу испуњености стандарда квалитета коју спроводи Комисија за обезбеђење квалитета. Сви студијски програми доступни су јавности кроз [Публикацију Војне академије](#) и на њеној званичној интернет страници (<https://www.va.mod.gov.rs>).

Од почетне акредитације, Војна академија редовно прати и процењује своје студијске програме како би обезбедила да они остану у складу са циљевима и задацима институције. Развој нових програма укључује идентификацију потреба за конкретним програмом, постављање циљева и исхода учења, одабир метода наставе и садржаја, као и дефинисање процедура за праћење постигнућа и евалуацију. Ови кораци омогућавају да се програми стално прилагођавају потребама војске и осталих сектора.

Процес измене и допуне студијских програма може иницирати катедра, декан или стручни органи Војне академије. За сваки студијски програм, декан именује руководиоце, а за измену или допуну студијског програма, формира се радни тим који је одговоран за израду или измену програма. Руководиоци су одговорни за спровођење студијског програма и обезбеђивање његовог квалитета. Коначну одлуку о усвајању доноси Сенат Универзитета одбране на предлог Наставно-научног већа Војне академије. Ако се ураде измене које не представљају нови студијски програм, Војна академија је у обавези да у року од 30 дана обавести Универзитет одбране, који затим у року од 60 дана обавештава надлежно министарство ([Статут ВА](#), члан 21, СВЛ бр. 29/21).

Број кадета који се уписује на акредитоване студијске програме одређује се на основу дозволе за рад Војне академије, док Министарство одбране одређује уписне квоте и расписује конкурс за пријем кадета. У [Табели 4.1](#) приказани су сви акредитовани студијски програми Војне академије и број уписаних кадета у последње три школске године (2021/2022, 2022/2023 и 2023/2024).

Главни циљ студијских програма је образовање кадета и студената у различитим областима за потребе Министарства одбране и Војске Србије, као и партнерских земаља и цивилног сектора. Циљеве и исходе учења дефинишу руководиоци програма у сарадњи са катедрама и стручним телима Војске Србије. Ови исходи су представљени у додатку дипломе, док се циљеви и исходи за сваки предмет одређују на нивоу катедре и наставног особља.

Војна академија има развијене механизме за праћење и обезбеђење квалитета студијских програма. Комисија за обезбеђење квалитета, Одбор за самовредновање, Одбор за организовање и спровођење кадетског, односно студентског вредновања наставника, сарадника и студијских програма и други стручни органи одговорни су за надзор и унапређење квалитета наставе и студијских програма. Кадети и студенти имају могућност да активно учествују у овим процесима кроз своје представнике у тим телима, а њихови гласови су посебно значајни приликом разматрања питања која се односе на квалитет наставе, реформе студијских програма и ефикасност студирања. У складу са Статутом Војне академије, кадети и студенти учествују у одлучивању о кључним питањима која се тичу образовног процеса.

Једна од главних предности Војне академије у односу на друге високошколске установе јесте та што она специфично школује кадар за потребе Војске Србије и Министарства одбране. Војна академија тачно зна каквим ће се пословима бавити њени кадети и студенти након дипломирања, што омогућава циљано организовање стручних пракси у војним јединицама и установама где ће они касније радити. Ова предност омогућава директну комуникацију са послодавцима, што пружа академији повратне информације о успешности њених програма и исхода учења. На основу ових повратних информација, које се добијају кроз анкетирање дипломираних кадета и њихових претпостављених старешина, Војна академија додатно унапређује своје студијске програме.

Кроз стално праћење квалитета и усклађивање са потребама војске, Војна академија обезбеђује да њени студијски програми задовољавају високе стандарде и омогућавају кадетима да се адекватно припреме за своје будуће дужности. Ово је важно како за одржавање високог квалитета образовања, тако и за испуњавање мисије Војне академије у пружању подршке националној безбедности. Анкетирање послодаваца (претпостављених старешина) показало је да су кадети Војне академије, у већини случајева, оспособљени за почетне дужности за које су школовани након кратке обуке у самој јединици, односно установи где су запослени ([Прилог 4.2.](#)).

Основне академске студије на Војној академији трају четири године и обухватају 240 ЕСПБ на свим студијским програмима. Студијски програми су осмишљени тако да дипломираним официрима, економистима и инжењерима пруже неопходна знања и вештине за ефикасно обављање задатака у Војсци Србије, Министарству одбране или цивилном сектору. Структура курикулума обухвата обавезне и изборне предмете, стручну праксу и завршни рад, при чему изборни предмети чине више од 20% укупног броја предмета. Предмети су класификовани у четири групе: академско-општеобразовни, теоријско-методолошки, научно-стручни и стручно-апликативни, у складу са Стандардом 5 за акредитацију студија. Настава се реализује кроз предавања, вежбе и друге активности, омогућавајући кадетима и студентима креативан приступ у стицању компетенција. Сваки предмет има јасно дефинисане циљеве, исходе учења, методе наставе и начин оцењивања. Предиспитне обавезе доносе од 30 до 70 бодова, док се остатак до максималних 100 бодова остварује на завршном испиту. Примери бодовања за предмете различитих области налазе се у Табели 2.

Табела 2. Пример система бодовања

	ДХ поље		ТТ поље	
	Основи командовања	Запречавање и савлађивање вештачких препрека са рушењем 2	Електротехника 1	Интеграција комуникационих система
	Предиспитне обавезе			
Активност у току предавања	10	5		
Практична настава		25	10	
Колоквијум 1	30	10	10	25
Колоквијум 2	30	10	10	25
Семинари		10		
Укупно:	70	60	30	50
	Испит			
Писмени испит			40	
Усмени испит	30	40	30	50
Укупно:	30	40	70	50

У оквиру студијских програма Војне академије, расподела бодова између предиспитних и испитних обавеза варира у оквиру од 30 до 70 поена за предиспитне обавезе, што је стандардизовано за све предмете. Овај однос бодова може бити у корист предиспитних или испитних обавеза, зависно од сложености предмета и потреба студената. На почетку акредитације, руководиоци Војне академије су инсистирали на односу 60:40 у корист предиспитних обавеза, што је показало одређене недостатке код тежих предмета. Кадети су се суочавали са већим оптерећењем услед потребе да више пута полажу колоквијуме, што је смањивало њихову способност да успешно прате наставу и решавају текуће обавезе. С друге стране, код лакших предмета, где је пролазност била боља, овај однос је омогућавао раније полагање испита и смањење оптерећења у каснијим фазама студија.

Школовање на Војној академији обухвата и ваннаставне активности, укључујући секције и тренинге, који нису обавезни, али доприносе развоју вештина кадета. Поред тога, кадети имају могућност да стекну међународно признате сертификате, као што су STANAG 6001 за енглески језик и ECDL сертификат за компјутерску писменост. Осим тога, омогућена им је и обука за управљање моторним возилима (Б1 и Ц1 категорије), као и обука у зимским условима и скијање на Копаонику. Ове активности омогућавају кадетима да

развијају вештине неопходне за будућу војну каријеру.

Мастер академске студије на Војној академији омогућавају кадетима да прошире знања стечена са основних студија и стекну неопходне компетенције за обављање сложенијих дужности у свом роду или служби, као и за обављање послова мастер официра, мастер менаџера, мастер економисте и мастер инжењера. Мастер програми трају једну годину и вреде 60 ЕСПБ, а структура курикулума укључује и стручну праксу и завршни рад. На свим мастер програмима постоји изборност предмета, што студентима омогућава да се фокусирају на области од посебног интереса. Настава се одвија кроз предавања, вежбе и самостални истраживачки рад, што омогућава студентима да стекну креативан приступ решавању проблема и развоју компетенција које ће им бити корисне након дипломирања. Сви предмети имају јасно дефинисане исходе учења, циљеве и методе наставе, као и начине испитивања, а захтеви у погледу кадра и простора су у потпуности испуњени.

Докторске академске студије на Војној академији трају три године и вреде 180 ЕСПБ. Основни циљ докторских академских студија је оспособљавање студената за самосталан научноистраживачки рад и развој науке. Студије омогућавају студентима да воде комплексне пројекте и доприносе развоју науке у области одбране. Докторски програми имају изборност од најмање 50%, а студенти поред предавања учествују и у самосталном истраживачком раду, што их припрема за писање докторске дисертације. Сви предмети су дефинисани у складу са акредитационим стандардима, што укључује јасно постављене циљеве и исходе учења.

Курикулуми свих студијских програма на Војној академији су у складу са *Стандардима за акредитацију студијских програма*, који дефинишу структуру предмета, њихов садржај, као и расподелу по годинама студија. Садржај предмета се редовно осавремењује како би био усклађен са најбољом праксом у области одбране, као и са препорукама Националног тела за акредитацију и проверу квалитета у високом образовању Србије. Непрекидно осавремењивање садржаја курикулума, као и њихова упоредивост са курикулумима одговарајућих високошколских установа у Републици Србији и са најбољом праксом у Европском образовном простору у области одбране, омогућено је кроз измене и допуне садржаја предмета. Ове измене и допуне у програму омогућавају да курикулуми Војне академије остану релевантни и прилагођени тренутним захтевима у образовању официра и других стручњака у области одбране.

Наставно особље је распоређено по предметима на основу Плана и програма извођења наставе за сваку школску годину. Планови се предлажу од стране катедри, а усваја их Наставно-научно веће, након чега се израђује распоред часова који је доступан на интерној мрежи и у Универзитетском информационом систему (УИС). Поред тога, у оквиру курикулума се редовно ажурира препоручена литература како би пратила развој области и актуелне промене у науци и струци. Измене у литератури чине до 20% садржаја, што омогућава праћење савремених трендова без потребе за поновном акредитацијом програма.

На почетку сваке школске године, кадети и студенти добијају информације о реализацији наставе и свим елементима студијског програма. Исходи учења су јасно дефинисани за сваки предмет, а ови исходи су усклађени са потребама послодавца како би дипломци могли успешно да примене стечено знање у пракси одмах по завршетку школовања. Студенти кроз наставу и практичне задатке имају прилику да управљају исходима учења у складу са захтевима професије, што доприноси бољој припреми за будуће професионалне обавезе.

Процес акредитације студијских програма на свим нивоима студија укључивао је велики број наставника, сарадника и ненаставног особља, који су допринели изградњи квалитета програма. Војна академија редовно анализира резултате испитних рокова и организује

додатну наставу и консултације за предмете са слабијом пролазношћу, чиме се повећава квалитет исхода учења.

Квалитет студијских програма Војне академије обезбеђује се кроз праћење и проверу њихових циљева, структуре, радног оптерећења кадета, односно студената, кроз осавремењивање садржаја и прикупљање информација о квалитету програма и компарацијом са променама које се дешавају у пракси, као и других примера унапређења наставних програма у најбољој пракси у свету.

Наставни предмети конципирани су по активностима које кадети, односно студенти треба да остваре у оквиру предмета, како би се остварио неопходан број ЕСПБ. Оптерећење кадета и студената на предмету процењују наставници у току припреме курикулума за акредитацију, а преиспитују га и приликом евентуалних мањих измена, пре почетка сваке школске године (уколико се врше). Предметна процена, спроведена је на примеру предмета Информационе технологије, који слушају сви кадети, односно студенти на свим студијским програмима, са фондом од 3 часа активне наставе (2 часа предавања и 1 час вежби) и 45 часова самосталног рада у току семестра, чиме остварују 4 ЕСПБ бодова. У свакој години укупан збир ЕСПБ бодова слушаних предмета износи 60, а укупно ангажовање студената током седмице треба да буде 40 часова (чл. 39 *Закона о високом образовању*). Ови законски оквири указују да је потребно ангажовање студента по једном ЕСПБ боду од 25 до 30 часова. На примеру предмета Информационе технологије, који носи 4 ЕСПБ, сразмерно време износи $(3 \times 15 \text{ активне наставе} + 45 \text{ самосталног рада}) / 25 \approx 4 \text{ ЕСПБ}$. Војна академија није спровела анкетно истраживање о мишљењу кадета, односно студената у вези са евентуалном неусаглашеношћу одређених ЕСПБ бодова за предмете у дефинисаним курикулумима, већ се ослања на искуствене вредности оптерећења кадета, а које се може сматрати избалансираном доделом ЕСПБ бодова по предметима, као што је показано у наведеном примеру.

Оптерећење кадета неположеним испитима и заосталим обавезама често доводи до прекида студирања. Проблем слабијег предзнања из математике, који се манифестује још у првој години студија, касније се мултиплицира и отежава праћење наставе у каснијим фазама. Ово оптерећење није директно видљиво кроз ЕСПБ бодове, али значајно утиче на успех студената. Због тога је Војна академија посвећена континуираном побољшању курикулума.

Кадети, односно студенти, упознати су са методологијом израде завршног рада и докторске дисертације, а путем појединачних предмета се и практично упознају са обавезама које су пред њих постављене, као и са начином реализације.

Војна академија је, на неки начин, у сталној вези са кадетима који су дипломирали, јер они најчешће настављају своје даље усавршавање у Војној академији кроз различите курсеве и друге облике усавршавања, као и кроз мастер и докторске академске студије.

За потребе овог самовредновања Војне академије, спроведена је анкета у којој су свршени кадети оценили студијске програме ([Прилог 4.1](#)) и њихови претпостављени, односно послодавци оценили знања својих потчињених, тј. запослених ([Прилог 4.2](#)), а који су дипломирали на неком од студијских програма Војне академије 2021., 2022. и 2023. године.

Након спроведене анкете у којој су учествовали свршени кадети и њихови претпостављени, добијени су подаци о томе како су знања и вештине стечене на Војној академији примењени у реалним ситуацијама на радним местима. Резултати анкете показали су повољан степен задовољства претпостављених запосленима који су дипломирали на Војној академији, а нарочито се истичу вештине кооперативности и тимског рада. Сматра се да овакви резултати потврђују успешност студијских програма и квалитет образовања које кадети добијају током школовања, али да исте треба додатно

унапређивати у појединим сегментима, а посебно у областима теоријских знања и практичних вештина, које су код запослених оцењене као солидне и углавном примењиве у пракси. Ови резултати подстакли су Војну академију да уведе додатне активности и мере подршке које би омогућиле боље праћење предмета у којима су кадети показали слабије резултате.

Такође, уочено је да је код одређеног броја кадета пролазност на испитима директно повезана са предзнањем стеченим у средњој школи, те да постоји потреба за увођењем припремних програма или додатних вежби за оне кадете који имају потешкоћа са савладавањем одређеног градива. У циљу решавања наведеног проблема, једна од предложених мера је и интензивнији рад са кадетима у првим годинама студија, како би се на време училе и отклониле могуће потешкоће у даљем праћењу наставе.

Војна академија је такође приметила да је потребно унапређивати наставне методе и кориговати курикулуме у складу са савременим трендовима и захтевима одбрамбеног сектора. Увођење нових технологија и актуелних тема у области војних наука, као што су сајбер-безбедност и савремени војни системи и нови концепти извођења борбених дејстава, постаје приоритет у будућим изменама студијских програма. На овај начин, Војна академија настоји да оспособи кадете за рад у савременом окружењу, уз стално праћење и адаптацију на нове изазове у области одбране.

Такође, кроз праћење и анализу остварених резултата, Војна академија настоји да одржи висок ниво квалитета наставе и да на време реагује на све изазове и потребе које се јављају током образовног процеса. Увођење савремених метода наставе, као и побољшање комуникације између наставног особља и кадета, део су стратегије за побољшање квалитета образовања на Војној академији.

Неопходно је нагласити да је Војна академија у сталној комуникацији са својим бившим кадетима који настављају професионални развој кроз различите курсеве и програме усавршавања, укључујући и мастер и докторске студије на Универзитету одбране и Војној академији. Овај континуитет у развоју омогућава кадетима да се усавршавају и након завршетка основних студија, што додатно доприноси укупном квалитету школовања и њиховом успешном професионалном ангажману у Војсци Србије.

На крају, може се закључити да Војна академија улаже значајне напоре да обезбеди висок ниво квалитета образовања, прати савремене трендове у образовању и научним истраживањима, и оспособи кадете за изазове који их чекају у професионалној каријери. Континуирано унапређење наставних планова, праћење успеха кадета и укључивање савремених технологија представљају кључне елементе у стварању компетентних и спремних официра за будућност.

б) Процена испуњености стандарда 4 (SWOT анализа)

Р.бр.	КАТЕГОРИЈЕ ПРОЦЕНЕ	ВРЕДНОСТ
S – Предности		
1.	Циљеви и исходи усмерени ка развоју специфичних професионалних вештина релевантних за Министарство одбране и Војску Србије (послодавца).	++
2.	Могућност прогресивног развоја стеченог знања на вишим нивоима студија.	++
3.	У Војној академији потенцира се спој знања и вештина.	+++

Р.бр.	КАТЕГОРИЈЕ ПРОЦЕНЕ	ВРЕДНОСТ
4.	Разнолики методи наставе, пружају флексибилност студентима и у најбољој мери доприносе остваривању исхода учења.	++
5.	Оцењивање засновано на исходима учења, омогућава праћење индивидуалног напретка	++
6.	Употребом различитих метода оцењивања, обезбеђује се потпунија процена компетенција.	++
7.	Фокус на интердисциплинарност која омогућава примену различитих области знања у решавању комплексних проблема.	++
8.	Развој како стручних, тако и преносивих вештина, као што су комуникација, тимски рад и лидерство.	++
9.	Редовно се прикупљају повратне информације од послодаваца о компетенцијама свршених студената.	++
10.	Периодично се преиспитују студијски програми у складу са новим потребама Министарства одбране и Војске Србије.	++
11.	Примењују се процедуре за редовно праћење задовољства студената квалитетом наставе.	++
12.	Студијски програми се фокусирају на интердисциплинарност која омогућава примену различитих области знања у решавању комплексних проблема.	++
13.	Студијски програми прате савремене трендове у земљи и иностранству.	++
W – Слабости		
1.	Често несразмеран однос између обима рада и броја додељених ЕСПБ бодова.	+
2.	Неретко преоптерећеност студената, што доводи до смањеног фокуса на учење.	++
3.	Неповољан статус наставног особља, у односу на друге јединице и установе Министарства одбране и Војске Србије.	++
4.	Тешкоће у процени колико су постојеће квалификације релевантне у динамичним областима.	+
О – Могућности		
1.	Повећање флексибилности студијских програма ради бољег задовољења потреба студената.	+
2.	Интензивирање учествовања кадета и студената у истраживачким и развојним пројектима.	++
3.	Аутоматизација Универзитетског информационог система у циљу брже, квалитетније и потпуније анализе испитних рокова.	++
Т – Опасности		
1.	Нарушавање кадровске структуре наставника и сарадника утиче на квалитет достизања исхода учења.	+++
2.	Потреба за сталним унапређивањем статуса наставног особља у складу са променама на тржишту рада и Војсци Србије.	+

Р.бр.	КАТЕГОРИЈЕ ПРОЦЕНЕ	ВРЕДНОСТ
3.	Тешкоће у привлачењу наставног особља са практичним искуством.	+++
4.	Потешкоће у задржавању талентованог наставног кадра због финансијских ограничења.	+++
5.	Значајно оптерећење наставног особља ваннаставним активностима које се не односе на унапређење студијских програма.	++

в) Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 4

- Наставити са континуираним преиспитивањем студијских програма, праћењем трендова у високом образовању и сталним побољшавањем истих, користећи најбоље примере из праксе.
- Упознати све наставнике са информацијама добијеним из јединица и установа о компетенцијама свршених кадета, односно студентата.
- Уградити у информациони систем Универзитета обране аутоматску анализу резултата након сваког завршеног испитног рока.
- Интензивирати учествовање студената у истраживачким и развојним пројектима.
- Побољшати сарадњу са другим институцијама у областима безбедности и одбране (развој заједничких студијских програма, укључивање наставничког кадра у већ постојеће студијске програме, учешће у заједничким кадетским, односно студентским активностима - вежбама, стручном праксом и сл.).
- Наставити са усклађивањем редоследа слушања предмета током студија са циљем унапређења исхода учења.
- Током развоја студијских програма (акредитација и поновних акредитација) већу пажњу посветити спецификацијама предмета, са циљем стварања услова за стицање очекиваних компетенција по завршетку школовања.
- Обезбедити сразмеран однос између обима рада и броја додељених ЕСПБ бодова, а са циљем повећања ефикасности.
- Побољшати статус наставног особља, у односу на друге јединице и установе Министарства одбране и Војске Србије.

г) Показатељи и прилози за стандард 4

[Прилог 4.1.](#) Анализа резултата анкета о мишљењу дипломираних студената о квалитету студијског програма и постигнутим исходима учења.

[Прилог 4.2.](#) Анализа резултата анкета о задовољству послодаваца стеченим квалификацијама дипломаца.

[Табела 4.1.](#) Листа свих студијских програма који су акредитовани на Војној академији са укупним бројем уписаних кадета и студената на свим годинама студија у текућој и претходне 2 школске године.

[Табела 4.2.](#) Број и проценат дипломираних кадета и студената (у односу на број уписаних) у претходне 3 школске године у оквиру акредитованих студијских програма.

[Табела 4.3.](#) Просечно трајање студија у претходне 3 школске године.

Стандард 5: Квалитет наставног процеса

а) Опис стања, анализа и процена стандарда 5

Правила којима се обезбеђује квалитет наставног процеса на Војној академији, Универзитета одбране у Београду, дефинисана су *Правилником о обезбеђењу квалитета на Универзитету одбране у Београду (Прилог 5.2.1.)*, *Статутом Војне академије (Прилог 5.2.2.)*, *Стратегијом обезбеђења квалитета Војне академије (Прилог 5.2.3.)*, *Правилником о полагању испита и оцењивању на испиту (Прилог 5.2.5.)*, *Правилником о самовредновању (Прилог 5.2.6.)* и *Правилником о кадетском, односно студентском вредновању квалитета студија и педагошког рада наставника (Прилог 5.2.7.)*. Израђен је предлог *Акционог плана за спровођење стратегије обезбеђења квалитета Војне академије и исти ће бити усвојен на првој седници Наставно-научног већа Војне академије (Прилог 5.2.4.)*.

Квалитет наставног процеса обезбеђује се квалитетним програмима, квалитетним плановима рада, садржајима теоријске и практичне наставе и професионалним деловањем наставног особља.

Квалитет наставног процеса дефинисан је *Правилником о обезбеђењу квалитета на Универзитету одбране у Београду* и обезбеђује се кроз: интерактивност наставе; укључивање примера у наставу; професионалан рад наставника и сарадника; доношење и поштовање планова рада по предметима; праћење квалитета наставе и предузимање корективних мера у случају да се утврди да квалитет наставе није на потребном нивоу.

Статутом Војне академије прецизиран је начин организације наставе у Војној академији и права и обавезе наставног особља у наставном процесу. За сваку школску годину, усваја се *План и програм извођења наставе (Прилог 5.2.8.)*, у оквиру којег се регулишу документа значајна за реализацију наставног процеса.

Стратегијом обезбеђења квалитета Војне академије и акционим планом за њено спровођење утврђен је наставни процес као област обезбеђења квалитета који се контролише и унапређује. У *Акционом плану за спровођење стратегије обезбеђења квалитета Војне академије* наведено је да је наставни процес основни и најважнији процес у Војној академији, који је потребно континуирано унапређивати кроз све фазе његове реализације.

Кадетима, односно студентима Војне академије су, на огласним таблама у Одсеку за питања кадета и слушалаца, Одељења за наставу и обуку и на огласним таблама у оквиру кадетских класа и водова, делимично и на Факултетском информационом систему Универзитета одбране, Порталу командно-информационе мреже Војне академије, као и званичном сајту Војне академије, доступне неопходне информације о предметима, предиспитним обавезама, начину и критеријумима оцењивања на испиту и другим релевантним подацима потребним за остваривање права и успешно извршавање наставних обавеза.

Правилником о полагању испита и оцењивању на испиту утврђено је да сваки наставник на првом часу упознаје кадете односно студенте, са:

- Основним подацима о предмету (назив, година, број ЕСПБ и услови изласка на завршни испит);
- Циљевима предмета;
- Садржајем и структуром предмета;
- Планом и распоредом извођења наставе (предавања, вежбе, ПОН и др.);
- Наставницима и сарадницима који ће изводити наставу на предмету;
- Местом извођења наставе;

- Временским распоредом извођења наставе;
- Обликом наставе (предавања, семинари, вежбе, консултације, провера знања и сл.);
- Начином оцењивања на предмету;
- Пописом обавезне и допунске литературе за предмет.

Настава у Војној академији изводи се према унапред утврђеном распореду часова ([Прилог 5.2.9.](#)). Распоред часова (предавања, вежбе, посебне облике наставе - ПОН и др.) израђује се на почетку сваког семестра и усклађен је са потребама кадета, односно студената. Такође, пре почетка сваке школске године израђује се *Календар образовно-научног рада за школску годину* ([Прилог 5.2.10.](#)), у коме су хронолошки приказане све активности које се односе на процес планирања и реализације наставног процеса, као и активности које активно утичу на наставни процес у складу са специфичностима живота и рада у Војној академији Универзитета одбране.

Наставно особље је дужно да предавања и вежбе на наставном предмету изводи према Распореду часова у складу са Планом реализације предмета, као и да после сваког одржаног предавања или вежбе, у Књизи евиденције реализације наставе и одсуствовања са наставе наставних група, уписује датум одржавања часа и тематску јединицу која је на том часу обрађена. Предавања и вежбе у Војној академији су интерактивне и укључују примере из праксе. Такође, сви наставници и сарадници подносе писани месечни извештај о реализованој настави начелнику Катедре, који их обједињује у јединствени месечни извештај Катедре, који се након овере доставља Одељењу за наставу и обуку и Продекану за наставу Војне академије.

Правилником о самовредновању на Универзитету одбране у Београду уређен је начин и поступак самовредновања и оцене квалитета Универзитета одбране у Београду и његових високошколских установа, укључујући и Војну академију.

Статутом Универзитета одбране у Београду ([Прилог 5.2.11.](#)), *Статутом Војне академије* и другим општим актима и правилницима, као и *Кодексом професионалне етике на Универзитету одбране у Београду* ([Прилог 5.2.12.](#)), утврђене су обавезе и етички стандарди коректног понашања наставног особља према кадетима, односно студентима у наставном процесу. Такође, општим актима и студијским програмима утврђено је да се у настави користе савремене, разноврсне и интерактивне методе, као и да се циљевима студијског програма код кадета, односно студената подстиче креативност и критичко мишљење.

У складу са одредбама *Правилника о кадетском, односно студентском вредновању квалитета студија и педагошког рада наставника* и *Правилника о обезбеђивању квалитета*, квалитет наставног процеса се проверава путем анкета, које се на крају сваког семестра спроводе међу кадетима, односно студентима. Такође, на годишњем нивоу израђује се *Годишњи план контроле наставе и обуке у школској години* ([Прилог 5.2.13.](#)), као саставни део *Годишњег плана и програма извођења наставе у Војној академији*, док се на нивоу Одељења за наставу и обуку, као и на нивоу Катедри израђују *Планови контрола наставног процеса* за сваки месец.

На крају школске године израђује се *Анализа плана и програма извођења наставе у Универзитету одбране (укључујући и Војну академију)* у претходној школској години, на основу које се идентификују слабости у току свих фаза реализације наставног процеса и предлажу корективне мере за његово унапређење у складу са надлежностима нивоа организационих целина који врше контролу наставног процеса ([Прилог 5.2.14.](#)).

б) Анализа и процена тренутне ситуације, с обзиром на претходно дефинисане циљеве, захтеве и очекивања

Стандарди квалитета наставног процеса обухватају: стандарде квалитета планова рада (планова реализације предмета), стандарде квалитета наставе и стандарде квалитета оцењивања.

За све предмете, у оквиру акредитованих студијских програма, постоје детаљни планови рада, односно планови реализације предмета ([Прилог 5.2.15.](#)). Увидом у њихову садржину утврђено је да сваки од силабуса има: назив предмета, статус и профил предмета, бодовну вредност предмета исказану у ЕСПБ, основне податке о наставницима и сарадницима ангажованим на предмету, предуслове за упис предмета, кратак опис садржине и структуре предмета, обавезну и допунску литературу, облике наставе, методе рада током наставе (предиспитне активности), циљ и исход предмета, број поена које доноси сваки облик предиспитних активности, критеријуме и мерила за оцену успешности кадета, односно студената у предиспитним активностима, као и сразмеру поена стечених предиспитним активностима и на завршном испиту у структури укупне оцене кадета, односно студента на предмету.

Облици предиспитних активности кадета, односно студената који се оцењују утврђени су на тај начин да њихово испуњење буде у функцији савладавања наставних садржаја. Сви силабуси су оверени од стране продекана за наставу или лица овлашћеног од стране продекана (најчешће начелника Катедре).

Измене у курикулуму и силабусима, осим када је реч о редовном ажурирању и осавремењивању списка литературе, предлажу Катедре које се усвајају на Наставно-научном већу.

За праћење квалитета реализације наставног процеса одговорни су продекан за наставу и начелници Катедри, укључујући и одговорност која се односи на: организацију наставе у групама кадета, односно студената у складу са стандардима за акредитацију, адекватну кадровску покривеност наставе, као и на реализацију наставних планова у складу са акредитованим документима. Саставни део континуираног праћења рада кадета, односно студената ради обезбеђења и унапређивања квалитета наставног процеса, представља и дужност наставног особља да води наставничке бележнице. У наставничким бележницама, које се јединствено воде за сваку наставну групу, поред одсуства са наставе, води се евиденција о свим кадетима, односно студентима, њиховим предиспитним активностима, поенима које су на основу сваке предиспитне активности остварили, поенима које су остварили на завршном испиту, као и о коначној оцени.

Анализа годишњег програма рада за школску 2023/2024. годину, показује да је комплетан наставни процес у школској 2023/2024. години, на свим нивоима школовања Војне академије, реализован по важећим студијским програмима, уз мања одступања до којих је долазило услед објективних околности (спречености наставника, ангажовања кадета по посебним наређењима, ванредни задаци и сл.). Међутим, сва пропуштена настава у потпуности је реализована одговарајућом прерасподелом и надокнадом часова.

Остваривање наставе у складу са плановима рада, као и квалитет наставног процеса на сваком појединачном предмету прати се и путем кадетске евалуације, односно редовног семестралног анкетирања кадета, односно студената ([Прилог 5.1.](#)).

Одбор за организовање и спровођење кадетског, односно студентског вредновања, припрема упитник, спроводи поступак вредновања, води записник о спровођењу вредновања и припрема извештај о резултатима вредновања који подноси продекану, и који се презентује Наставно-научном већу. Војна академија је дужна да Комисији Универзитета одбране достави извештај о резултатима кадетског, односно студентског

вредновања у року од седам дана од дана одржавања седнице Наставно-научног већа, на којој је презентован извештај Одбора. На основу извештаја Одбора за организовање и спровођење поступка кадетског, односно студентског вредновања, Комисија Универзитета одбране припрема годишњи извештај о резултатима кадетског, односно студентског вредновања који доставља Сенату Универзитета одбране на разматрање. На основу кадетске евалуације, проверава се и утврђује да ли наставно особље има коректан и професионалан однос према кадетима, односно студентима. У случају лоших оцена, неповољних коментара или жалби кадета, односно студената, продекан за наставу у сарадњи са начелницима Катедри позива одговарајуће наставнике на разговор, ради уклањања пропуста или недостатака у настави. У надлежности Комисије за унапређење квалитета јесте и осмишљавање и других корективних мера које би могле дати позитиван ефекат у областима где је оцена кадета, односно студената била незадовољавајућа.

Наставници и сарадници у Војној академији током извођења предавања и вежби поступају веома професионално и имају коректан однос према кадетима, односно студентима, што се може видети из резултата анкете о вредновању педагошког рада наставника и сарадника који су реализовали наставу у оквиру студијских програма у школској 2023/2024. години и из резултата анкете о евалуацији квалитета наставног процеса ([Прилог 5.2.16.](#)). Ово је последица професионалног деловања на принципима и очекивањима одговорног понашања свих учесника универзитетске наставе - наставног особља, кадета, односно студената, као и на очекиваној зрелости кадета, односно студената, а засновано је на претходно наведеним нормативно-правним актима којима су утврђене обавезе и одговорност наставног особља у процесу наставе, укључујући стандарде коректног и професионалног понашања на часовима, у току спровођења тестова, колоквијума, предиспитних обавеза и завршног испита. Просечне оцене наставног особља у школској 2023/2024. години приказане су у табели 5.1.

Табела 5.1. Просечне оцене наставног особља у школској 2023/24. години

Категорија лица	Просечна оцена
Наставника	4,79
Наставници вештина и наставници страних језика	4,69
Сарадници	4,71
Укупна оцена педагошког рада наставника и сарадника	4,73

Из претходне табеле се уочава да су оцене наставног особља по класама релативно избалансиране, као и да је укупна оцена педагошког рада наставног особља одлична (**4,73**), што доприноси укупној позитивној оцени наставног процеса.

Коначно, на основу резултата кадетског, односно студентског вредновања рада наставног особља и наставног процеса, као и анкете о евалуацији квалитета наставног процеса, може се закључити да се настава у Војној академији одвија према утврђеном наставном плану и распореду часова и да је у Војној академији остварен висок квалитет наставе, што су кадети, односно студенти оценили веома добрим оценама предмета, наставника и сарадника.

Интерактивност наставе обезбеђује се преко повезивања теоријске наставе и практичног знања, као и обезбеђивањем активне улоге кадета, односно студената у самом наставном процесу. У оквиру појединачних предмета предвиђене су различите практичне активности кадета, односно студената, као што су припрема и реализација презентација, израда графичких апликација, осмишљавање и израда пројеката и сл. На многим предметима ове

активности су обавезне за све кадете, односно студенте, а често носе и одређени број поена у склопу предиспитних обавеза, што кадете, односно студенте додатно мотивише да се активно укључе у њихову реализацију. Такође, што се може видети из курикулума предмета, предвиђене методе реализације наставе обухватају дискусију, решавање проблема, комуникативне активности и друге видове интерактивне наставе. Посебно важан вид повезивања теоријске наставе и практичног знања кадета, односно студената представља реализација посебних облика наставе кроз практичне теренске вежбе на полигонима и реализацију различитих облика наставе у оквиру јединица и установа Министарства одбране и Војске Србије.

Садржаји курикулума студијских програма који се реализују на сва три нивоа студија у Војној академији одговарају постизању циљева студијског програма и његовим исходима учења. Наставне методе прилагођене су природи предмета унутар курикулума, његовим циљевима и исходима. Тако се, у случају да исходи учења подразумевају већи степен примене стечених знања, фаворизују практичне интерактивне методе, док се у случају предмета који припадају групи општеобразовног типа чешће користи метода анализе и текст-метода.

Војна академија се активно залаже за пројекте перманентног стручног усавршавања наставног особља, које спроводи кроз њихово учешће у различитим домаћим и међународним пројектима, научно-стручним скуповима, семинарима, као и кроз размену наставног особља са различитим универзитетима ([Прилог 5.3.1.](#)). Војна академија остварује сарадњу са низом домаћих и страних установа, државних и недржавних (приватних) институција и организација, која за резултат има реализацију заједничких пројеката и размену искустава. Такође, наставници на Војној академији годишње публикују већи број научних и стручних радова у врхунским међународним и домаћим часописима што подиже углед установе и унапређује рад наставника ([Прилог 5.3.2.](#)).

Поред тога, у Војној академији се спроводе различити нивои усавршавања наставног особља са циљем побољшања квалитета наставног процеса (Курс за наставнике на страном - енглеском језику, Дидактичко-методички курс, Курс учења на даљину и сл.). Такође, усвојеним *Правилником о начину, поступку и ближим условима стицања звања наставника Универзитета одбране и Правилником о начину, поступку и ближим условима за стицање звања наставника страног језика, наставника вештина и сарадника у Војној академији* (у складу са *Законом о високом образовању, Статутом Универзитета одбране, Статутом Војне академије и Минималним условима за стицање звања наставника на универзитету*) усвојени су критеријуми о начину избора наставног особља у одговарајућа звања, чиме су утврђени квалификациони и класификациони критеријуми чије испуњење омогућава улазак у процедуру за избор у звање наставника - сарадника, што је и предочено како наставно особљу, тако и будућим кандидатима за избор у наставничка звања.

У Војној академији се периодично, у координацији са осталим организационим целинама Министарства одбране и Војске Србије, врше провере усклађености појединих курсева у смислу обима и пропорција предавања, вежби, семинара, додатних и посебних облика наставе, стручне праксе, пројеката; ЕСПБ (кредита); пролазности и сл., с обзиром на исход учења. Као један пример квалитетно усклађеног курса посматраће се студијски програм *Војноелектронско инжењерство (ВЕИ) - основне академске студије*.

Циљ студијског програма је стицање академских знања и вештина из више научних области са тежиштем на научним областима из поља техничко-технолошких наука, посебно електротехничког и рачунарског инжењерства, и постизање компетенција неопходних за обављање почетних официрских дужности у роду (јединица за електронска дејства, АРЈ за ПВД), или служби (Техничка служба, Служба Телекомуникација, Информатичка Служба, служба ВОЈ), у складу са мисијама и задацима Војске Србије, као

и за обављање осталих дужности у систему одбране. Ово укључује развој креативних и инжењерских способности за разматрање специфичних стручних проблема, способност критичког и аналитичког мишљења, развијање особина за тимски рад, кооперативност, комуникативност и овладавање специфичним практичним вештинама потребним за професионалан рад.

Сврха студијског програма **Војноелектронско инжењерство** је образовање кадета и студената Војне академије за позив официра Рода јединица АРЈ за ПВД, Рода јединица за електронска дејства, службе Ваздушног осматрања и јављања, Техничке службе (специјалности Радарски системи, Ракетни системи, Електронски системи и Електроопрема ваздухоплова), официра службе Телекомуникације и официра Информатичке службе. Овај студијски програм је у складу са циљевима и задацима образовања у Војној академији, односно са општим циљевима и задацима образовања будућих официра родова и служби у Министарству одбране и Војсци Србије.

Курикулум основних академских студија Војноелектронско инжењерство постављен је тако да задовољава дефинисане циљеве и задатке школовања у Војној академији. Програм траје четири академске године (осам семестара), односно 240 ЕСПБ. У структури студијског програма изборни предмети су заступљени са 79,5 ЕСПБ бодова, што износи 33,13 % укупног броја бодова. Поред ове поделе, предмети у оквиру студијског програма су организовани по типовима предмета.

Прва и друга година представља основно, опште и заједничко образовање студената студијског програма Војноелектронско инжењерство, док се по завршеној првој години студенти опредељује за низ изборних предмета који су у функцији образовања кадета за почетне официрске дужности у свом роду, односно служби.

На трећој и четвртој години студија конкретизује се и спецификује проблематика Војноелектронског инжењерства на бази специфичности којима се бави сваки од профила официра. Кроз изборне предмете студенти испољавају и показују своје афинитете и оријентације.

Десет предмета у оквиру студијског програма је двосеместрално, док су остали предмети једносеместрални и сваки од предмета носи одговарајући број ЕСПБ бодова. Редослед извођења предмета у студијском програму је логичан след знања потребних за наредне предмете а који се стичу у претходно реализованим предметима.

У курикулуму је дефинисан опис сваког предмета који садржи назив, тип предмета, годину и семестар студија, број ЕСПБ бодова, име наставника, циљ курса са очекиваним исходима, знањима и компетенцијама, предуслове за похађање предмета, садржај предмета, препоручену литературу, методе извођења наставе, начин провере знања и оцењивања и друге податке

Саставни део курикулума Војноелектронског инжењерства је стручна пракса у трајању од 90 часова, која се реализује у одговарајућим јединицама и научноистраживачким установама Војске Србије, као и у наменским производним организацијама у Републици Србији.

Студент завршава студије израдом завршног рада. Коначна оцена завршног рада изводи се на основу оцене израде и јавне одбране самог рада. Завршни рад брани се пред комисијом која се састоји од најмање три члана из редова наставног особља.

Распоред предмета по семестрима и годинама студија за основне академске студије Војноелектронско инжењерство (ОАС ВЕИ) ([Прилог 5.3.3.](#))

в) Процена испуњености стандарда 5 (SWOT анализа)

У оквиру *SWOT* анализе посебна пажња је посвећена оцини компетентности наставника и сарадника, доступности информација о плановима реализације наставе, студијским програмима, плану и распореду наставе, методама наставе и учења, као и интеракцији између наставника и кадета односно студената у наставном процесу.

Р.бр.	КАТЕГОРИЈЕ ПРОЦЕНЕ	ВРЕДНОСТ
S - Предности		
1.	Опредељеност свих субјеката укључених у наставни процес за дугорочну оријентисаност ка изградњи и унапређењу квалитета наставног процеса.	++
2.	Јасно дефинисана очекивања од наставника и сарадника у складу са Статутом ВА и стандардима квалитета наставног процеса.	++
3.	Обезбеђење квалитета наставног процеса кроз примере из праксе и обавезну стручну праксу.	++
4.	Поштовање и придржавање Плана и програма извођења наставе који се тиче распореда часова, консултација, испита и реализације наставе на студијским програмима.	++
5.	Разноврсност метода наставе и учења.	++
6.	Стицање знања на појединим студијским програмима која обезбеђују квалитетан трансфер савремених технолошких решења организационим целинама МО и ВС у будућности.	++
7.	Искуство, коректан и професионални рад наставника и сарадника.	+++
8.	Развијен систем евалуације рада наставника од стране кадета, односно студената.	++
9.	Јединствени начин вођења документације за сваки одржани час и евиденцију присуства кадета, односно студената.	++
10.	Добра припремљеност дела кадета, односно студената за интелектуалне изазове у Војној академији кроз претходно школовање у Војној гимназији.	++
11.	Оптimalан број кадета, односно студената на предавањима и вежбама.	++
12.	Расположиви капацитети и техничка опремљеност учионичког, кабинетског и лабораторијског простора наставном опремом која се користи у наставном процесу.	++
W - Слабости		
1.	Споро предузимање одговарајућих корективних мера са циљем подизања квалитета наставног процеса.	++
2.	Неравномерно и у појединим случајевима значајно повећано оптерећење наставника и сарадника.	++
3.	Оптерећеност наставног особља ваннаставним обавезама.	+++
4.	Ослоњеност на организацијске целине ван Војне академије у реализацији додатних и посебних облика наставе.	++
5.	Нејасне надлежности по питању одржавања наставно-материјалних средстава које се користе у наставном процесу.	++
O - Могућности		
1.	Успостављање система за перманентно и свакодневно праћење квалитета наставе у ВА.	++
2.	Унапређење квалитета наставног процеса кроз перманентно научно и стручно усавршавање наставника и сарадника.	+++

Р.бр.	КАТЕГОРИЈЕ ПРОЦЕНЕ	ВРЕДНОСТ
3.	Едукација наставника и сарадника за коришћење савремених метода у наставном процесу, првенствено интерактивних и креативних метода, усмерених на развијање критичког мишљења код кадета, односно студената.	++
4.	Успостављање веће међусарадње са образовним институцијама и научним институтима из које би као резултат проистекло и побољшање квалитета наставног процеса.	++
5.	Учешће на пројектима који могу омогућити средства за додатно опремање лабораторија и кабинета, чиме би се побољшао практични аспект држања наставе.	++
6.	Развој и одржавање савременог и једноставног интернет сајта и ФИС Војне академије, са циљем повећања информисаности кадета, односно студената свим неопходним информацијама о наставном процесу.	++
7.	Активније укључивање кадета, односно студената у току наставног процеса са циљем њиховог квалитетнијег оспособљавања за решавање проблема у пракси.	++
8.	Опремање учионица савременим средствима за рад и за иновирање метода које се користе у наставном процесу.	++
9.	Учешће наставног особља у радним телима организационих целина МО и ВС и реверзибилан утицај на унапређење квалитета наставног процеса.	++
Т - Опасности		
1.	Недостатак финансијских средстава која би обезбедила виши квалитет наставног процеса.	++
2.	Релативно кратак радни век наставног особља (посебно наставника) и нејасни критеријуми адекватног вођења наставног особља у служби.	++
3.	Несиметричност и делимична застарелост технолошких решења којима су опремљене организационе целине МО и ВС са садржајима појединих наставних предмета.	++
4.	Рационализација времена и преоптерећење кадета ваннаставним активностима (обавезама).	++

г) Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 5

На основу изложене SWOT анализе, предлажу се следеће мере за побољшање квалитета наставног процеса:

- Инсистирати на стриктно примењивање поступака за обезбеђење квалитета наставе, што подразумева редовно праћење и контролу квалитета и предузимање корективних мера.
- Организовати и реализовати различите курсеве у Војној академији и вршити упућивање наставног особља у друге високошколске установе са циљем подстицања наставника на стално педагошко и стручно усавршавање и примену интерактивних облика рада.
- Обезбедити равномерно оптерећење наставног особља у наставном процесу и ваннаставним активностима.
- Подстицати наставно особље за учешће у научноистраживачким пројектима са циљем побољшања научно-наставних компетенција, унапређења технолошких решења и обезбеђивања додатних финансијских средстава за побољшање квалитета наставног процеса.
- Интензивирати опремање наставних просторија новим савременим наставно-материјалним средствима.

- Наставити са укључивањем разноврсних примера из праксе и повећањем повезаности теоријских и практичних наставних садржаја са будућим радом кадета, односно студената на формацијским дужностима по завршетку школовања.
- Подстицати наставно особље за веће учешће на научним скуповима и објављивање радова у научним часописима.
- Подстицати наставно особље за израду основних и помоћних уџбеника и увођење иновативних метода у току реализације наставног процеса.

Показатељи и прилози за стандард 5:

[Прилог 5.1.](#) Анализа резултата анкете кадета - студената о квалитету наставног процеса

[Прилог 5.2.](#) Процедуре и поступци који обезбеђују поштовање плана и распореда наставе

[Прилог 5.3.](#) Доказ о спроведеним активностима којима се подстиче стицање активних компетенција наставника и сарадника

Стандард 6: Квалитет научноистраживачког и стручног рада

а) Опис стања, анализа и процена стандарда 6

Одлуком Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије од 09.05.2023. године (бр. 660-01-00006/2023-03/4), у складу са одредбама *Закона о науци и истраживањима*, а на основу *Правилника о вредновању научноистраживачког рада и поступку акредитације института, интегрисаних универзитета, факултета и центара изузетних вредности*, Војна академија је акредитована за обављање научноистраживачке делатности у области природно-математичких, техничко-технолошких и друштвено-хуманистичких наука – математичке науке, машинско инжењерство, електотехничко и рачунарско инжењерство, саобраћајно инжењерство, технолошко инжењерство, менаџмент и бизнис, војне науке и економске науке.

На основу *Стратегије обезбеђења квалитета* један од основних циљева у раду Војне академије је остваривање јединства образовног, научноистраживачког и стручног рада. Циљеви Академије се кроз акционе планове за одређени период, а обавезно за сваку школску годину, прецизније исказују квантитативно и квалитативно за различита подручја деловања Академије. Испуњеност циљева стално се прати, анализира и утврђују се начини и мере за случајеве одступања од жељених перформанси. Ради остварења задатих циљева Војна академија редовно спроводи активности и радње усмерене ка подстицању и развоју научноистраживачког рада како запослених тако и кадета односно студената и научноистраживачке сарадње са другим научноистраживачким установама и центрима како у земљи тако и у иностранству, а перманентно праћење и евалуација научноистраживачких активности чине важан део система за обезбеђење квалитета.

Активности у домену научноистраживачке делатности остварују се у шест главних области: 1) научноистраживачки пројекти, 2) организација научних скупова и конференција, 3) публикавање научних резултата, 4) издавачка делатност, 5) развој научног подмлатка и б) развој међународне сарадње. У циљу постизања високог квалитета научноистраживачког рада Војна академија посебну пажњу обраћа на квалитет процеса избора наставника и сарадника у академска и научна звања, као и квалитет материјалне подршке за научноистраживачки рад, у виду опремљености Војне академије и финансијске подршке научноистраживачким активностима од стране Министарства одбране али и у последњем периоду и Министарства науке, технолошког развоја и иновација.

б) Анализа и процена тренутне ситуације

Војна академија у великој мери испуњава захтеве стандарда 6, што је резултат процеса обједињавања научноистраживачке делатности и практичне примене стечених знања и искустава кроз научноистраживачки рад, издавања научних публикација, јачању издавачке делатности Војне академије, праћења научних и технолошких достигнућа како у земљи тако и у иностранству ради одређивања научних приоритета на темељу савремених развојих трендова и потреба Министарства одбране и Војске Србије, али и свим активностима које имају за циљ унапређење научноистраживачког рада.

Војна академија континуирано припрема, реализује и ажурира научноистраживачке и стручне врсте програма. Наставници и сарадници, стално запослени у Војној академији, као и кадети односно студенти, свој научноистраживачки рад реализују значајним делом и учешћем у научним пројектима које финансира Министарство одбране и научним пројектима које финансира Министарство науке, технолошког развоја и иновација.

Војна академија систематски надзире, прати и оцењује обим и квалитет истраживачког рада запослених наставника и сарадника, као и кадета односно студената, а садржај и резултати научних, истраживачких и стручних активности усклађени су са стратешким циљевима саме установе дефинисаним у Стратегији обезбеђења квалитета, као и националним и европским стандардима и циљевима високог образовања.

У складу са Програмом научноистраживачког рада, који се усваја од стране Наставно-научног већа Војне академије и Планом научноистраживачке делатности Министарства одбране Војна академија подстиче наставнике и сараднике да се интензивно баве научноистраживачким радом и повећају број научних публикација. Ради квалитетног обављања образовно научне делатности, Војна академија обавља и издавачку делатност. Поступак за издавање уџбеника, приручника и других облика стручних и научних публикација регулише се *Правилником о уџбеницима* који је усвојен од стране Сената Универзитета одбране у Београду у октобру 2021. године.

Сарадња Војне академије са институцијама у земљи и иностранству по питању научноистраживачког рада обавља се искључиво на основу закључених споразума о сарадњи између Војне академије и институција, односно међународних уговора, које које закључује Министарство Одбране Републике Србије на основу међународних споразума о сарадњи. Поред међународних уговора, Војна академија има потписане уговоре о сарадњи са свим водећим установама у Србији које припадају *Универзитет у Београду, и Универзитету у Крагујевцу*.

в) Научноистраживачки пројекти

Војна академија усмерава снаге и ресурсе у подстицање наставника и сарадника на активном ангажовању у реализовању и осавремењавању научноистраживачких пројеката (индивидуалних, групних и међународних, самостално или у сарадњи са другим акредитованим високошколским установама у земљи и иностранству). Војна академија настоји да буде носилац значајних пројеката, или партнер значајних научних институција у реализацији пројеката.

У овом тренутку, Војна академија је партнер у реализацији 7 пројеката који се финансирају од стране Министарство одбране (Табела 6.1). Укупно 72 наставника и сарадника Војне академије учествује у реализацији ових 7 пројеката. Рад научноистраживачког особља Војне академије финансира се од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја путем Уговора о реализацији и финансирању научноистраживачког рада научноистраживачке организације. Тренутно укупно 41 наставник Војне академије учествује у расподели средстава из Уговора о реализацији и финансирању научноистраживачког рада научноистраживачке организације.

г) Научни скупови и конференције

У протеклом периоду, Војна академија је била домаћин и организатор научних скупова, конференција, округлих столова и семинара на иницијативу катедри Војне академије – *Национална научна конференција војних наука ВојНа 2023*.

Војна академија подржава иницијативе наставника и сарадника за њихово учешће на научним и стручним скуповима, семинарима и конференцијама, али и усавршавањима како у земљи тако и у иностранству, издвајајући значајна финансијска средства, минимално до 4.000.000,00 динара на годишњем нивоу.

Такође, Војна академија подстиче наставнике и сараднике за пријављивање и размену искустава у оквиру ERASMUS+ пројеката.

д) Научна продукција и научне компетенције наставника и сарадника

Развој и квантитативна анализа научне продукције и научне компетенције наставника и сарадника могу се пратити преко портала Е-НАУКА, као обједињеног система за праћење научног утицаја истраживача и институција у Републици Србији, који је почео са радом 3. јула 2023. године.

Као илустративни пример, у периоду од 2021.-2023. године издато је 260 резултата, од тога: 1 монографија, 8 поглавља у монографији, 1 уџбеник, као и 246 радова у категоријама М20 (М21 – укупно 10 радова, М21а – укупно 8 радова, М22 – укупно 26 радова, М23 – укупно 37 радова, М24 – укупно 25 радова), у зборницима са међународних научних скупова категорије М30/М60 укупно 61 рад, и публикација националног значаја чији су аутори наставници и сарадници Војне академије 42 у категоријама М50, М10/40 укупно 9, М20/М50 укупно 226 радова којима није додељена категоризација.

Војна академија пружа подршку наставницима и сарадницима да повећају број и квалитет публикација у реномираним часописима са *SCI* индексацијом (Табела 6.4) складу са *Планом научноистраживачке делатности Министарства одбране* за текућу годину и у складу са *Планом финансирања Војне академије* у којем су као посебна активност планирани трошкови објављивања радова у реномираним часописима са *SCI* индексацијом. Међутим, Војна академија недовољно ангажује средства из вишка сопствених прихода (Буџетског фонда) за побољшање статуса наставника и сарадника у настави и научном раду и пружање финансијске подршке младим истраживачима.

Још један аспект обезбеђивања квалитета научноистраживачког рада, блиско повезан са квантитетом и квалитетом научне продукције наставника и сарадника, представља поштовање високих стандарда при избору наставника и сарадника у звања, а посебно, при избору наставника за извођење наставе и менторство на докторским академским студијама. Војна академија у потпуности примењује стандарде Националног савета за високо образовање и стандарде за акредитацију студијских програма у свим овим областима.

ђ) Издавачка делатност

Издавачке активности Војне академије у протеклом периоду обележило је настављање објављивања радова у часопису *Војнотехнички гласник* (М51 и М24) у којима наставници и сарадници Војне академије учествују у публикацији наведеног часописа у својству чланова уређивачког одбора и као рецензенти.

Поред тога, издавачке активности Војне академије у протеклом периоду обележило је издавање већег броја зборника радова, монографија, и уџбеника. У периоду од 2021. године до 2023. године објављено је 43 основна и 8 помоћних уџбеника.

Ову активност Војна академија препознаје као изузетно важну у популаризацији науке и ширењу знања, не само за привлачење студената свих нивоа студија, него и за комуникацију са потенцијалним партнерима на националном и међународном нивоу, како у јавном, тако и у приватном сектору. Сталне пројектне активности омогућавају да се издавачка делатност одвија континуирано и једина претња у том смислу је општи недостатак материјалних средстава.

е) Научни подмладак

Војна академија спроводи врло одговорну политику развоја научноистраживачког подмлатка, те задатак и циљ академије мора бити неговање подмлатка кога карактерише научна изузетност. Научном изузетношћу једино се може одржати и даље надограђивати углед Војне академије као високообразовне и научноистраживачке установе. Постављени задаци и циљеви се постижу кроз следеће активности: Усмеравање младих истраживача ка

самосталном научноистраживачком раду и инвентивним делатностима; Усмеравање ка истраживањима у приоритетним областима из Програма основних истраживања, Програма технолошког развоја и Програма интегралних и интердисциплинарних истраживања; Увођење младих истраживача у експериментални рад у лабораторијама кроз учешће у научноистраживачким пројектима; Активно укључивање младих истраживача у тимски истраживачки рад; Укључивање студената докторских студија Војне академије и других акредитованих факултета из поља друштвених, природно-математичких и техничко-технолошких наука у постојеће и будуће научноистраживачке пројекте Војне академије; Мотивисање младих научних радника за публикавање резултата истраживања у међународним и националним часописима и на симпозијумима; Афирмисање и награђивање младих истраживача за запажене научноистраживачке резултате или објављене радове; Стимулисање младих сарадника за избор у наставна и истраживачка звања и Активно укључивање младих истраживача у организацију и реализацију научних скупова из области које покрива научноистраживачка делатност у Војној академији.

На основу Програма развоја научноистраживачког подмлатка, од стране начелника Војне академије, донет је План усавршавања научног подмлатка који обухвата План школовања научног подмлатка у Војној академији и на факултетима у грађанству, План упућивања на специјалистичке курсеве у овлашћеним организацијама у земљи и План интерне обуке научног подмлатка. Развој, подстицање и промоција науке и истраживања један је од примарних задатака који данас има Војна академија као и свака друга научноистраживачка установа, окренута развоју и општем друштвеном просперитету. Веома важан предуслов за остваривање ове мисије и постављених циљева развоја и унапређења научноистраживачког рада захтева директну повезаност докторских студија и научноистраживачког рада на Војној академији.

Кроз израђене и одбрањене како докторске дисертације тако и кроз одбрањене мастер радове, али и објављене радове у стручним и научним часописима, могу се сагледати конкретни резултати рада младих истраживача у Војној академији.

У претходном трогодишњем периоду, односно циклусу у коме се спроводи самовредновање, одбрањено је 19 докторских дисертација и 40 мастер радова из којих су проистекле публикације у часописима са рецензијом које приказују резултате истих (Табела 6.5).

Научни подмладак има у потпуности отворене могућности за коришћење истраживачке инфраструктуре Војне академије, а мерама Министарства одбране и Министарство науке, технолошког развоја и иновација подстиче се мобилност ових кадета односно студената. Војна академија настоји да се наставни кадар, упркос проблемима са којима се сусреће у попуњавању упражњених формацијских места, попуњава из најбоље доступног истраживачког кадра који Министарство одбране и Војска Србије могу да понуде. Узимајући у обзир природни одлив кадра, али и престанак службе по захтеву услед неуједначених новчаних примања између професионалних припадника распоређених у Министарству одбране и Војсци Србије, Војна академија је суочена са тешкоћама приликом попуњавања упражњених формацијских места, и уз напоре постиже да се тај проблем не одражава на квалитет наставе и научноистраживачког рада.

ж) Материјална подршка за научноистраживачки рад

Поред институционалне, логистичке и академске подршке наставницима и сарадницима, која се огледа у стварању повољних услова за научноистраживачки рад (одобравање одсуства из наставе ради учешћа на пројектима, завршетка докторских теза или научних публикација, Војна академија научноистраживачке активности подстиче и конкретном материјалном подршком. Са једне стране, Војна академија издваја значајна финансијска

средства из сопствених прихода за набавку квалитетне и савремене опреме, што ствара повољну материјалну основу за научни рад наставника и сарадника. Такође, Војна академија је у протеклом периоду посебну пажњу поклањала развоју библиотечких ресурса важних за научни рад, као што је приступ систему КОБСОН, набавка квалитетне савремене литературе и сарадња са другим институцијама у овој области.

Други вид материјалне подршке ВА представља финансијска помоћ наставницима и сарадницима за одлазак на научне скупове ради презентације научноистраживачких резултата. За те потребе у минулом периоду планирано је и приближно утрошено 9.000.000,00 динара. Војна академија у потпуности сноси трошкове објављивања зборника радова и периодичних издања Војне академије. У циљу помоћи наставницима и сарадницима, Војна академија је за објављивање уџбеника и монографија преузела на себе све трошкове публиковања.

Овакав начин финансијске подршке представља значајан подстицај Војне академије научноистраживачком раду наставника и сарадника, као и кадета односно студената и доприноси унапређењу квалитета научноистраживачких резултата.

з) Процена испуњености стандарда 6 (SWOT анализа)

Р.бр.	КАТЕГОРИЈЕ ПРОЦЕНЕ	ВРЕДНОСТ
S – Предности		
1.	Избор наставног особља на основу научних и наставних компетенција.	+++
2.	Публиковање научно-стручних радова у часописима са SCI листе (M21, M22 и M23).	+++
3.	Публиковање научно-стручних радова у часописима националног значаја (M51, M52 и M53).	+++
4.	Учешће научноистраживачког кадра Војне академије на научним и стручним скуповима у земљи и иностранству.	+++
5.	Учешће научноистраживачког кадра ВА у пројектима које финансира Министарство одбране.	+++
6.	Партиципација научноистраживачког кадра ВА у пројектима које реализују друге научноистраживачке организације у систему одбране.	+++
7.	Партиципација научноистраживачког кадра Војне академије са предузећима из наменске индустрије.	++
8.	Модернизације наставе и увођења е-науке.	++
9.	Развој курсева за континуирано професионално усавршавање.	++
10.	Постојање механизма за рано ангажовање студената докторских студија у процесу наставе и на научним пројектима.	++
11.	Опредељеност Војне академије да се знања и искуства, која произилазе из научноистраживачког и стручног рада интегришу у наставни процес.	+++
12.	План и програм прилагођен захтевима система одбране.	++
13.	Практична настава као саставни део курикулума.	++
W – Слабости		
1.	Ограничена финансијска средства за унапређење рада научноистраживачких лабораторија.	+++
2.	Непостојање или неадекватност механизма стимулације истраживача.	+++
3.	Ограничен развој младих истраживача из система одбране.	+++
4.	Недостатак наставника и научноистраживачког кадра.	+++
O – Могућности		

Р.бр.	КАТЕГОРИЈЕ ПРОЦЕНЕ	ВРЕДНОСТ
1.	Учешће у пројектима везаним за модернизацију наставе, размену студената и наставног особља са сродним научноистраживачким организацијама у земљи и иностранству.	++
2.	Изградња научноистраживачких капацитета кроз сарадњу са другим научноистраживачким организацијама.	+++
3.	Могућности за иновирање наставних садржаја упоредо са развојем научног рада.	++
4.	Могућности за сарадњу између катери, лабораторија и центара и развијање мултидисциплинарних истраживања.	+++
5.	Нова законска регулатива о високошколском образовању.	++
6.	Развој сопствених пројеката и могућност конкурисања у Фонду за науку	+++
7.	Искуства добијена од других научноистраживачких организација из земље и иностранства.	++
8.	Мобилност истраживача кроз усавршавање истраживача Војне академије у другим научноистраживачким организацијама у земљи и иностранству.	++
9.	Пораст броја младих истраживача.	++
Т – Опасности		
1.	Недостатак инфраструктуре и опреме за научноистраживачки рад у појединим научним областима.	+++
2.	Недовољна буџетска средства за научноистраживачки рад.	+++
3.	Непотпуно дефинисани критеријуми за руководиоце научноистраживачких пројеката и за чланове истраживачких тимова.	++
4.	Недовољно публиковање резултата научноистраживачког рада.	++

и) Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 6

На основу напред наведених чињеница може се закључити да је у овом извештајном периоду Војна академија унапредила квалитет научноистраживачког рада наставника и сарадника, али и кадета односно студената. У предстојећем периоду потребно је предузети још интензивније кораке ка даљем унапређивању услова под којима се спроводи научноистраживачки рад на Војној академији.

Број наставника чији се научноистраживачки рад финансира од стране Министарства науке, технолошког развоја и иновација у протеклом периоду износи 41 наставник, али је циљ да тај износ буде 100% на Војној академији. Списак наставника и сарадника запослених у високошколској установи, учесника у текућим међународним и домаћим пројектима дат је у прилогу ([Табела 6.2](#)).

У наредном периоду потребно је:

- Уредити правну регулативу која ће омогућити исплату новчаних принадлежности научноистраживачком кадру из сопствених средстава (односно Буџетског фонда).
- Развијати сарадњу са научноистраживачким установама у земљи и иностранству.
- Подстицати наставно особље за веће учешће на стручним и научним скуповима, семинарима, конференцијама и објављивање радова у научним часописима.
- Радити на промовисању научноистраживачког рада наставног кадра Војне академије.

ј) Показатељи и прилози за стандард б

[Прилог 6.1.](#) Списак награда и признања наставника, сарадника и студената за остварене резултате у научноистраживачком и уметничко-истраживачком раду.

[Прилог 6.2.](#) Однос наставника и сарадника укључених у пројекте у односу на укупан број наставника и сарадника на високошколској установи.

[Прилог 6.3.](#) Однос броја SCI-индексираних радова у односу на укупан број наставника и сарадника на високошколској установи.

[Табела 6.1.](#) Назив и број текућих научноистраживачких/уметничких пројеката чији су руководиоци наставници стално запослени у високошколској установи.

[Табела 6.2.](#) Списак наставника и сарадника запослених у високошколској установи, учесника у текућим међународним и домаћим пројектима

[Табела 6.3.](#) Збирни преглед научноистраживачких и уметничких резултата у установи у претходној календарској години према критеријумима Министарства и класификације уметничко-истраживачких резултата.

[Табела 6.4.](#) Списак SCI/ССЦИ-индексираних радова по годинама за претходни трогодишњи период.

[Табела 6.5.](#) Листа одбрањених докторских дисертација и уметничких пројеката у установи у претходне три школске године са резултатима који су објављени или прихваћени за објављивање

[Табела 6.6.](#) Назив и број текућих стручних и уметничких пројеката који се тренутно реализују у установи чији су руководиоци наставници стално запослени у високошколској установи.

[Табела 6.7.](#) Листа ментора према тренутно важећим стандардима који се односи на испуњеност услова за менторе у оквиру образовно-научног, односно образовно-уметничког поља

Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника

а) Опис стања, анализа и процена стандарда 7

Нормативно уређење којим се обезбеђује квалитета наставника и сарадника на Војној академији дефинисано је условима и поступцима за избор наставника и сарадника у складу са *Законом о високом образовању, Законом о војном образовању, Статутом Универзитета одбране, Статутом Војне академије, Правилником о начину, поступку и ближим условима стицања звања наставника Универзитета одбране, Критеријумима за стицање звања наставника на Универзитету одбране*, као и *Правилником о начину, поступку и ближим условима за стицање звања наставника страног језика, наставника вештина и сарадника*.

Наведена нормативна документа су јавна и доступна широј и стручној јавности. Поред тога, у складу са *Правилником о поступку и начину вредновања и квантитативном исказивању научноистраживачких резултата истраживача*, као и препорукама Националног савета за високо образовање, услови и процедуре за избор у звања су предмет периодичне провере и непрекидног усавршавања.

Приликом расписивања конкурса и избора наставника и сарадника у звања, Војна академија УО МО, придржава се свих дефинисаних поступака и услова којима оцењује научну, истраживачку и педагошку активност наставника и сарадника и то у непосредној сарадњи са матичним катедрама и наставно-научним већима.

Документација о сваком избору у звање јавно је доступна преко секретара ННВ Војне академије, а сви конкурси и извештаји комисија о избору у звања налазе се на сајту Војне академије и сајту Универзитета одбране, чиме се обезбеђује јавност целокупног поступка.

Реално оптерећење наставника и сарадника, као и систематско праћење и оцењивање научноистраживачке делатности, врши се периодично од стране Комисије за обезбеђење квалитета. Као основ узимају се библиографије свих наставника и сарадника и базе података у Одсеку за планирање наставе и обуке, референта за акредитацију студијских програма и контролу квалитета и референта за НИР, који прате процес наставе и воде евиденције о референцама запослених. Тако се обезбеђује праћење свих активности Војне академије у домену публикавања научних и стручних резултата у Републици Србији и иностранству.

Педагошку активност наставника и сарадника оцењују кадети и студенти, као и полазници на каријерним облицима усавршавања кроз редовне анкете. Комисија за обезбеђење квалитета систематизује податке и у складу са тим, предлаже корективне мере. Поред тога, оцењује се сваки наставник, сарадник и сваки предмет, у складу са резултатима анкета, а детаљне резултате за себе и свој предмет наставник или сарадник може видети код референта за акредитацију студијских програма и контролу квалитета.

Дугорочна политика квалитетне селекције младих кадрова и њиховог даљег напредовања, остварује се, у првом реду кроз подстицање најбољих кадета и студената да остану на Војној академији и кроз примену разних стимулативних мера, подстицање израде дипломских и завршних радова који имају истраживачку компоненту, учешћа на научним и стручним скуповима у Републици Србији и иностранству и посете војним академијама и универзитетима других земаља.

Наставницима и сарадницима на Војној академији обезбеђује се непрекидна едукација и усавршавање. Путем предавања стручних особа из Министарства одбране и Војске Србије као и предавача из иностранства наставници стичу знања о развоју науке и струке, али и додатне наставничке компетенције, којима су посвећена нека предавања. Поред тога, Војна академија такође подстиче специјализације, студијска путовања, као и учешће на

научним и стручним скуповима у Републици Србији и иностранству.

Кроз пројекте Министарства одбране и ERASMUS пројекте наставници се информишу и подстичу да учествују на семинарима, размени наставног особља и другим облицима активности које се организују у циљу унапређења наставног процеса, наставничких компетенција, компетенција у домену управљања организације, механичких испитивања, техничких и хемијских анализа и сл. Наставници, такође, своје компетенције стичу кроз сарадњу и комуникацију са гостујућим професорима из иностранства.

Војна академија УО МО посебно вреднује повезаност рада свог наставно-научног и стручног кадра у образовању са радом на пројектима Министарства одбране и актуелном праксом у Војсци Србије. То се касније користи као референца приликом избора и унапређења.

Пратећи резултате педагошких истраживања, учешћа на пројектима, учешћа на научним и стручним скуповима, годишње анализе оптерећења наставника, Војна академија мотивише наставнике и сараднике различитим стимулативним мерама (најбољи наставник и сарадник, најбољи научноистраживачки радник, најбољи завршни (дипломски) рад, најбоља катедра, новчана награда, наградно одсуство, књига, похвала и друго).

Доследном применом критеријума за избор у звања у дужем временском периоду Војна академија је постигла да наставу реализује квалификован и високо стручан наставни кадар.

Поступак за избор наставника и сарадника који раде у Војној академији, прописан је од стране Универзитета одбране у Београду. У периоду од последњег самовредновања наставници су се бирали у складу са *Правилником о начину, поступку и ближим условима стицања звања наставника Универзитета одбране* („СВЛ“ број 40/21) и *Критеријумима за стицање звања наставника на Универзитету одбране у Београду*, док је поступак избора сарадника дефинисан *Правилником о начину, поступку и ближим условима за стицање звања наставника страног језика, наставника вештина и сарадника* („СВЛ“ број 15/22). Правилници и Критеријуми се налазе на сајту Универзитета одбране и доступни су оци стручне и шире јавности.

Поступак за избор наставника и сарадника дефинисан је *Статутом Војне академије* и *Статутом Универзитета одбране*. Матична катедра покреће поступак за избор у звање наставника и сарадника предлогом за расписивање конкурса који доставља Наставно-научном већу матичног поља (техничко-технолошког и друштвено-хуманистичког). Наставно-научно веће Војне академије доноси одлуку о расписивању конкурса за избор у звање наставника односно сарадника. По затварању конкурса ННВ ВА одређује комисију за писање извештаја о кандидатима за избор у звање наставника, односно сарадника.

Наставно-научно веће Војне академије, као и Веће за ДХ науке и Веће за ТТиПМ науке, чине наставници и сарадници који су запослени на Војној академији са пуним радним временом, при чему приликом избора Наставно-научно веће чине чланови који су у истом или вишем звању од звања у које се наставник или сарадник бира. Наставно-научно веће утврђује предлог за избор у звање наставника и доноси одлуку о избору у звање сарадника ако је присутно и позитивно гласало најмање 51% чланова који имају право да одлучују. Комисија за писање извештаја о кандидатима за избор у звање наставника, односно сарадника састоји се од најмање три наставника, односно истраживача са научним звањем, из уже научне области за коју се наставник, односно сарадник бира, од којих најмање један није у радном односу на Војној академији, односно Универзитету одбране.

Наставно-научно веће Војне академије утврђује предлог Сенату Универзитета одбране за избор у звање доцента, ванредног професора и редовног професора. Сенат Универзитета одбране доноси одлуку о избору у звања. *Критеријумима за избор наставника на Универзитету одбране* одређени су минимални услови за стицање звања наставника, који су на нивоу или строжији од критеријума које је прописао Национални савет за образовање. Минимални услови за избор у звања наставника на Универзитету одбране (Војној академији) дефинисани су *Правилнику о начину, поступку и ближим условима стицања звања наставника* и *Критеријумима за стицање звања наставника на Универзитету одбране* ([Прилог 7.1.а](#)), а сарадника у *Правилнику о начину, поступку и ближим условима за стицање звања наставника страног језика, наставника вештина и сарадника* ([Прилог 7.1.б](#)).

Квалитет наставног особља у Војној академији Универзитета одбране у Београду је на високом нивоу. Наставници Војне академије су у 2023/2024. години објавили у часописима или презентовали на конференцијама укупно 150 радова, што је у просеку више од 2 рада по наставнику. Велики број радова у часописима доказује високу научну продуктивност наставног кадра Војне академије. То је резултат дугогодишње добре праксе обезбеђења квалитетног кадра са студија другог и трећег степена и из јединица и установа Војске Србије и Министарства одбране, а на основу поступака и услова за избор наставника и сарадника.

Војна академија систематски прати, оцењује и подстиче научну, истраживачку и педагошку активност наставника и сарадника. Подстицање научне активности реализује се учествовањем наставника и сарадника Војне академије у научноистраживачким пројектима Министарства одбране. Пример Плана научноистраживачке делатности у Министарству одбране и Војсци Србије за 2024. годину приказан је [Прилогу 7.4](#).

Из датог Плана може се видети да Војна академија учествује у основним истраживањима и у примењеним истраживањима реализацијом пројеката.

Војна академија сваке године врши избор најбоље Катедре, најбољег наставника и најбољег научног радника, а евалуација наставника се спроводи редовно (једном годишње).

У складу са *Правилника о кадетском односно студентском вредновању квалитета студија и педагошког рада наставника* („СВЛ“ бр. 43/21), а према анкетама кадета (од прве до четврте године), односно студената, наставници Војне академије су у школској 2023/2024. години оцењени просечном оценом 4,79 а сарадници оцењени просечном оценом 4,70. Вредновање рада наставног особља у школској 2023/2024. години реализовано је путем података који су прикупљени преко ФИС-а.

Наставно-научни подмладак Војна академија обезбеђује једним делом из команди, јединица и установа Министарства одбране и Војске Србије, а делом са последипломских студија. Припадници Војне академије, који су и студенти 2. и 3. нивоа студија у Војној академији или на факултету у оквиру неког другог универзитета у Републици Србији, учествују у наставном процесу у виду сарадника у настави. Други извор наставно-научног подмлатка су лица која су запослена у јединицама и установама Војске Србије и Министарства одбране, а која су стекла степен мастера и доктора наука, и тиме се квалификовала за избор у наставна звања. На овај начин, Војна академија на дуге стазе обезбеђује занављање наставног кадра.

У периоду од претходног самовредновања, Војна академија је наставила развој научноистраживачког подмлатка у оквиру усвојеног, тј. постојећег *Програма развоја научноистраживачког подмлатка и усвојила нов Програм развоја научноистраживачког подмлатка за период од 2022. до 2027. године*. Програмом је предвиђен пријем научног подмлатка и њихово увођење у научноистраживачки рад, усавршавање научног подмлатка

и одговорности и овлашћења.

Учешће кадета Војне академије на скуповима, конференцијама и студијским путовањима у земљи и иностранству представља резултат *Програма развоја научноистраживачког подмлатка*

Учешће на научним и стручним скуповима у земљи и иностранству финансира Војна академија. Наставници Војне академије путем студијских боравака упознају образовни систем војних академија у иностранству. Приликом узвратних посета, наставници Војне академије размењују искуства са наставницима из иностранства. Наставници се шаљу на усавршавање и школовање у страним војним школама. Војна академија преко Министарства одбране покрива трошкове усавршавање наставног подмлатка на факултетима ван Универзитета одбране.

Дидактичко-методички курс на коме наставници и сарадници уче дидактичко-методичке основе реализације наставе у војном образовном систему за наставнике и сараднике који улазе у наставни процес Војна академија организује једном годишње.

Избором најбољег наставника, најбољег научног радника и најбоље катедре, као и уручивањем плакете за Дан војног школства Војна академија подстиче такмичарски дух између наставника, сарадника као и између катедри. Приликом избора најбољег наставника, сарадника и научног радника вреднује се учешће у пројектима, број објављених научних и стручних радова на научним скуповима и у часописима, оцене педагошког рада, оптерећеност наставом и допринос другим активностима Војне академије попут студијских путовања, војних вежби и слично.

б) Процена испуњености стандарда 7 (SWOT анализа)

У оквиру овог стандарда, методом SWOT анализе, анализирани су и квантитативно оцењени неки од следећих елемената:

- јавност избора наставника и сарадника;
- систематско праћење и подстицање педагошких истраживачких и стручних активности наставника и сарадника;
- дугорочна политика селекције наставничког и истраживачког подмлатка;
- обезбеђење перманентне едукације и усавршавања;
- повезаност образовног рада са истраживањем на пројекту и радом у привреди, са акцентом на војној индустрији;
- вредновање педагошких способности наставника и сарадника;
- вредновање истраживачких способности наставника и сарадника;
- уважавање мишљења кадета, односно студената о педагошком раду наставника и сарадника.

Р.бр.	КАТЕГОРИЈЕ ПРОЦЕНЕ	ВРЕДНОСТ
S – Предности		
1.	Висока посвећеност наставног и научног кадра едукацији кадета, односно студената.	+++
2.	Поступак избора у наставна звања је транспарентан, а реферат се излаже јавности.	+++
3.	Избор наставника и сарадника према унапред утврђеним критеријумима усаглашеним са Препорукама Националног савета за образовање.	++

Р.бр.	КАТЕГОРИЈЕ ПРОЦЕНЕ	ВРЕДНОСТ
4.	Војна академија се стриктно придржава критеријума за избор наставника.	++
5.	Војна академија путем избора најбоље Катедре, најбољег наставника и најбољег научног радника, подстиче научну педагошку и истраживачку активност наставника и сарадника.	+
6.	Војна академија редовно спроводи евалуацију рада наставника.	++
7.	Већи део наставника има искуства из рада у јединицама Војске Србије.	++
8.	Део наставника Војне академије последипломске студије је завршио на другим факултетима у Републици Србији, чиме се шири знање и искуство наставника Војне академије.	++
W – Слабости		
1.	Необјективност кадетског, односно студентског вредновања педагошких способности наставника због различите величине наставних група.	+++
2.	Недовољна едукација кадета, односно студената о значају анкетања и учешћа њихове оцене на одржање квалитета наставника и сарадника.	++
3.	Слабије вредновање значаја резултата научноистраживачког рада и повезаности са образовним радом.	++
4.	Слаба заинтересованост за увид у извештаје комисија за избор наставника.	++
O – Могућности		
1.	Укључивање у домаће и међународне пројекте.	++
2.	Селекција наставно-научног подмлатка кроз мастер и докторске студије.	+++
3.	Организација предавања од стране истакнутих гостујућих предавача факултета из наше земље или иностранства.	++
4.	Попуна квалитетним кадром из Министарства одбране и Војске Србије.	+++
5.	Награђивање наставног кадра према оптерећењу из посебног фонда од прихода.	+
T – Опасности		
1.	Критеријуми за напредовање наставника су исти, али различите научне области пружају различите могућности за објављивање радова.	++
2.	Оптерећеност наставника је различита, а самим тим и расположиво време за публикување радова и бављење НИР-ом у целини.	++
3.	Критеријуми за избор у звање наставника се разликују за наставнике из различитих научних области.	+
4.	Оптерећење наставника ваннаставним и ненаставним активностима.	+++

в) Оцена испуњености стандарда 7

У складу са Законом и стандардима које прописује Национални савет за високо образовање дефинисане су процедуре за оцену квалитета наставника и сарадника, као и њихово напредовање. Поред тога, дефинисани су и правилник и критеријуми за избор у поједина звања за различите уже научне области.

Велико искуство наставника у раду у командама, јединицама и установама свих нивоа Војске Србије и Министарства одбране у вези су са образовним радом и истраживачким пројектима. Резултати пројеката директно се укључују у наставни процес. Оцене педагошког рада наставника и сарадника у претходном периоду су веома високе.

Научно-наставни кадар Војне академије је високо мотивисан што се потврђује публикавањем остварених резултата у часописима са SCI листе и учешћем на многобројним научним и стручним скуповима у земљи и иностранству. **На основу наведеног може се закључити да је овај стандард испуњен у целини.**

г) Предлог мера

- Анализу реализације наставног процеса вршити и у наредном периоду и посебно стимулирати наставнике који унапређују наставу и наставне програме.
- Непрекидно вршити анализу критеријума за избор наставника и сарадника и утврдити предности и недостатке важећих критеријума и предложити мере за њихово унапређење.
- Пратити и посебно истицати успехе у педагошком раду наставника. Подстицати наставнике да се укључе у надметање са осталим истраживачима у Републици Србији за учешће на пројектима Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.
- Подстицати унапређење компетенција ненаставног особља кроз стручно усавршавање и промишљену селекцију приликом запошљавања.
- Наставити са праксом организовања предавања гостујућих професора из Републике Србије и иностранства на основу којих наставници Војне академије могу стећи додатна искуства, унапредити знања и поправити квалитет реализације наставе.

д) Показатељи и прилози за Стандард 7

[Прилог 7.1.а](#) Правилник о начину, поступку и ближним условима за стицање звања наставника Универзитета одбране

[Прилог 7.1.б](#) Правилник о начину, поступку и ближним условима за стицање звања наставника страног језика, наставника вештима и сарадника

[Прилог 7.2.](#) Однос укупног броја студената (број студената одобрен акредитацијом помножен са бројем година трајања студијског програма) и броја запослених наставника на нивоу установе

[Прилог 7.3.](#) Програм развоја научноистраживачког подмлатка Војне академије

[Прилог 7.4.](#) План научноистраживачке делатности

[Табела 7.1.](#) Преглед броја наставника по звањима и статус наставника у високошколској установи (радни однос са пуним и непуним радним временом, ангажовање по уговору)

[Табела 7.2.](#) Преглед броја сарадника и статус сарадника у високошколској установи (радни однос са пуним и непуним радним временом, ангажовање по уговору)

Стандард 8: Квалитет кадета и студената

а) Опис стања, анализа и процена стандарда 8

Војна академија, на интернет страници (www.va.mod.gov.rs), објављује током целе године све значајне информације у вези са уписом кадета и студената у Војну академију, од акредитованих студијских програма, преко начина припреме за полагање пријемног испита, селекције кандидата и уписа, права и обавеза будућих кадета, односно студената, могућности које стичу завршетком школовања, као и кроз питања и одговоре који се најчешће постављају.

Кадети се уписују у складу са одлуком Министарства одбране Републике Србије, а студенти у складу са Планом школовања лица из грађанства у војним школама.

Каталог школовања на српском и еглеском језику је писани документ који будуће студенте детаљно упућује у план студија, док се на интернет страници Војне академије налазе све информације везане за услове и процедуру уписа, које се редовно ажурирају и тиме динамички прате саму процедуру.

Интернет адресе и бројеви телефона Одсека за питања кадета и студената такође су доступни на интернет страници свим лицима заинтересованим за добијање прецизних информација. Током трајања конкурса за упис организују се презентације и промотивне активности по градовима Републике Србије, у сарадњи са Регионалним центрима Министарства одбране, Управом за односе са јавношћу, Генералштабом Војске Србије и локалном самоуправом а са циљем да се информације о капацитетима Војне академије, предностима војног школства, условима живота и рада и начином школовања приближе што већем броју заинтересованих лица.

Наступи на средствима јавног информисања, како регионалним, тако и оним са националним префиксом и акција „Отворена врата“, која пружа могућност да се они који дођу у Војну академију на лицу места упознају са начином живота и рада кадета, као и обилазак Војне академије и дружење са кадетима, обезбеђују неопходне информације о начину студирања у Војној академији, смештајним, спортским и другим капацитетима. Представници Војне академије, у сарадњи са Регионалним центрима Министарства одбране, врше обилазак средњих школа, где се ученици упознавају са условима живота и рада у Војној академији, студијским програмима, модулима, начином студирања, финансирањем и могућностима запослења након завршетка студија. У току 2023. године извршен је обилазак више од 160 основних и средњих школа где је присуствовало више од 7500 ученика средњих школа и 53 медија. Највећи део промоција је сниман на локалним телевизијама које су ТВ снимке приказивале у већем броју термина. Такође, популарна телевизијска серија „Војна академија“ допринела је бољем одзиву и популаризацији војног школства у целини.

Током школовања, поред интернета, кадети имају своју фејсбук страницу, огласне табле у Одсеку за питања кадета и студената и огласне табле у оквиру класа. На тај начин долазе до неопходних информација у вези са школовањем, а много тога могу да сазнају и у непосредном контакту са запосленима у Одсеку за питања кадета и студената, као и са командирима и наставницима. На почетку школовања кадети, односно студенти добијају налоге за приступ Факултетском информационом систему Војне академије који им пружа велики број информација о студирању, студијским програмима, модулима, испитима и другим битним информација у вези студирања. То значи да су сви кадети, односно студенти Војне академије упознати са свим релевантним подацима везаним за њихове студијске програме и наставним процесом.

Сви кандидати који се пријаве за школовање у Војној академији подлежу селекцији за

упис у складу са *Правилником о условима и поступку за упис кадета и студената на студијске програме Војне академије (Прилог 8.1.)* и критеријумима прописаним од стране Управе за кадрове Министарства одбране, односно Универзитета одбране. Кандидати који се пријаве за школовање у Војној академији у својству кадета полажу пријемни испит из математике и подлежу провери физичке способности, као и медицинско-здравственој и безбедносној селекцији.

Пријемни испит обухвата тест из математике, који се вреднује са максимално 45 бодова и проверу физичких способности, које се вреднује са максимално 15 бодова. На основу укупног броја бодова, који чини збир резултата на пријемном испиту и резултата постигнутог у претходном школовању (максималних 40 бодова) формира се ранг-листа свих кандидата који су полагали пријемни испит, чиме је завршен први део селекције.

Други део селекције обухвата психолошка тестирања и здравствене прегледе, при чему комисије, у складу са прописаним критеријумима, оцењују способност кандидата за школовање у Војној академији. На други део селекције позивају се кандидати по ранг-листи, почев од најбоље рангираног, док се не добије потребан број способних кандидата по прописаним критеријумима, који је одобрен за упис Планом школовања за наредну школску годину. Сви кандидати подлежу и безбедносној провери, коју спроводе органи Војнобезбедносне агенције, у сарадњи са органима МУП Републике Србије.

Коначна ранг-листа кандидата објављује се на интернет страници Војне академије по завршетку другог дела селекције.

Кандидати који сматрају да су њихова права повређена, могу поднети примедбу на коначну ранг-листу кандидата у року од 15 (петнаест) дана од дана објављивања коначне ранг-листе. Кандидати примедбе подносе Војној академији.

Кандидати са посебним потребама, лица са хендикепом не могу да упишу студије због посебних здравствених критеријума за упис на студије. Једнакост и равноправност кадета, односно студената независно од расе, боје коже, сексуалне оријентације, етничког, националног или социјалног порекла, језика или вероисповести, статуса стеченог рођењем, имовинског стања загарантовани су на основу [Статута Војне академије](#).

Статутом Војне академије јасно је дефинисано на који начин кадети, односно студенти преко Кадетског парламента остварују права и штите своје интересе у Војној академији.

На почетку студија кадети, односно студенти се упознавају са обавезом праћења наставе, која је дефинисана испуњавањем предиспитних обавеза за сваки предмет.

Критеријуми за оцењивање прописани су у *Правилнику о полагању испита и оцењивању на испиту (Прилог 8.2.)*, а дефинисани су и кроз књиге предмета, на основу којих наставници на почетку реализације наставе упознају кадете, односно студенте са свим релевантним чињеницама у вези са савладавањем наставних садржаја и полагањем завршног испита.

Војна академија систематично, на основу резултата полагања испита по испитним роковима и предметима, као и на основу остварених контрола, анализира, оцењује испитне рокове и тако даје упоредну анализу испитних рокова по класама и годинама студија.

Војна академија редовно прати успешност студирања, организацију и реализацију наставног процеса, као и пролазност на испитима, а у случају одређених недостатака предузима корективне мере у циљу обезбеђења несметаног студирања.

Војна академија омогућава кадетима и студентима све облике студентског организовања, деловања и учешћа у одлучивању, као и процену услова и организације и реализације наставног процеса. Њихово деловање је омогућено кроз редовну и обавезну анкету,

преко Студентског парламента, рада студента продекана, као и учешћа кадета у Одбору за организовање и реализацију кадетског односно студентског вредновања, Одбору за самовредновање и у Комисији за обезбеђење квалитета.

Кадети и студенти који заврше одговарајући ниво студија на Војној академији добијају диплому као доказ о стеченом академском звању, док се у додатку дипломи наводе детаљи о савладаном програму и стеченим компетенцијама.

б) Процена испуњености стандарда 8 (SWOT анализа)

У оквиру овог стандарда, методом SWOT анализе, анализирани су и квантитативно оцењени следећи елементи:

- процедура пријема кадета, односно студената;
- новчане припадности кадета;
- смештај и организација услова живота и рада у ван наставном времену;
- доступност информација о студијама;
- усклађеност Факултетског информационог система потребама кадета, односно студената;
- доступност процедура и критеријума оцењивања;
- оптерећеност кадета ваннаставним активностима;
- усклађеност метода оцењивања са исходима студијског програма;
- објективност и принципијелност наставника у процесу оцењивања;
- праћење пролазности кадета, односно студената по предметима, програмима и годинама, уз корективне мере;
- кадетско, односно студентско организовање и учествовање у одлучивању.

На основу урађене SWOT анализе за стандард 8, дошло се до следећих резултата:

Р.бр.	КАТЕГОРИЈЕ ПРОЦЕНЕ	ВРЕДНОСТ
S – Предности		
1.	Присутна је објективност и непристраност предметног наставника приликом оцењивања.	+
2.	Настава је квалитетна и омогућава успешно савладавање наставног садржаја.	++
3.	Транспаретност на пријемном испиту је на захтеваном нивоу.	+++
4.	Упутство о пријему кандидата из грађанства у војне школе и Правилник о школовању лица из грађанства у војним школама се поштује у потпуности.	+++
5.	Постоји висока заинтересованост најбољих средњошколаца у нашој земљи за упис у Војну академију.	+
6.	Оцена на испиту одговара уложеном труду и стеченом знању.	++
7.	Планови испитних рокова и број потребних ЕСПБ за упис се поштују.	++
8.	Постоји јасан правилник приликом избора студијског програма и модула.	+++
9.	Већи део наставника има искуства из праксе.	++
10.	Део наставника Војне академије последипломске студије је завршио на другим факултетима у нашој земљи, чиме се шири знање и искуство наставника Војне академије.	++
11.	Обавезе дефинисане уговором о школовању се поштују.	++
12.	Квалитет интернатског смештаја (смештај, исхрана, одевање итд.).	+++
13.	Кадети су задовољни новчаним примањима у Војној академији, а иста се редовно исплаћују у складу са чином и оствареним просеком.	+++
14.	Спортски центар Војне академије пружа све услове за физичке активности кадета, односно студената.	+++

Р.бр.	КАТЕГОРИЈЕ ПРОЦЕНЕ	ВРЕДНОСТ
W – Слабости		
1.	Споро реаговање при детектовању мале пролазности на испитима.	++
2.	Мала излазност на испитним роковима у односу на број пријављених кадета и студената.	++
3.	Постоје фактори који утичу на померање и одлагање испитних рокова.	+++
O – Могућности		
1.	Интезивирати промотивне активности Војне академије у циљу побољшања квалитета кадета, односно студената.	+++
2.	Посветити довољно пажње животу и раду кадета, односно студената прве године у циљу бржег и лакшег студирања и уклапања у колектив.	++
3.	Надоградити Факултетски информациони систем у циљу добијања квалитетнијих анализа и података.	++
4.	Успостављање сарадње са другим високошколским установама.	++
5.	Учење на даљину омогућава флексибилност у праћењу наставе, студирања и испуњавања предиспитних обавеза.	+
6.	Наставна литература за студијски и истраживачки рад кадета, односно студената је на завидном нивоу.	+
7.	Информатичка опрема омогућава успешно студирање.	+
T – Опасности		
1.	Знање које су кадети, односно студенти стекли у средњошколском образовању омогућава савладавање наставног плана и програма.	+++
2.	Предзнање кадета, односно студената различито је у зависности од школе из које долазе.	+++
3.	Активности Студентског парламента у побољшању квалитета студирања кадета, односно студената постоји.	++
4.	Оптерећеност кадета, односно студената ваннаставним активностима.	+++

в) Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 8

- Установити јасан систем примењивања корективних мера за отклањање уочених недостатака на основу показатеља извршених анализа испитних рокова и пролазности на крају године.
- Унапредити систем учења на даљину за кадете, односно студенте и омогућити доступност истог већем броју кадета и студената.
- Смањити факторе који утичу на померање и одлагање испитних рокова.
- Наставити са праксом унапређења техничке опремљености у циљу спречавања коришћења недозвољених средстава приликом полагања испитних обавеза.
- Посветити више пажње у раду кадета, односно студената прве године у циљу бржег и лакшег студирања и уклапања у колектив.
- Искористити могућности Факултетског информационог система у циљу бољег праћења успешности кадета, односно студената.
- Наставити са унапређењем сарадње са другим високошколским установама у земљи и иностранству.

г) Показатељи и прилози за стандард 8

[Прилог 8.1.](#) Правилник о условима и поступку за упис кадета и студената на студијске програме Војне академије.

[Прилог 8.2.](#) Правилник о полагању испита и оцењивању на испиту.

[Прилог 8.3.](#) Процедуре и корективне мере у случају неиспуњавања и одступања од усвојених процедура оцењивања.

Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса

а) Опис стања, анализа и процена стандарда 9

Војна академија у потпуности поштује општи акт Универзитета одбране који регулише област квалитета уџбеничке литературе, односно *Правилник о уџбеницима (Прилог 9.1.)*. У складу са овим Правилником, Војна академија систематично прати квалитет уџбеника и других учила са аспекта квалитета садржаја, структуре, стила и обима.

Војна академија обезбеђује кадетима и студентима уџбенике и другу литературу неопходну за савлађивање градива у потребној количини и на време. У свом саставу, Војна академија има библиотеку која је опремљена уџбеницима, приручницима, практикумима, збиркама задатака, монографијама, часописима и другим библиотечким и информатичким ресурсима неопходним за квалитетно коришћење од стране кадета, односно студената, наставника и сарадника. Кадетима, односно студентима су на располагању и читаонице које се налазе у саставу библиотеке.

Библиотека Војне академије је високошколска војна библиотека која у својим фондовима има преко 140.431 наслова у 828.404 примерка библиотечких јединица из области и предмета који се изучавају на академији. Библиотека има фонд Старе и Ретке књиге, 1.595 наслова у 2.324 примерка, Строго поверљив фонд са 3.153 библиотечких јединица, као и Картографски фонд са 140.000 листова геотопографских карата свих секција и размера. У оквиру библиотеке налазе се две читаонице са 84 читаоничка места.

Библиотека обавља библиотечко-информациону делатност за потребе стручног, научног, истраживачког и општеобразовног рада и образовања кадета и студената, професионалних војних лица, војних службеника и војних намештеника на служби у Министарству одбране и Војсци Србије. Прати издавачку делатност и потребе својих корисника за стручном и војном литературом.

За рад библиотеке задужени су стално запослени. Запослени у свом раду користе рачунаре са инсталираном апликацијом за библиотечке послове *ИС Библиотека*. У току је аутоматизација библиотечког пословања, тј. формирање базе података библиотечке грађе, која омогућава претраживање библиотечког фонда по разним критеријумима (по аутору, наслову, издавачу, години издања...) у циљу бржег проналажења траженог наслова. Апликација је дело инжењера МО и ВС, и базирана је на принципима савремених програмских решења из области библиотекарства и у потпуности је у складу са *UNIMARC* форматом. Одржавање фондова је у складу са прописима који важе у овој области.

Библиотека располаже уџбеницима и монографијама чији су аутори наставници Војне академије, а који су из области из којих се изводи наставни процес и доступни су кадетима, односно студентима. Настава из сваког предмета који се реализује на студијским програмима на Војној академији је покривена одговарајућим уџбеницима и другим училима, који су унапред познати и објављени (*Табела 9.1.*).

Одсек за библиотекарство ПЗНИР размештен је, према потребама корисника смештеним на тим локацијама, у: касарни „Генерал Јован Мишковић“ и Интернату Војне гимназије.

У наредном периоду Војна академија планира да континуално усмерава део средстава на набавку и писање нове стручне литературе (књиге, часописи) и штампање уџбеничког материјала. У библиотеци се чувају стручни, завршни (дипломски) радови, дипломски - мастер радови, магистарски радови и докторске дисертације.

Библиотека је члан Конзорцијума библиотека Србије за обједињену набавку - КОБСОН. Захваљујући овој сарадњи, доступни су многи научни инострани часописи. Радови из

ових часописа могу се преузети у комплетном формату уз поштовање свих прописаних ограничења. Поред тога, библиотека обезбеђује приступ онлајн издањима часописа из области безбедности и одбране „*Military Balance*“ и „*SIPRI Yearbook*“, као и приступ нормалу „*Stratfor Worldview*“. Обезбеђен је приступ претраживачким базама *EBSCO*, *Military and Government*, *International Security*, *Counter Terrorism Reform Center*, *Academic Search Complete* и *Medline Complete*.

Војна академија није вршила контролу квалитета уџбеника са становишта ЕСПБ, али у складу са чланом 27. *Правилника о уџбеницима*, редовно спроведи поступак контроле квалитета оних уџбеника који су у употреби и реализацији студијских програма. Уџбеници који се користе у наставном процесу су у великој мери писани са наменом да обухвате наставне садржаје који се изучавају на основним и мастер академским студијама, као на докторским студијама, али и на каријерним облицима усавршавањима.

Поред тога, Војна академија систематично прати, оцењује и унапређује структуру и обим библиотечког фонда. Једном годишње се врши ревизија фонда, расходују се уџбеници који се више не користе и набављају нови. Расположив библиотечки фонд омогућава да сваки кадет, односно студент на лично задужење добије сву уџбеничку литературу потребну за реализацију студијских програма у току трајања студирања. Библиотека свим корисницима пружа помоћ у претраживању информација из домена библиотечке делатности. Кадети и студенти се систематски упознају са начином рада у библиотеци и рачунарским лабораторијама.

Због недостатка стручног кадра није у функцији Дигитална библиотека у којој би се вршила дигитализација као техничка заштита библиотечке грађе.

У библиотеци Војне академије је запослено особље које је у потпуности стручно оспособљено да кадетима, односно студентима и запосленима пружи одговарајуће библиотечке услуге. Број запослених у библиотеци није у довољној мери усклађен са националним и европским стандардима за пружање ове врсте услуга. Компетентност и мотивисаност особља за подршку у библиотеци, читаоници и рачунарским лабораторијама се континуирано прати, оцењује и унапређује. Коришћење библиотеке Војне академије и приступ њеном комплетном фонду на располагању је више од 12 часова дневно.

Информатички ресурси су веома респективни, али се и они периодично занављају у зависности од могућности обезбеђивања финансијских средстава. Они обезбеђују добру опремљеност у области информатичких технологија, доприносећи бољем квалитету наставе.

Кадети, односно студенти и наставници имају приступ интернету. Кадетима, односно студентима је обезбеђен непрекидан приступ интернету у:

- Катедри телекомуникација и информатике у једном кабинету на 15 рачунара,
- Седам интернет соба на 18 рачунара,
- Одсеку за симулације и учење на даљину у једној Лабораторији учења на даљину на 10 рачунара и
- Катедри за стране језике у 11 кабинета на 40 рачунара.

Укупно посматрано, кадетима, односно студентима је за приступ интернет мрежи на располагању 83 рачунар у 20 просторија.

У Центру за стране језике кабинети су, поред информатичке опреме, опремљени и другом опремом за стручну реализацију наставе из енглеског, француског, немачког и грчког језика. За кадете свих студијских програма у оквиру Катедре природно-математичких наука опремљен је један кабинет за Географске информационе системе са 16 рачунара.

У Одсеку за симулације и учење на даљину, постоји 8 просторија за симулацију војних операција, у току је набавка ново симулационог софтвера „*JCATS*“. Постоји

специјализовани кабинет за обуку наставника у коришћењу софтвера за учење на даљину „Modle“. Помоћу посебног сервера омогућено је учење на даљину на свим нивоима школовања. Поред тога Војна академија поседује симулаторе лета за обуку пилота и пловидбе за обуку бродског кадра, као и симулациони тренажер за обуку у гађању *VirTra*.

Већина предаваоница и учионица је опремљена рачунарима и опремом за видео презентацију. Војна академија располаже са 15 информатичких учионица, са 82 рачунара у предаваоницама и учионицама и са 179 видео бимова, што је значајно подигло ниво наставног процеса (Табела 9.2.).

б) Процена испуњености стандарда 9 (SWOT анализа)

У оквиру SWOT анализе, као објективног показатеља реалног стања и квалитета информатичких и библиотечких ресурса, као и квалитета доступних уџбеника и литературе, издвојени су утицајни фактори посматрањем елемената стандарда 9, дефинисаних Упутством за припрему извештаја за самовредновање: постојање општег акта о уџбеницима и поступање по њему; покривеност предмета уџбеницима и училима; структуру и обим библиотечког фонда; постојање информатичких ресурса (рачунара, софтвера, интернета, електронских облика часописа); број и стручна спрема запослених у библиотеци и другим релевантним службама; адекватност услова за рад (простор, радно време).

Р.бр.	КАТЕГОРИЈЕ ПРОЦЕНЕ	ВРЕДНОСТ
S – Предности		
1.	Високошколска установа обезбеђује свим кадетима, односно студентима уџбенике и другу литературу неопходну за савладавање градива у потребној количини и на време.	+++
2.	Кадетима, односно студентима су доступне информације о процедурама коришћења библиотеке на лицу места.	+++
3.	Студијски програми добро покривени уџбеницима и училима.	+++
4.	Донет је нови Правилник о уџбеницима (2021) усклађен са Правилником о издавачкој делатности у Министарству Одбране и Војсци Србије (2020).	+++
5.	Библиотечки фонд је богат.	+++
6.	Библиотека ја опремљена хардвером који омогућава задовољавајући рад и доступност бази наслова.	++
7.	Простор у читаоници библиотеке је комфоран за рад.	+++
8.	Плански, једном годишње, се врши ревизија библиотечког фонда.	+++
9.	Прописан је поступак контроле квалитета уџбеника.	+++
10.	Стручна спрема запослених у библиотеци је одговарајућа.	+++
11.	Наставници и сарадници могу да користе услуге КОБСОН-а и других база података и електронских часописа (<i>EBSCO, Military Balance Online</i> , итд).	+++
W – Слабости		
1.	Недовољна динамика издавања савремених уџбеника у односу на број запослених наставника	++
2.	Број запослених у библиотеци не одговара стандардима.	+++
3.	Недовољна средства за стварање бољих услова за рад библиотеке.	+++
4.	Ограничен простор за будући развој и смештај библиотечког фонда.	++

Р.бр.	КАТЕГОРИЈЕ ПРОЦЕНЕ	ВРЕДНОСТ
О – Могућности		
1.	Постоји могућност повећања активности у размени са другим библиотекама.	++
2.	Међубиблиотечка размена обезбеђује покривеност наставе уџбеницима и училима.	+++
3.	Кроз примену Правилника о уџбеницима могућа су континуирана побољшање квалитета уџбеника.	++
4.	Улагања у повећање читаоничког простора.	+
5.	Доступност информатичким ресурсима којима се обезбеђује комуникација са међународном и домаћом литературом.	+++
6.	Увођење нове опреме и увећање стручности кроз обуку за коришћење.	+++
7.	Повећање броја запослених у библиотеци.	+++
Т – Опасности		
1.	Недостатак формације и финансијских средстава за пријем стручних лица за рад у библиотеци.	+++
2.	Мали број запослених у библиотеци се одражава на њену функционалност.	+++
3.	Недостатак средстава за опремање радног простора у библиотеци и побољшање услова рада.	+++

в) Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 9

- Неопходно је вршити континуирана побољшања уџбеника применом *Правилника о уџбеницима*.
- Континуирано радити на обезбеђењу нове информатичке опреме у циљу проширења капацитета интерне мреже.
- Мотивисати наставно особље за веће учешће у изради уџбеника и наставне литературе.
- Ускладити број запослених у библиотеци са Стандардима који важе у библиотечкој делатности у Републици Србији.

в) Показатељи и прилози за стандард 9

[Прилог 9.1.](#) Општи акти о уџбеницима (Правилник о уџбеницима)

[Прилог 9.2.](#) Списак уџбеника и монографија чији су аутори наставници запослени на високошколској установи

[Прилог 9.3.](#) Однос броја уџбеника и монографија (заједно) чији су аутори наставници запослени на установи са бројем наставника на установи

[Прилог 9.4.](#) Збирни преглед броја уџбеника по областима (на српском и другим језицима) који су доступни кадетима, односно студентима

[Табела 9.1.](#) Број и врста библиотечких јединица у високошколској установи

[Табела 9.2.](#) Попис информатичких ресурса

Стандард 10: Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке

а) Опис стања, анализа и процена стандарда 10

Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке се обезбеђује утврђивањем надлежности и одговорности органа управљања и јединица за ненаставну подршку и перманентним праћењем и провером њиховог рада.

Статутом и општим актима Војне академије дефинисане су основне надлежности органа управљања, органа пословођења, стручних органа, кадетског парламента и стручних служби Војне академије као ненаставне подршке у реализацији наставног процеса. *Упутством за унутрашњу организацију и рад Војне академије* и формацијом утврђена је унутрашња организациона структура служби, које обављају административно-техничке послове за потребе Војне академије.

Правила о мерама за побољшање квалитета, укључујући и дисциплинске мере, садржана су у уговорима о раду и доследно се примењују. Делатност и послови Војне академије организују се и извршавају у оквиру унутрашњих организационих целина, а заснивају се на професионалним компетенцијама и потребној квалификационој структури запослених.

У оквиру стручних органа и органа управљања формиране су одговарајућа Већа и Комисије чији је делокруг рада дефинисан *Статутом Војне академије* и *Правилницима о раду*.

Орган управљања у Војној академији је Савет Војне академије, а орган пословођења декан. Декану у обављању послова из његове надлежности помажу: начелници департмана, продекани, председници Већа образовно-научних поља и секретар наставно-научног Већа Војне академије.

Ненаставно особље у Војној академији чине лица која обављају стручне, административне и техничке послове.

Ненаставна подршка остварује се кроз следеће стручне службе: Служба за питања кадета и студената, Служба за правне, кадровске и опште послове, Финансијска служба, Библиотека и Служба за логистичку подршку.

Ненаставно особље Војне академије својим стручним и професионалним радом даје подршку за успешну реализацију студијских програма, и других задатака и циљева Војне академије. Стручне, административне, техничке и помоћне послове, укључујући и реализацију различитих врста наставних активности са кадетима, односно студентима, у Војној академији обављају лица која испуњавају услове прецизиране *Упутством за унутрашњу организацију и рад Војне академије* и формацијом.

Организацију Војне академије сачињавају: Начелник ВА, Управа (са одговарајућим одсецима, одељењима и групама), Деканат (обједињује катедре у оквиру Департмана за техничко-технолошке и природно-математичке науке и Департмана за друштвено-хуманистичке науке), Кадетска бригада, Батаљон за подршку, Војна гимназија и Средња стручна војна школа.

Подршку реализацији наставно-научног процеса, поред осталих целина, пружају:

- Центар за библиотекарство, војнонаучну документацију и информације обезбеђује потребну литературу (научну, историјску и савремену) и остале одговарајуће информације.
- Одсек за симулације и учење на даљину (у саставу Школе националне одбране Универзитета одбране) обезбеђује подршку у реализацији експеримента током

научноистраживачких пројеката, а усвојеном *Стратегијом учења на даљину* пружа се могућност сталног образовања великог броја свршених кадета, односно студената и осталих професионалних војних и цивилних лица из система одбране.

- Лабораторије, информатички центри и друге организационе целине које одговарају природи образовног поља, које се налазе у склопу Катедри Војне академије.

Детаљна организациона шема Војне академије је дата у [Прилогу 10.1](#).

Војна академија обезбеђује редовно и систематско праћење, контролу и оцењивање рада стручних служби. Запослени су вредновали рад служби дајући глобалне процене њиховог рада, самопроцене рада својих служби и посебне процене појединих елемената пословања одређене службе. У склопу самооцењивања рада организационих целина Војне академије, запослени су оцењивали како наставници и сарадници сарађују са њиховим службама. Запослени у службама су релативно високо проценили ове аспекте пословног функционисања.

Војна академија систематски прати организацију и управљање установом и предузима мере за унапређење квалитета управе и квалитета ненаставне подршке.

Активности Војне академије су се у протеклом периоду реализовале у потпуности према утврђеном плану и програму.

Војна академија има свој интернет сајт који се редовно ажурира и садржи све потребне информације о њеном раду.

Војна академија набавља сву потребу стручну литературу и омогућава учешће на семинарима за усавршавање ненаставног особља, а сама спроводи обуку запослених за рад у одговарајућим рачунарским програмима.

Систематски се прати и оцењује рад управљачког и ненаставног особља Војне академије, како путем анкета које попуњавају кадети, односно студенти, тако и путем анкета које попуњавају запослени у Војној академији ([Прилог 10.3](#)).

б) Процена испуњености стандарда 10 (SWOT анализа)

Р.бр.	КАТЕГОРИЈЕ ПРОЦЕНЕ	ВРЕДНОСТ
S – Предности		
1.	Поседовање професионалног стручног кадра са богатим искуством и искусан ненаставни кадар.	+++
2.	Рад стручних служби и органа управљања је свакодневно изложен оцени и увиду корисника, а у раду управљачких органа се налазе и представници корисника - кадета, односно студената.	++
3.	Сагласност и подршка усвојеној Стратегији обезбеђења квалитета Војне академије од стране свих субјеката за обезбеђење квалитета.	++
4.	Искуство у раду и могућност ангажовања спољних сарадника.	+
W – Слабости		
1.	Недовољна финансијска средства за финансирање ненаставног кадра потребног за покривање свих неопходних послова.	++
2.	Недостатак ненаставног особља (библиотекара, руковооца лабораторија, оператора у Центру за симулације итд.) за квалитетнији рад ненаставног дела Војне академије.	++

Р.бр.	КАТЕГОРИЈЕ ПРОЦЕНЕ	ВРЕДНОСТ
3.	Квалитетно вођење кадра од командирских до наставничких дужности ретко је могуће.	++
О – Могућности		
1.	Добри односи и вишегодишња сарадња са организационим целинама (јединицама и установама) Министарства одбране и Војске Србије у наставном процесу, научноистраживачком процесу и другим областима се могу унапредити.	++
2.	Боља и стручнија организација и квалитет ненаставног рада.	++
3.	Искуства добијена од других високошколских установа из земље и иностранства.	++
4.	Сталне могућности за оправдан напредак запослених у складу са потребама рада и радним местима.	+++
Т – Опасности		
1.	Недовољан број запосленог ненаставног особља може значајно утицати на квалитет услуге кадетима, односно студентима.	++
2.	Ограничене могућности за обезбеђење кадровских и других ресурса чији би примарни послови били унапређење управљања Војном академијом и ненаставне подршке наставном процесу.	++
3.	Велики број задатака и обавеза утиче на унапређење управљања Војном академијом и ненаставном подршком.	++
4.	Ограничена финансијска средства за интензивно спровођење предвиђених мера за унапређење усавршавања ненаставног кадра.	++

в) Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 10

- Потребно је кроз израду системских докумената утицати на обезбеђење кадровских и других ресурса, чији би примарни послови били усмерени на унапређење управљања у Војној академији и унапређење ненаставне подршке.
- Унапредити сарадњу са организационим целинама (јединицама и установама) Министарства одбране и Војске Србије у наставном и научноистраживачком процесу.
- Имплементирати нека искуства везана за ангажовање ненаставног особља у процесу обезбеђења наставног процеса добијена од других високошколских установа из земље и иностранства.
- Предузети мере на димензионисању потребног броја лица укључених у процес управљања Војном академијом и ненаставном подршком у циљу извршавања редовних задатака и обавеза које проистичу из живота и рада у Војној академији.
- Обезбедити потребна финансијска средства за финансирање ненаставног кадра потребног за покривање свих неопходних послова.

г) Показатељи и прилози за стандард 10

[Прилог 10.1.](#) Шематски приказ организационе структуре Војне академије

[Прилог 10.2.](#) Анализа резултата анкете студената о процени квалитета рада органа управљања и рада стручних служби

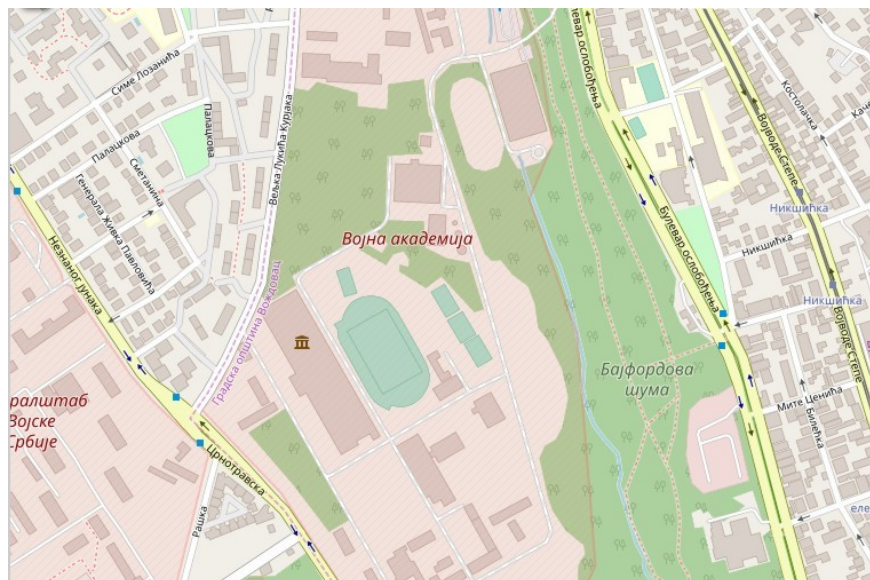
[Прилог 10.3.](#) Упитници за евалуацију квалитета рада органа управљања и рада стручних служби

Табела 10.1. Број ненаставних радника стално запослених у високошколској установи у оквиру одговарајућих организационих јединица

Стандард 11: Квалитет простора и опреме

а) Опис стања, анализа и процена стандарда 11

Војна академија Универзитета одбране се налази у улици Вељка Лукића Курјака 33 у Београду и смештена је у касарни "Генерал Јован Мишковић" на катастарској површини око 50 ha.

Слика 1. Преглед комплекса Војне академије

Војна академија располаже са инфраструктуром за реализацију наставе, инфраструктуром за смештај интернатског типа са комплетном пратећом опремом за несметан живот и рад, и инфраструктуром за лица запослена у Војној академији, односно за рад наставног и ненаставног особља.

Наставне просторије су опремљене да у потпуности задовоље савремене услове за реализацију како теоретске, тако и практичних облика наставе. Највећи део наставе реализује се у два објекта површине 4657 m^2 и 6187 m^2 . У наведеним објектима се налазе 3 амфитеатра укупне површине 632 m^2 са 520 места, 7 предаваоница укупне површине 802 m^2 са 681 местом, 24 учионице укупне површине 1398 m^2 са 523 места, 65 кабинета укупне површине 5940 m^2 са 1791 местом, 18 лабораторија укупне површине 1337 m^2 са 292 места, 6 компјутерских лабораторија - кабинета укупне површине 690 m^2 са 126 радних места, 10 интернет учионица укупне површине 297 m^2 са 74 радних места и библиотека са читаоницама. Војна академија поседује спортски центар површине 2179 m^2 , спортске терене у кругу касарне површине 8530 m^2 и пиштољску стрељану површине 833 m^2 . За потребе реализације студијских програма, користе се лабораторије и други простори ван састава Војне академије за које се добијене потребне сагласности. Укупна површина за извођење наставе је 24902 m^2 ($31,16 \text{ m}^2$ по студенту), док је на 18 лабораторија и методских места ван састава Војне академије (Табела 11.1.1.) 27247 m^2 ($34,11 \text{ m}^2$ по студенту).

У области Природно-математичких наука Војна академија има обезбеђен лабораторијски простор за извођење експерименталне наставе, услове за наставу на терену и друге услове у складу са потребама студијских програма.

У области Техничко-технолошких наука Војна академија има обезбеђену сопствену наставну-научну базу. Поред тога, ослоњена је и на истраживачко-развојне и иновационе јединице у саставу Универзитета одбране, као и истраживачко-развојне установе у саставу

Министарства одбране и Војске Србије: институте, опитне центре, техничке ремонтне заводе, војне аеродроме, центре за обуку и друге капацитете јединица и установа МО и ВС.

Преглед инфраструктуре за извођење наставу приказана је у [Табели 11.1](#).

Војна академија има обезбеђен простор за административне послове и за рад кадетског (студентског) парламента. Од инфраструктуре за лица запослена у Војној академији укључена у наставни процес издвајају се просторије за рад особља у библиотеци, просторије за запослене, као и просторије за Деканат, рачуноводство, кадетску - студентску службу, кадетски парламент, салу за седнице итд ([Табела 11.1](#)).

Простор Војне академије за потребе наставе и за административне послове, у потпуности задовољава све урбанистичке, техничко-технолошке и хигијенске услове. Простор је у објектима које имају потребне грађевинске и употребне дозволе. За објекте за потребе реализације наставе који нису у власништву Војне академије прибављена је сагласност јединица и установа МО и ВС за које Војна академија нема обавезу плаћања закупа.

Као резултат Пројекта осавремењавања војнообразовног система у процесу школовања и усавршавања кадра током читавог радног века применом савремених, пре свега информатичких технологија, креирана је *Moodle* Платформа за учење на даљину у МО и ВС. Мисија Платформе је да омогући увођење стандарда квалитета образовања, унапређење материјалне базе наставе, израда наставно-образовне литературе, квалитета вредновања и самовредновања наставног процеса, повећање успешности студирања, мобилности наставника, кадета и студената свих нивоа образовања.

Сви кадети и студенти имају отворене налоге за приступ Платформи а наставно особље је обучено за креирање електронских наставних материјала. Данас се на Војној академији, на основним академским студијама настава преко Платформе изводи на преко 300 предмета, на мастер студијама на 44 предмета и на докторским студијама на 34 предмета. Припремљеност Војне академије за рад у условима ванредног стања посебно се огледа у чињеници да је на почетку пандемије изазване вирусом COVID-19, марта 2020. године, Војна академија у потпуности била спремна за извођење наставе на даљину и кадети и студенти нису изгубили ни један наставни час.

Потенцијалним кадетима који се припремају за пријемни испит за упис у Војну академију, омогућена је припрема испита из математике посредством Платформе а пријављивање се врши преко регионалних центара МО.

Примена симулационих метода и информационих технологија за омогућавање симулираног извођења штабних вежби закључно са нивоом здружених оперативних састава, омогућен је у Одсеку за симулације и учење на даљину Школе националне одбране Универзитета одбране. Наставно особље одређених области Војне академије је обучено за рад на симулационом софтверу JANUS (више се не користи) и JCATS (у употреби у јединицама Генералштаба ВС), а у току је разматрање набавке савременог симулационог софтвера SWORD.

Војна академија има развијену потребну техничку опрему за савремено извођење наставе у складу са потребама студијских програма. Такође Војна академија обезбеђује опрему за извођење наставе у складу са здравственим и сигурносним стандардима о чему обавештава кадете-студенте.

Рачунарска инфраструктура Војне академије је добро развијена, о чему сведочи анализа стања код Стандарда 9. У амфитеатрима, предаваоницама, кабинетима и већини учионица инсталирани су рачунари са опремом за видео презентацију, са 82 рачунара у предаваоницама и учионицама и са 179 видео бимова, што је значајно подигло ниво

наставног процеса. Постављена је мрежна инфраструктура у свим наставним зградама и Управи Војне академије (мрежни каблови, бежични рутери итд.), набављено је и стављено у функцију више сервера, чиме је обезбеђен Интернет приступ на више локација, а посебно у Интернет учионицама.

Такође, поред увођења Интернет мреже, успостављена је интранет мрежа ради преносна података у оквиру Војне академије - између Управних структура и наставног особља и успостављена је РАМКО мрежа командовања у ВС, чиме је омогућена бржа размена оперативних података између Војне академије и организацијских целина Министарства одбране и Војске Србије.

Војна академија користи софтвер за евиденцију студената и софтвер за праћење финансија високошколских установа који су обједињени у интегрални Факултетски информациони систем. Захваљујући снажној рачунарској основи и квалитетно постављеној мрежи повезаној са Интернетом, обезбеђује се квалитетно извођење наставе на свим врстама и степенима студија, континуирано пратећи и усклађујући хардвер и софтвер са потребама наставног процеса и бројем кадета, односно студената. Запосленима и кадетима, односно студентима је обезбеђен стални приступ различитим врстама информација у електронском облику, за употребу у научно-образовне сврхе.

Библиотека Војне академије је члан Конзорцијума библиотека Србије за обједињену набавку - КОБСОН. Захваљујући овој сарадњи, доступни су многи научни инострани часописи. Радови из ових часописа могу се преузети у комплетном формату уз поштовање свих прописаних ограничења. Поред тога, библиотека обезбеђује приступ онлајн издањима часописа из области безбедности и одбране „*Military Balance*“ и „*SIPRI Yearbook*“, као и приступ порталу „*Stratfor Worldview*“. Обезбеђен је приступ претраживачким базама *EBSCO*, *Military and Government*, *International Security*, *Counter Terrorism Reform Center*, *Academic Search Complete* и *Medline Complete*.

Војна академија располаже са 19 информационих система са базама података од којих су најважнији: ПОМАК (50 корисника), ИСЉР (7 корисника), ДЕЛ (6 корисника), два ИС за библиотекрство (10 корисника), WEB портал (44 корисника), ИС Нома (11 корисника), ИС распоред часова, ИС попуна, ИС ОПЕВ, ИС Убс, ИС м/в, ИС ванредни догађаји, ИС пропусница, и WEB телефонски именик.

Штампање, фотокопирање, скенирање, снимање материјала на CD и DVD медије омогућена је у већем броју просторија са одговарајућом рачунарском и дигиталном опремом, укључујући и просторије намењене кадетима и студентима и њиховим организацијама.

Војна академија поседује неопходну опрему за реализацију научноистраживачког рада и извођење наставе на свим нивоима студија ([Табела 11.2](#)). Наведена опрема је функционална и стара је од неколико десетина година до најсавременије.

Кадети и студенти Војне академије стручну праксу реализују у јединицама и установама Министарства одбране и Војске Србије са којима Војна академија не закључује уговоре о пословно-техничкој сарадњи ([Табела 11.3](#)).

У складу са елементима стандарда 11, дефинисаних Упутством за припрему извештаја за самовредновање, израђена је SWOT анализа:

- Усклађеност просторних капацитета са укупним бројем кадета, односно студената;
- Адекватност техничке, лабораторијске и остале опреме;
- Усклађеност капацитета опреме са бројем кадета, односно студената и
- Рачунарске учионице.

б) Процена испуњености стандарда 11 (SWOT анализа)

Р.бр.	КАТЕГОРИЈЕ ПРОЦЕНЕ	ВРЕДНОСТ
S – Предности		
1.	Просторни капацитети су усклађени са бројем кадета, односно студената.	+++
2.	Техничка, лабораторијска и остала опрема је адекватна за наставни процес и научноистраживачки рад.	+++
3.	Усклађеност капацитета опреме са бројем кадета, односно студената је адекватна за наставни процес.	++
4.	Војна академија има адекватан простор и опрему и лиценциране софтвере у рачунарским учионицама.	++
5.	Снажна локална мрежа инсталирана је у свим лабораторијама.	+++
6.	Запосленима и кадетима-студентима обезбеђен је стални приступ различитим информацијама у електронском облику	+++
7.	Област учења на даљину је довољно развијен и у потпуности се користи	++
8.	Довољни просторни капацитети за реализацију ваннаставних активности	+++
W – Слабости		
1.	Унутрашња уређеност појединих наставних просторија је недовољна.	+
2.	Опрема није у свим наставним просторијама савремена.	++
3.	Недовољан број наставних средстава у појединим наставним просторијама.	+
4.	Недостатак стручног кадра за одржавање уређаја и опреме у рачунарским учионицама.	+
O – Могућности		
1.	Издавање вишка наставних просторија.	+++
2.	Формирање нових лабораторија	+++
3.	Изналажење нових извора за опремање.	++
4.	Набавка нове и савремене опреме из донација.	++
T – Опасности		
1.	Недовољна финансијска средства за реновирање.	++
2.	Недовољна финансијска средства за одржавање у исправном стању постојеће опреме и набавку савремене опреме.	+
3.	Застаревање и довођење у неисправно стање опреме у рачунарским учионицама услед недостатка финансијских средстава.	++

в) Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 11

- Неопходно је константно радити на обезбеђивању финансијских средстава за реновирање и одржавање наставних просторија, постојеће опреме и набавку савремене опреме.
- Предузети мере на унутрашњем уређењу наставних просторија и оплемењивању наставног простора.
- На ниву катедара-центра вршити сталну анализу опремљености са наставним средствима у складу са потребама студијских програма и преко надлежних органа покретати процедуре за осавременавањем наставних средстава путем опремања.
- Вршити обуку наставног и ненставног кадра за коришћење савремених технологија у наставном процесу и свакодневном раду.
- Пратити трендове у научно-истраживачком раду у земљи и региону у циљу набавке најсавременије опреме којом би се осавременила наставна база Војне академије.

- Извршити надограђивање постојеће рачунарске инфраструктуре савременим компонентама.
- Због недостатка стручног кадра за одржавање уређаја и опреме у рачунарским учионицама благовремено предвидети финансијска средства за ангажовање овлашћених сервиса.

г) Показатељи и прилози за стандард 11

[Табела 11.1.](#) Укупна површина (у власништву високошколске установе и изнајмљени простор) са површином објеката (амфитеатри, учионице, лабораторије, организационе јединице, службе.)

[Табела 11.1.1.](#) Спецификација лабораторијског простора који Војна академија обезбеђује за извођење експерименталне наставе

[Табела 11.2.](#) Листа опреме у власништву високошколске установе која се користи у наставном процесу и научноистраживачком раду

[Табела 11.3.](#) Наставно-научне и стручне базе

СТАНДАРД 12: ФИНАНСИРАЊЕ

а) Опис стања, анализа и процена стандарда 12

Војна академија је високошколска установа у саставу Универзитета одбране Министарства одбране која изводи студијске програме у складу са дозволом за рад, програме усавршавања и програме војно стручног оспособљавања, у складу са оснивачким актом и законом.

Средства за финансирање расхода Војне академије Универзитета одбране обезбеђују се Законом о буџету Републике Србије, раздео 19 – Министарство одбране, Функција 210 – Војна одбрана, Програм 1703 – Операције и функционисање Министарства одбране и Војске Србије, Програмска активност 0001 – Функционисање Министарства одбране и Војске Србије, преко средстава опредељених за финансирање Универзитета одбране као организационе целине Министарства одбране.

Шифарником програма, програмских активности, пројеката и организационих јединица у Министарству одбране и Војсци Србије за 2024. годину (Решење о финансирању Министарства одбране Републике Србије за 2024. годину), Прилог број 6, Војна академија Универзитета одбране са аспекта организације финансијске службе дефинисана је као финансијски орган трећег нивоа организације, извештајна шифра 062, која у свом саставу има следеће целине четвртог нивоа организације финансијске службе:

- Војна академија - Управа Војне академије, непосредно трошење, извештајна шифра 062, књиговодствена шифра 834;
- Војна гимназија, извештајна шифра 062, књиговодствена шифра 821;
- Делегација Републике Србије при Међународном савету за војне спортове (CISM), извештајна шифра 062, књиговодствена шифра 831.

Поред наведених организационих целина, у саставу Војне академије као посебан финансијски орган налази се и Средња стручна војна школа „1300 каплара“, извештајна шифра 004, књиговодствена шифра 841, али на овој књиговодственој шифри не могу бити отворане апропријације по контима економске класификације класе 4 – Текући расходи и класе 5 – Издаци за нефинансијску имовину, обзиром да је књиговодствена шифра 841 отворена ради евидентирања пословних промена на контима економске класификације класе 0 – Нефинансијска имовина и класе 3 – Капитал, односно отворена је искључиво за потребе вођења материјалног књиговодства.

Иако је Шифарником програма, програмских активности, пројеката и организационих јединица Министарства одбране и Војске Србије за 2024. годину створена могућност да се новчана средства опредељена Војној академији од стране Универзитета одбране делом пренесу на Војну гимназију и Делегацију Републике Србије при Међународном савету за војне спортове (CISM), сва средства опредељена за финансирање расхода Војне академије задржавају се на књиговодственој шифри 834 (Управа Војне академије – непосредно трошење) имајући у виду да ове организационе целине нису кадровски оспособљене за обављање стручних послова из области материјалног и финансијског пословања.

За финансирање расхода Војне академије у периоду од 01. јануара 2021. године до 31. децембра 2023. године одобрена су новчана средства у укупном износу од 5.774.872.000 динара, док су укупно утрошена средства у истом периоду износила 5.651.843.254 динара.

Табела 1. Одобрена средства и извори финансирања Војне академије

Одобрена средства по изворима финансирања	2021.	2022.	2023.
Средства из буџета Републике Србије (01)	1.729.789.000	1.939.224.000	2.061.971.000
Сопствени приходи буџетских корисника (04)	4.000.000	4.000.000	4.000.000
Донације од међународних организација (06)	0	0	727.000
Добровољни трансфери од физичких и правних лица (08)	600.000	0	0
Нераспоређени вишак прихода из ранијих година (13)	0	0	60.000
Неутрошена средства донација из претходних година (15)	161.000	170.000	170.000
УКУПНО	1.734.550.000	1.943.394.000	2.066.928.000

Табела 2. Реализација одобрених средстава по изворима финансирања Војне академије

Реализација одобрених средстава	2021.	2022.	2023.
Средства из буџета Републике Србије (01)	1.727.306.216	1.920.926.317	1.993.036.165
Сопствени приходи буџетских корисника (04)	2.933.798	3.238.967	3.024.226
Донације од међународних организација (06)	0	0	727.000
Добровољни трансфери од физичких и правних лица (08)	590.565	0	0
Нераспоређени вишак прихода из ранијих година (13)	0	0	60.000
Неутрошена средства донација из претходних година (15)	0	0	0
УКУПНО	1.730.830.579	1.924.165.284	1.996.847.391

Просечна реализација одобрених средстава у периоду од 01. јануара 2020. године до 31. децембра 2022. године износила је 99,55%, према следећем:

Табела 3. Процент реализације одобрених средстава Војне академије

Реализација одобрених средстава Војне академије	2021.	2022.	2023.
Процент реализације	99,79	99,01	96,61

У оквиру Министарства одбране Војна академија Универзитета одбране обавља делатност под шифром делатности 8411, матични број 07093608, порески идентификациони број 102116082, текући рачун код Управе за трезор број 840-1620-21. Шифра делатности указује на чињеницу да Војна академија није разврстана у складу са својом основном делатношћу, већ послове високошколске установе реализује у оквиру делатности одбране. Ова чињеница што резултира специфичностима у погледу финансирања, али и у погледу реализације одобрених средстава имајући у виду да је финансијско пословање Војне

академије опредељено постојећим законским оквиром, али је истовремено у значајној мери ограничено прописима којима се ова област уређује на нивоу Министарства одбране.

Војна академија се у предметном трогодишњем периоду финансирала на следећи начин:

- средства опредељена из буџета Републике Србије, преко Министарства одбране, са 97,7%;
- сопствени приходи буџетских корисника, са 0,2%;
- остали извори финансирања, са 0,01%.

Средства опредељена Војној академији користе се за финансирање следећих задатака:

- реализација наставног процеса, усавршавања и обуке;
- реализација научноистраживачких пројеката;
- финансирање текућих расхода;
- финансирање инвестиција у машине, опрему и нематеријалну имовину.

Одобреним средствима за финансирање расхода Војне академије обезбеђена је стабилност пословања, али структура одобрених средстава је крајње неповољна са становишта унапређења услова у којима Војна академија реализује задатке, односно са становишта улагања у унапређење наставне базе на свим нивоима школовања и усавршавања, услова смештаја и рада кадета и ученика, проширење смештајних капацитета и унапређење квалитета инфраструктуре. Структура средстава одобрених за финансирања расхода Војне академије у периоду од 01.01.2021. до 31.12.2023. године представљена је на следећи начин:

- текући расходи учествују са 95,19% у укупно одобреним средствима;
- издаци за научноистраживачки рад учествују са 0,77% у укупно одобреним средствима;
- издаци за набавку машина, опреме и нематеријалну имовину учествују са 4,04% у укупно одобреним средствима.

Војна академија редовно исказује потребе према претпостављеној команди за финансирањем расхода за наредни трогодишњи период у односу на дату буџетску годину кроз систем дефинисања Предлога финансијског плана Министарства одбране за наредну буџетску годину, са пројекцијама за додатне две буџетске године.

Војна академија израђује редовне периодичне и годишње анализе и извештаје о извршењу финансијског плана сходно одредбама члана 49. до 53. Правилника о финансијском пословању у Министарству одбране и Војсци Србије ("Службени војни лист", број 17/11, 3/13, 12/14, 9/17, 41/20, 32/22 и 46/22) и доставља их претпостављеној команди.

Војна академија је у претходном трогодишњем периоду остварила циљеве пословања и испунила захтеве постављене стандардом 12, и то:

- Војна академија има дугорочно обезбеђена финансијска средства неопходна за реализацију наставног процеса, усавршавања и војно стручног оспособљавања, уз потребу за променом структуре финансирања у корист раста учешћа расхода економске класификације класе 5 – Издаци за нефинансијску имовину, на рачун смањења учешћа расхода економске класификације класе 4 – Текући расходи.
- Након одобрења средстава за финансирање расхода, Војна академија доноси План јавних набавки и План утрошка средстава, као и низ интерних аката којима се успостављају интерне процедуре у циљу законитог, наменског и рационалног извршења средстава одобрених за финансирање расхода Војне академије.
- Сачињавају се редовне периодичне и годишње анализе и извештаји о извршењу извршењу финансијског плана Војне академије и исти се достављају непосредно претпостављеном органу.
- Обезбеђена је законитост и јавност финансијског пословања.

б) Процена испуњености стандарда 12 (SWOT анализа)

За уочене и груписане факторе SWOT анализе стандарда 12 извршена је квантификација њиховог значаја.

Р.бр.	КАТЕГОРИЈЕ ПРОЦЕНЕ	ВРЕДНОСТ
S – Предности		
1.	Војна академија нема обавезу обезбеђења новчаних средстава за исплату плата и накнада запосленима, јер се средства обезбеђују у заједничким средствима запослених у систему одбране.	+++
2.	Војној академији средства неопходна за реализацију задатака и наставно-научног процеса обезбеђују се из буџета Републике Србије, што даје дугорочну сигурност у финансирању и извесност у пословању.	+++
3.	Ангажовање у наставном процесу стручњака и сарадника у научном и наставном пољу на основу одобрених буџетских средстава.	+++
4.	Значајна материјална база наставе.	++
W – Слабости		
1.	Немогућност коришћења новчаних средстава од сопствене делатности у подизању квалитета наставног и научног процеса и текућих издатака.	+++
2.	Недовољан износ новчаних средстава одобрених у буџету за научноистраживачки рад, капиталне издатке и опремање.	+++
3.	Војна академија нема могућност да самостално финансијски одлучује из два разлога: Први, Војна академија нема слободе финансирања дефинисане Законом о високом образовању јер се са становишта Министарства одбране третира као свака друга организациона целина Министарства одбране и Војске Србије, без уважавања њене специфичности као високошколске установа; Друго, чак 85% расхода Војне академије унапред је опредељено (енергетске и комуналне услуге, новчана примања кадета и ученика, храна и административни материјал, ангажовање спољних сарадника и слично), те наредбодавац има јако ограничену слободу по питању ангажовања одобрених средстава.	+++
4.	Недовољно одобрене квоте за финансирање Универзитета одбране односно непоштовање потреба за финансирањем Војне академије исказаних кроз систем Приоритетних области финансирања, посебно за средствима ван лимита.	+++
5.	Војна академија не доноси самостално финансијски план, већ само предлог финансијског плана, нити План јавних набавки који је условљен одобрењем јединственог Плана јавних набавки Министарства одбране.	+++
O – Могућности		
1.	Проширење основне образовне делатности на кориснике у грађанству и у иностранству.	+++
2.	Стварање услова за рад Војне академије, као и других високообразованих институција у смислу аутономног одлучивања, креирања пословне политике, финансијског пословања, инвестирања и слично.	+++
3.	Ефикасније и ефектније коришћење наставне базе (кадровске и материјалне).	+++
4.	Према Закону о буџетском систему и Закону о високом образовању Војној академији је остављена могућност да пружањем услуга правним и физичким лицима обезбеди додатна средства која ће користити за унапређење наставне базе, нивоа опремљености и стања инфраструктуре.	+++

Р.бр.	КАТЕГОРИЈЕ ПРОЦЕНЕ	ВРЕДНОСТ
Т – Опасности		
1.	Економска криза у земљи и региону.	+++
2.	Наметање организацијских промена без уважавања захтева и предлога Војне академије, као и задатака за које Војна академија нема кадровске, финансијске и материјалне могућности.	+++
3.	Наметање обавеза логистичких функција по шеми Логистичке подршке.	+++
4.	Стална могућност одлива изграђеног наставног, научног и стручног кадра, посебно у контексту чињенице да су плате професионалних припадника система одбране значајно више у јединицама и установама Генералштаба Војске Србије.	+++
5.	Буџетска средства, одређена за реализацију наставно-научног процеса, су недовољна што у дугом року оставља негативне последице на квалитет наставно-научног процеса.	+++

в) Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 12

За унапређење финансирања Војне академије које ће резултирати стварањем основа за квалитетно планирање, стабилно пословање и унапређењем услова у којима Војна академија реализује постављене задатке, потребно је предузети следеће мере:

- Уважити потребну структуру финансирања Војне академије односно Универзитета одбране исказану Предлогом финансијског плана Универзитета одбране за период од 2025. до 2027. године, са посебним акцентом на исказане потребе за средствима ван лимита.
- Обезбедити да положај Војне академије у нормативно-правном смислу одговара статусу других високошколских установа Републике Србије.
- Омогућити да Војна академија располаже свим приходима које наплати (по свим основама, не само по основу пружених услуга образовања и научноистраживачког рада), имајући у виду да је чланом 47. став 4. Закона о изменама и допунама Закона о буџетском систему ("Службени гласник Републике Србије", број 93/12, 62/13, 63/13 и 103/15), дефинисано да приходи које остваре организационе јединице Министарства одбране и Војске Србије које се баве делатношћу истраживања, едукације, развоја, модернизације, ремонта, производње и промета, испитивања, контроле квалитета и кодификације наоружања и војне опреме, као и метролошком делатношћу, задржавају карактер сопствених прихода, почев од 01. јануара 2014. године, при чему сам предметни закон не дефинише да су сопствени приходи везани за одређену активност, већ сопствене приходе искључиво везује за организационе целине које се баве неком од горе наведених делатности.
- Обезбедити да се плата запослених лица на Војној академији утврђује према основици за обрачун и исплату плата професионалних војних лица распоређених у Војсци Србије чиме би се значајно утицало на попуну формацијских места Војне академије.
- Изменити Шему логистичке подршке у циљу ратеређења Војне академије у погледу пружања логистичких потреба за друге организационе целине Министарства одбране и Војске Србије.

- Реализовати организацијске промене (промене формације) у складу са реалним потребама Војне академије односно са обимом и структуром послова које обавља Војна академија.

г) Показатељи и прилози за стандард 12

[Прилог 12.1.](#) Финансијски план Војне академије за период од 01. јануара 2021. до 31.12.2023. године.

Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета

а) Опис стања, анализа и процена стандарда 13

Војна академија је успоставила систематски и институционализован приступ обезбеђењу квалитета кроз своје опште акте и одговарајуће одлуке. Овим системом кадети и студенти добијају важну улогу у процесу обезбеђења квалитета. Учествују у различитим организацијама и телима Академије, као и кроз анкете које се односе на процену квалитета наставе, услова студирања и рада целокупне институције. Овакав приступ омогућава студентима и кадетима да директно учествују у процесима одлучивања и побољшања стандарда Војне академије.

Кроз учешће у различитим органима Војне академије, као што су Комисија за обезбеђење квалитета, Одбор за организовање и спровођење кадетског, односно студентског вредновања, Кадетски парламент, кадет продекан, Одбор за самовредновање и Савет Војне академије, кадети имају могућност да изнесу своје мишљење и утичу на кључне аспекте функционисања Војне академије. Ово укључује разматрање стратегија и стандарда, као и процену докумената који су важни за одржавање и унапређење квалитета. Значајно је то што кадети имају право гласа у Савету Војне академије по свим питањима која се тичу рада институције, укључујући и питања везана за квалитет образовног процеса. На тај начин кадети добијају могућност да директно утичу на политику контроле и побољшања квалитета, као и на усвајање општих аката који регулишу ову област.

Кадетски парламент представља један од најважнијих органа Војне академије када је реч о учешћу кадета, односно студената у процесима одлучивања. Овај парламент представља све кадете, односно студенте Војне академије и делује као тело које покреће иницијативе и даје предлоге за унапређење студијских програма и квалитета наставе. Чланове кадетског парламента бирају сами кадети тајним гласањем, при чему је важно да структура парламента одражава разноликост у погледу година студија и студијских програма. Сви кадети имају право да учествују у изборима и да буду бирани у парламент, што обезбеђује демократску природу овог тела. Кадетски парламент има унутрашњу организацију која укључује председника, два потпредседника, продекана за наставу и секретара. Председник води седнице парламента и представља ово тело пред другим органима, док потпредседници преузимају дужност председника у његовом одсуству. Секретар је одговоран за заказивање седница парламента и вођење административних послова. Једна од важних функција парламента је делегирање кадетских представника у различита тела и комисије Војне академије, која се баве питањима квалитета наставе и целокупног студијског процеса. Поред тога, парламент формира сопствена радна тела која су фокусирана на унапређење наставе и услова студирања, односно кадетског стандарда генерално. Ова тела раде на анализи постојећих проблема и предлажу мере за њихово решавање. Деловање кадетског парламента и његова надлежност су детаљно регулисани *Правилником и Пословником о раду Кадетског парламента*. У складу са овим документима, парламент се бави активностима које укључују обезбеђење и оцену квалитета наставе, реформу студијских програма, анализу ефикасности студирања, утврђивање броја ЕСПБ бодова и подстицање мобилности кадета. Поред тога, парламент ради на подстицању научноистраживачког рада и заштити права кадета и студената, као и на унапређењу кадетског и студентског стандарда.

Један од основних механизма којим се проверава квалитет наставе и услова студирања јесте анонимно анкетање кадета. Ове анкете омогућавају кадетима, односно студентима да дају своје мишљење о квалитету наставе, предметима и наставницима, као и о условима

и организацији студијских програма. Анкете се односе и на процену објективности оцењивања, као и на рад органа и стручних служби Војне академије. Све анкете су анонимне, чиме се обезбеђује слободно и искрено изражавање ставова кадета.

Обрада анкета је важан корак у процесу самовредновања Војне академије. Кадетски представници активно учествују у анализи резултата анкета и давању предлога за превентивне и корективне мере у циљу побољшања квалитета наставе, студијских програма и других аспеката живота и рада кадета у Војној академији. Ове мере укључују промене у организацији наставе, унапређење услова за студирање, као и побољшање услуга које пружају разне службе Војне академије.

Циљ анонимног анкетирања је утврђивање квалитета педагошког рада наставника и сарадника у настави, као и процена студијских програма, уџбеника и наставног процеса у целини. Анкете такође служе за процену рада служби које су одговорне за функционисање Војне академије. Резултати анкета представљају полазну основу за креирање извештаја о самовредновању Војне академије, који је кључни документ у процесу обезбеђења квалитета. Овај извештај омогућава идентификацију области које треба унапредити и поставља смернице за даљи развој.

Кроз све ове механизме и активности, Војна академија осигурава да кадети и студенти имају активну улогу у процесу обезбеђења квалитета, чиме се ствара окружење у коме је континуирано побољшање стандарда наставе и услова студирања приоритет. Овакав приступ омогућава институцији да остане конкурентна и да стално ради на унапређењу свог образовног процеса.

б) Процена испуњености стандарда 13 (SWOT анализа)

У оквиру SWOT анализе у оквиру стандарда 13, акценат је стављен на учешће кадета у појединим телим Војне академије која се баве анализом, провером и обезбеђењем квалитета појединих сегмената који су предмет процеса самовредновања, и то:

- учешће кадета, односно студената у телима за обезбеђење квалитета;
- учешће кадета, односно студената у самовредновању;
- студентска, односно кадетска евалуација установе, студијских програма - наставе.

Р.бр.	КАТЕГОРИЈЕ ПРОЦЕНЕ	ВРЕДНОСТ
S – Предности		
1.	Активним учешћем кадета, односно студената у самовредновању и провери квалитета добија се релевантан показатељ квалитета Војне академије.	++
2.	Кадети, односно студенти могу пружити драгоцен увид у реализацију наставног процеса.	++
3.	Обезбеђено учешће кадета, односно студената у телима која се баве обезбеђењем квалитета.	++
4.	Оформљен Кадетски парламент, који се бави кадетским, односно студентским питањима.	++
5.	Жеља кадета, односно студента да побољшају квалитет образовања.	++
6.	Ојачавање односа међу наставним особљем и кадетима, односно студентима кроз сарадњу.	++
7.	Учешће у процесу вредновања помаже студентима да развију вештине руковођења и организације.	++

Р.бр.	КАТЕГОРИЈЕ ПРОЦЕНЕ	ВРЕДНОСТ
8.	Повећање свести о важности квалитета образовања међу кадетима, односно студентима.	++
9.	Кадети долазе из различитих друштвених, образовних и културних средина, што омогућава шири спектар увида и перспектива у сам процес вредновања квалитета.	++
W – Слабости		
1.	Недовољна мотивисаност кадета, односно студената да резултати вредновања могу бити велика препрека у добијању конкретних и релевантних података о нивоу квалитета.	++
2.	Део кадета, односно студената са тешкоћама прихвата слободу и одговорност коју са собом носи анонимно анкетање.	++
3.	Страх кадета, односно студената да би негативне информације могле утицати на њихов однос са наставним особљем.	+
4.	Недовољно искуство кадета, односно студената у самовредновању и провери квалитета.	+
O – Могућности		
1.	На основу исказаних ставова кадета, односно студената по питању наставних предмета, наставника, или других служби Војне академије, јасно се могу предузети кораци у циљу побољшања рада.	++
2.	Упознавањем кадета, односно студената са ефектима изведене анкете, могу се предузети кораци у циљу побољшања рада.	++
3.	Повећањем уверења кадета, односно студената да могу да утичу на резултате процене квалитета, повећаће се и њихова заинтересованост за дату активност.	++
4.	Подизање свести кадета и студената о важности процеса самовредновања.	++
5.	Организовање јавних расправа о укључивању у процес унапређења квалитета и иницијативама за унапређење квалитета.	++
6.	Учеће у самовредновању може кадетима, односно студентима помоћи да развију важне вештине критичког мишљења, анализе и тимског рада.	++
T – Опасности		
1.	Неозбиљан приступ кадета, односно студената процесу евалуације квалитета може изазвати погрешну слику о квалитету.	++
2.	Недовољна свест кадета да покажу иницијативе за унапређење квалитета.	++
3.	Неповерење кадета, односно студената у анонимност анкете.	++
4.	Фокус на тренутне проблеме, може ометати дугорочно планирање квалитета.	++
5.	Утицај колега на објективност приликом вредновања квалитета.	+

У обрађеној SWOT анализи су учествовали представници свих кадета ВА, односно чланови Кадетског парламента ВА. У наредном периоду, један од већих задатака у мотивацији кадета, односно студената, за вредновање квалитета је њихово активније увођење у све проблеме реализације наставно-научних процеса у Војној академији. То би

подразумевало и њихово ангажовање у процесима акредитације и реакредитације студијских програма, разраде и спецификације предмета, бодовања предмета и одабиру наставно-научне литературе.

в) Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 13

- Утицати да кадети, односно студенти, кроз тела Војне академије, која се баве облашћу квалитета, на најозбиљнији начин схвате и преузму одговорност над својом могућношћу учешћа у процесу самовредновања и провере квалитета, као и могућности самосталног предлагања мера.
- Унапредити функционисање повратне спреге и информисања кадетске, односно студентске популације (од стране њихових представника) после кадетског, односно студентског вредновања о резултатима изведених анкета, како би се кадети, односно студенти мотивисали да активније учествују у вредновању и унапређењу квалитета.
- Информисати кадете о утицају и последицама спроведених анкета на наставни процес и рад наставног особља.
- Интензивирати рад на повећању свести и знања кадета, односно студената о систему обезбеђења квалитета и потреби да својим предлозима и сугестијама допринесу даљем унапређивању квалитета, а кадете, односно студенте, који покажу највише афинитета и радног ентузијазма над датим активностима, узети у обзир при одабиру будућег наставно-научног подмладка Војне академије.
- Подстицати учешће кадета, односно студената у процесу вредновања квалитета, кроз награђивање или признања.
- Упознавати кадете са резултатима анкета, као и о предузетим мерама на основу тих резултата, како би се ојачала транспарентност процеса и поверење међу кадетима, односно студентима и менаџментом установе.
- Прикупљене повратне информације користити за дугорочно планирање и развој институције.

г) Показатељи и прилози за стандард 13

[Прилог 1.1](#). Документација која потврђује учешће кадета, односно студената у самовредновању и провери квалитета.

Стандард 14: Систематско праћење и периодична провера квалитета

а) Опис стања, анализа и процена стандарда 14

Документима: *Стратегија обезбеђења квалитета, Правилник о раду Одбора за самовредновање, Правилник о кадетском и студентском вредновању квалитета студија, односно педагошког рада наставника, Акциони план за спровођење Стратегије обезбеђења квалитета Војне академије, План за самовредновање Војне академије*, Војна академија је уоквирила систематско праћење, оцењивање, проверу, унапређивање и обезбеђење квалитета у свим областима. Војна академија обезбеђује испуњавање обавеза субјеката обезбеђења квалитета, као и спровођење утврђених поступака и стандарда за оцењивање квалитета.

Војна академија систематично и континуирано прикупља информације о обезбеђењу квалитета и врши периодичне провере у свим релевантним областима обезбеђења квалитета. Војна академија континуирано прати успешност и ефикасност студирања и предузима мере утврђене општим актима Војне академије за повећање успеха у студирању.

Акционим планом за спровођење Стратегије омогућава да се систематски прати и редовно периодично реализује провера нивоа квалитета. Овим акционим планом прецизно су дефинисане активности и одговорност релевантних субјеката у Војној академији о следећим питањима: Квалитет студијских програма и њихово усклађивање са праксом, Квалитет наставног процеса као делатност од примарног значаја, Квалитет наставника и сарадника, Квалитет научноистраживачког и стручног рада, Квалитет услова рада (просторије и опрема, ненаставна подршка, уџбеници, библиотечки и информациони ресурси), Квалитет ненаставне подршке, Квалитет управљања Војном академијом, Квалитет и стабилност извора финансирања, Вредновање кадета, односно студената и Сарадња са Комисијом за обезбеђење квалитета Универзитета одбране.

У складу са *Правилником о кадетском, односно студентском вредновању квалитета студија и педагошког рада наставника*, у сваком семестру спроводи се анкетање студената, којим је обухваћена евалуација наставног процеса.

У складу са Стратегијом и општим актима о вредновању квалитета дипломираних кадета, реализује се вредновање квалитета дипломираних кадета, односно студената једном у две године од стране њихових послодаваца, јединица/установа МО и ВС. На основу добијених резултата вредновања, врши се покретање иницијативе за корекцију наставних планова и програма. Поред тога, Војна академија обезбеђује и податке неопходне за поређење са страним високошколским установама у погледу квалитета.

У оквиру систематског праћења, Војна академија поштује принцип јавности у раду, континуираног унапређења и периодичне провере квалитета, упознајући наставнике, сараднике, ненаставно особље, кадете, односно студенте и јавност са системом обезбеђења квалитета. Извештаји о резултатима спроведених анкета и извештаји о успеху кадета, односно студената разматрају се на седницама Комисија, Одбора за самовредновање и Наставно-научног већа Војне академије. Сви општи акти којима је регулисан систем обезбеђења квалитета доступни су јавности на интернет страници Војне академије (<http://www.va.mod.gov.rs/>).

Војна академија упознаје своје наставнике и сараднике са резултатима самовредновања на адекватне начине, кадете и студенте преко Кадетског парламента, а Комисију за акредитацију и проверу квалитета и јавност преко своје интернет странице.

Коначно, стиче се недвосмислен утисак да Војна академија активно и у континуитету ради на прикупљању и периодичној провери квалитета, и у том смислу у великој мери испуњава захтеве Стандарда 14.

У спровођењу поступака предвиђених Стратегијом обезбеђења квалитета учествују и кадети, студенти и сви запослени, што је знак о генералном присуству свести о процесу провере и унапређења квалитета. Истовремено, у циљу даљег напредовања и одржавања тренда повећања квалитета, има простора за увођење додатних процедура које ће подстицати све субјекте на ревносан и доследан рад на спровођењу Стратегијом дефинисаних поступака.

б) Процена испуњености стандарда 14 (SWOT анализа)

Р.бр.	КАТЕГОРИЈЕ ПРОЦЕНЕ	ВРЕДНОСТ
S – Предности		
1.	Стратегија обезбеђења квалитета у Војној академији усаглашена је са стратегијом обезбеђења и унапређења квалитета других високошколских институција у земљи.	++
2.	Војна академија поседује неопходне ресурсе за редовно и систематско праћење и обезбеђење квалитета.	++
3.	Обезбеђена је разноврсност анкета за кадете, односно студенте и запослене као и периодично спровођење истих.	++
4.	Улога свих субјеката (наставног, ненаставног особља, кадета, односно студената, бивших кадета, односно студената и послодаваца) потребних за обезбеђење квалитета јасно је дефинисана.	++
5.	Процес прикупљања података о квалитету спроводи се периодично, према календару и у складу са одговарајућим правилницима.	++
6.	Велики потенцијал својих запослених Војна академија користи у поступку обраде података и анализе резултата.	++
7.	Повратне информације о спремности и стручности свршених кадета, односно студената.	+
8.	Редовно спровођење анализе успеха кадета, односно студената у испитним роковима.	++
W – Слабости		
1.	Нередовне повратне информације о квалитету стечених компетенција дипломираних кадета, односно студената од стране послодаваца и других одговарајућих организација.	++
2.	Недовољно коришћење повратних информација из спроведених анкета.	++
3.	Недовољна заинтересованост дела наставног особља за активније ангажовање и учешће у развоју система квалитета.	+
4.	Ангажованост Комисије и других стручних органа на пословима који су изван надлежности праћења и контроле обезбеђења квалитета.	+++
5.	Недовољна укљученост кадета, односно студената у све области самовредновања.	++
6.	Недовољна заинтересованост и објективност у испуњавању анкета.	++
7.	Одсуство истрајности у спровођењу корекционих мера.	+++
O – Могућности		

Р.бр.	КАТЕГОРИЈЕ ПРОЦЕНЕ	ВРЕДНОСТ
1.	Усаглашавање са стратегијама обезбеђења и унапређења квалитета других престижних високошколских установа у земљи и иностранству.	++
2.	Сарадњом са окружењем ширити свест међу наставницима и кадетима, односно студентима о важности објективног приступа у анкетирању.	+++
3.	Спремност и ангажованост Универзитета одбране да ради на унапређењу системског праћења и провере квалитета у наредном периоду кроз институционализовање елемената провере квалитета.	++
4.	Додатно подизање свести у академској заједници о важности провере квалитета и спровођењу мера за побољшање квалитета.	++
5.	Програми додатне едукације свих субјеката обезбеђења квалитета у циљу постизања бољих резултата о питању систематског праћења и периодичне провере квалитета.	++
6.	Реализација цикличног анкетирања дипломираних кадета и послодаваца о нивоу и квалитету стечених знања кроз сарадњу са институцијама у Министарству одбране и Војсци Србије.	++
Г – Опасности		
1.	Недовољна финансијска подршка за реализацију постављених циљева.	+
2.	Недовољна укљученост субјеката провере квалитета са Универзитета одбране у процесу евалуације и систематског праћења периодичне провере квалитета.	+
3.	Мишљење кадета, односно студената да анкете нису анонимне може у великој мери утицати на објективност анкетирања.	+
4.	Велики број задатака и обавеза који нису из домена области за обезбеђење квалитета.	++

в) Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 14

Може се закључити да Војна академија испуњава стандард 14., на основу анализе постојећег стања и испуњености услова за обезбеђење стандарда 14.

Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 14:

- Стално радити на повећању улоге свих субјеката (наставног, ненаставног особља, кадета, односно студената, бивших кадета, односно студената и послодаваца) потребних за обезбеђење квалитета.
- Што више укључити кадете, односно студенте у све области самовредновања.
- Повратне информације о квалитету стечених компетенција дипломираних кадета, односно студената од стране послодаваца користити за модификацију садржаја наставних програма уз праћење потреба послодаваца у складу са потребама и могућностима.
- Максимална истрајност у спровођењу корекционих мера.

г) Показатељи и прилози за стандард 14

Прилог 14.1. Информације о активностима које обезбеђују систематско праћење и периодичну провера квалитета, у циљу одржавања и унапређења квалитета рада Војне академије присутне су на сајту Војне академије (<http://www.va.mod.gov.rs>).

Прилог 14.2. Одлука о именовању Одбора за организовање и спровођење кадетског, односно студентског вредновања.

[Прилог 14.3.](#) Завршни извештај са евалуације у школској 2021/22. години.

[Прилог 14.4.](#) Завршни извештај са евалуације у школској 2022/23. години.

[Прилог 14.5.](#) Завршни извештај са евалуације у школској 2023/24. години.

Стандард 15: Квалитет докторских студија

а) Опис стања, анализа и процена стандарда 15

Војна академија као научноистраживачка установа први пут је акредитована од стране одбора за акредитацију научноистраживачких организација, Министарства за науку и технолошки развој, одлуком Број: 021-01-61/143 од 28.09.2010. године. Ресурси којима располаже Војна академија омогућавају организовање и реализацију докторских студија.

Војна академија има акредитовано четири студијских програма докторских студија. Први акредитовани студијски програм је Војномашинско инжењерство, који је акредитован 25.12.2009. године. Последњи акредитован студијски програм докторских студија је Војне науке и он је акредитован 04.04.2023. године. Преглед акредитованих студијских програма докторских студија приказан је у [Табели 15.1](#).

Војна академија није успоставила докторску школу.

Војна академија запошљава довољан број наставника у сталном радном односу који испуњавају услове за реализацију наставе и да буду ментори за израду докторских дисертација. Војна академија редовно самовреднује своје акредитоване студијске програме кроз активности Комисије за обезбеђење квалитета, Одбора за организовање и спровођење кадетског, односно студентског вредновања и Одбора за самовредновање.

Укупан број дисертација које су одбрањене у Војној академији у периоду од 2021. до 2023. године износи 19. Број докторских дисертација одбрањених у Војној академији у наведеном периоду приказан је у Табели 1.

Табела 1. Број одбрањених докторских дисертација у периоду од 2021. до 2023. године

Година	ТТ	ДХ
2021.	3	5
2022.	4	3
2023.	1	3
Укупно	8	11

У пољу техничко-технолошких наука, број наставника запослених са пуним радним временом који могу реализовати наставу на докторским студијама износи 47 (по СП: ТИМ3-18; ВЕИ-13; ВМИ-16). Број наставника који имају менторски услов (5 радова у часописима са SCI/SCIE листе) износи 26 (по СП: ТИМ3-7; ВЕИ-12; ВМИ-7). Имајући у виду број акредитованих студената и стандард који дозвољава менторство, максимално 5 студента докторских студија по наставнику током номиналног трогодишњег трајања студија, Војна академија има капацитета да школује 130 студената докторских студија из области ТТ поља. Тренутно се у ТТ пољу на докторским студијама налази 28 студената.

У пољу друштвено-хуманистичких наука, број наставника запослених са пуним радним временом који могу реализовати наставу на докторским студијама износи 25. Број наставника који имају менторски услов (4 бода М24 и 20 бодова М11-М14, М21-М24, М31-М34 и М51) износи 12. Имајући у виду број акредитованих студената и стандард који дозвољава менторство, максимално 5 студента докторских студија по наставнику током номиналног трогодишњег трајања студија, Војна академија има капацитета да школује 60 студената докторских студија из области ДХ поља. Тренутно се у ДХ пољу на докторским студијама налази 30 студената.

Табела 2. Преглед броја наставника који могу да буду ментори на докторским студијама.

Поље	Број наставника који могу да буду ментори	Број студената за који су акредитовани студијски програми	Број уписаних студената			
			2021/2022	2022/2023	2023/2024	Σ
ДХ	12	8	5	-	5	10
ТТ	26	25 (по СП: ТИМЗ-5; ВЕИ-10; ВМИ-10).	11	7	3	21
Укупно	38	33	16	7	8	31

Војна академија је акредитована за упис 33 кандидата на докторске студије. Тренутно, у Војној академији се школује 63 кандидата.

Војна академија системски прати, оцењује и подстиче научни напредак наставника и ментора, пре свега захваљујући високим критеријумима за избор наставног особља.

У складу са *Правилником о одбрани докторских дисертација*, дисертације се стављају на увид на сајт Универзитета одбране и у библиотеци Војне академије. Електронске верзије одбрањених дисертација, чувају се у репозиторијуму NaRDuS-a (Национални Репозиторијум Дисертација у Србији) <http://nardus.mpn.gov.rs/>, заједно са извештајима комисије за оцену дисертације, подацима о ментору и саставу комисије.

На основу свега изложеног, Војна академија у највећој мери испуњава захтеве Стандарда 15, имајући у виду да се интензивно и на више начина бави побољшањем квалитета докторских студија.

б) SWOT анализа

У циљу препознавања снага, слабости, шанси и претњи у области обезбеђења квалитета докторских студија спроводи се периодично SWOT анализа, имајући у виду друштвено окружење, постојеће услове и достигнути ниво квалитета сличних програма докторских студија у нашој земљи и у свету.

На основу резултата SWOT анализе предлажу се мере које представљају добру основу за унапређење квалитета докторских студија кроз елиминисање слабости, а све у циљу побољшања услова за све учеснике у процесу - студенте докторских студија, наставнике, менторе, високошколске установе и научне установе које запошљавају докторе наука из широког спектра области за које се школују студенти докторских академских студија у Војној академији.

б) Процена испуњености стандарда 15 (SWOT анализа)

Р.бр.	КАТЕГОРИЈЕ ПРОЦЕНЕ	ВРЕДНОСТ
S – Предности		
1.	Војна академија редовно врши самовредновање акредитованих студијских програма на докторским студијама.	++
2.	Војна академија има довољно наставника који имају услов да буду ментори у односу на број студената на докторским студијама.	++
3.	Искуство наставника са све чешћег учешћа у научним пројектима позитивно утиче на унапређење квалитета докторских студија.	++
4.	Војна академија прати напредак својих наставника и подстиче их да се усавршавају са циљем повећања броја потенцијалних ментора.	++

Р.бр.	КАТЕГОРИЈЕ ПРОЦЕНЕ	ВРЕДНОСТ
5.	Број уписаних студената на докторске студије у Војној академији је значајно испод могућности Војне академије, што повољно утиче на оптерећење наставника и квалитет реализоване наставе.	+
W – Слабости		
1.	Војна академија не производи довољан број доктора наука у појединим научним пољима (ГТ, ПМ и ДХ).	++
2.	Недовољно праћење резултата свршених студената докторских студија након одбране дисертације, неповољно утиче на процену квалитета докторских студија.	++
O – Могућности		
1.	Рад на даљем унапређењу менторског рада наставника.	++
2.	Радити на даљем унапређењу студијских програма.	++
3.	На основу анализе постигнутих научних способности студената докторских студија, може се унапредити програме докторских студија.	++
4.	Укључивање већег броја наставника у процес анализе квалитета докторских студија.	++
T – Претње		
1.	Одлазак наставника из Војне академије може смањити број потенцијалних ментора и укупно наставника на докторским студијама.	++
2.	Недовољно подмлађивање наставног кадра може да доведе до нарушавања односа броја наставника и потенцијалних ментора са једне стране и броја студената докторских студија са друге стране.	++
3.	Релативно старија опрема за истраживање, може да успори процес истраживања или да угрози савременост истраживања.	++

в) Предлог мера и активности за унапређење квалитета

На основу изложене SWOT анализе, предлог мера за унапређење квалитета би се могао дефинисати на следећи начин:

- Предложити измене реализације докторских студија где би се студенти упућивали на школовање у ВА као на КШУ и ГШУ. Оваквим моделом би се убрзао процес реализације студија а студенти би били укључени у наставни процес на ОАС и МАС у статусу сарадника у настави и асистената.
- Искористити предности које пружа процес самовредновања и акредитације за иновирање и унапређење свих процеса везаних за унапређење квалитета докторских студија.
- Предузимати мере на популаризацији свих акредитованих докторских студија.
- Доследно спроводити сва правила и држати се критеријума који гарантују квалитет докторских дисертација.
- Перманентно подизати свест о неопходности активнијег укључивања свих наставника у процес унапређење квалитета докторских студија.
- Информисати и додатно мотивисати студенте докторских студија за активније укључивање у процес унапређење квалитета докторских студија.
- Стална едукација наставног особља по питању стандардизације и квалитета студијских

програма.

- Радити на системском решењу за праћење резултата студената докторских студија, кроз редовне извештаје о броју објављених радова и учешће у научно-истраживачким пројектима.

г) Показатељи и прилози за стандард 15

[Прилог 15.1.](#) Правилник докторских студија.

[Прилог 15.2.](#) Извод из Статута који регулише докторске студије.

[Прилог 15.3.](#) Правилник о раду докторске школе.

[Прилог 15.4.](#) Правилник о избору ментора.

[Прилог 15.5.](#) Поступак израде и одбране докторске дисертације и докторског уметничког пројекта.

[Табела 15.1.](#) Списак свих акредитованих студијских програма докторских студија

[Табела 15.2.](#) Списак организационих јединица, које се баве уједначавањем квалитета свих докторских студија на високошколској установи (Савет докторских студија, докторска школа...)

[Табела 15.3.](#) Списак чланова организационих јединица за квалитет докторских студија високошколске установе и студијских програма.